

ปัจจัยคัดสรรที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมประชาธิปไตยของวัยรุ่นตอนปลาย

นางสาว พัชรารัตน์ ศิลป

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาจิตวิทยาพัฒนาการ

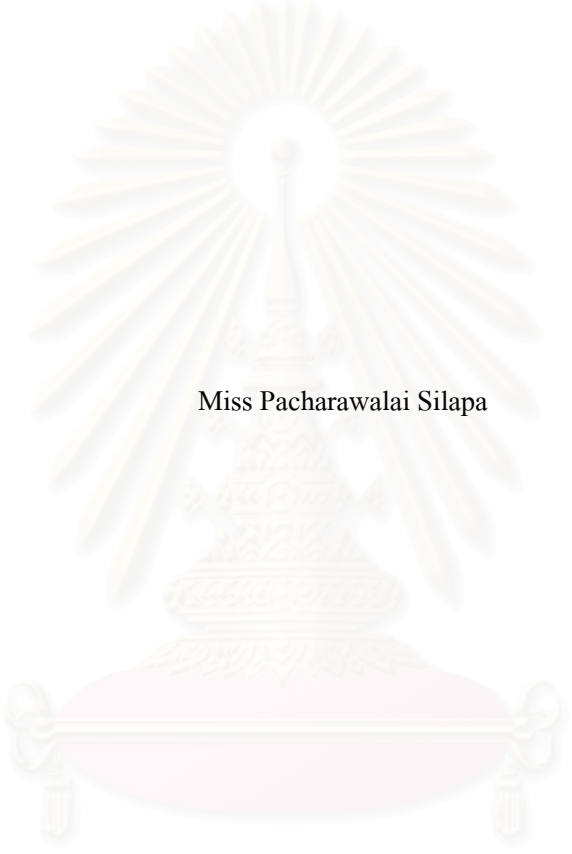
คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2545

ISBN 974-17-2372-5

ลิขสิทธิ์ของ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

SELECTED FACTORS RELATED TO DEMOCRATIC BEHAVIOR OF
LATE ADOLESCENTS

Miss Pacharawalai Silapa

สภามหาวิทยาลัยบูรพา
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in Developmental Psychology
Faculty of Psychology

Chulalongkorn University

Academic Year 2002

ISBN 974-17-2372-5

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ปัจจุบันคดีธรรมที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมประชาธิปไตยของวัยรุ่นตอนปลาย
โดย นางสาว พัชรารัตน์ ศิลป
สาขาวิชา จิตวิทยาพัฒนาการ
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุญชัย

คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทมหาบัณฑิต

----- คณบดีคณะจิตวิทยา
(รองศาสตราจารย์ ดร. พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุญชัย)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

----- ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ศีราวัณ ทัพสายทอง)

----- อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร. พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุญชัย)

----- กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต)

พัชรราวลัย ศิลป : ปัจจัยคัดสรรที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมประชาธิปไตยของวัยรุ่นตอนปลาย
(Selected Factors Related to Democratic Behavior of Late Adolescents) อ. ที่
ปรึกษา : รองศาสตราจารย์ ดร. พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์, 86 หน้า. ISBN 974-17-2372-5

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมประชาธิปไตยของ
วัยรุ่นตอนปลาย กลุ่มตัวอย่างมีทั้งสิ้นจำนวน 200 คน อายุ 18-21 ปี ศึกษาในมหาวิทยาลัยเขต
กรุงเทพมหานคร ทั้งของภาครัฐบาลและภาคเอกชน สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ได้แก่ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ และมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป มาตรฐานการอบรมเลี้ยงดู ซึ่งพัฒนาโดย
คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยตามรูปแบบการวิจัยเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูของ
Baumrind และแบบวัดพฤติกรรมประชาธิปไตย นำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์
ความถดถอยแบบพหุคูณ (Multiple Regression) ด้วยวิธีการวิเคราะห์แบบขั้นตอน (Stepwise)
โดยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for Social Science)

ผลการวิจัยพบว่า จากการวิเคราะห์ผลข้อมูลด้วยเทคนิคการวิเคราะห์ความถดถอยแบบ
พหุคูณ ปรากฏว่า มีตัวแปร 4 ตัวแปร จาก 7 ตัวแปรที่สามารถอธิบายความแปรปรวนของ
พฤติกรรมประชาธิปไตยของวัยรุ่นตอนปลายได้ร้อยละ 37.3 ซึ่งได้แก่ปัจจัยดังต่อไปนี้คือ
(1) การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ (2) การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจควบคุม (3) เพศ และ (4)
การรับรู้ข่าวสารประชาธิปไตย

สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา.....	ลายมือชื่อนิสิต.....
สาขาวิชา.....จิตวิทยาพัฒนาการ.....	ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ปีการศึกษา.....2545.....	ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

4278118738 : MAJOR DEVELOPMENT PSYCHOLOGY

KEY WORD : PARENTING STYLE / GENDER / PARTICIPATION IN DEMOCRACY /

MEDIA EXPOSURE IN DEMOCRACY/ DEMOCRATIC BEHAVIOR /

LATE ADOLESCENTS

PACHARAWALAI SILAPA : SELECTED FACTORS RELATED TO

DEMOCRATIC BEHAVIOR OF LATE ADOLESCENTS : THESIS ADVISOR :

ASSOC. PROF. PUNTIP SIRIVUNNABOOD, Ph. D. 86 pp. ISBN 974-17-

2372-5

The purpose of this research was to study the selected factors related to democratic behavior of late adolescents. The samples consisted of 200 students, aged 18-21 years old from government and private universities in Bangkok: Chulalongkorn University, Thammasat University, Bangkok University, and the University of the Thai Chamber of Commerce. Research instruments were the Personal Data Questionnaire, the Parenting Style Measuring Scale according to Baumrind's research, developed by Faculty of Psychology, Chulalongkorn University, and the Democratic Behavior Measuring Scale.

The data were analyzed by stepwise multiple regression. The result shows that 4 from the total 7 variables which account for 37.3 percent of the democratic behavior of late adolescents. Those four variables are (1) Authoritative parenting style (2) Authoritarian parenting style (3) Gender and (4) Media exposure in democracy.

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Department of.....-.....Student's signature.....

Field of study....Developmental Psychology..... ..Advisor's signature.....

Academic year ..2002.....Co-advisor's signature.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร. พรพนทิพย์ ศิริวรรณบุศย์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งท่านกรุณาให้คำแนะนำ ข้อคิดเห็น ต่างๆในการวิจัย รวมถึงการพิจารณาแก้ไข ปรับปรุง เนื้อหาวิทยานิพนธ์ด้วยดีตลอดมา ผู้วิจัยรู้สึก ซาบซึ้งในความกรุณาของอาจารย์ จึงขอกราบขอบพระคุณอาจารย์เป็นอย่างสูง ไว้ ณ. โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ศิราภรณ์ ทับสายทอง และรองศาสตราจารย์ ดร.สมโภชน์ เตียมสุภาษิต ที่ให้ความกรุณาแนะนำ ข้อคิดเห็นในการวิจัย และช่วยพิจารณาปรับปรุงและแก้ไขเนื้อหาวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ และขอขอบคุณอธิการบดีจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อธิการบดีมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ นายกสมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย อธิการบดีมหาวิทยาลัยกรุงเทพ อธิการบดีมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย รวมทั้งคณะเจ้าหน้าที่ที่ให้ความกรุณาแก่ผู้วิจัย ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ และขอขอบคุณน้องๆนักศึกษาทุกคนที่ได้ ให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูลเป็นอย่างดี

ผู้วิจัยขอขอบคุณพี่ๆเจ้าหน้าที่ คณะจิตวิทยาทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือในการติดต่อ ประสานงานต่างๆเป็นอย่างดี ที่สำคัญขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา สมาชิกในครอบครัวที่ คอยให้การสนับสนุนในด้านการศึกษาและพี่ป๊อบ หมวย สุ ย้อย ตี๊ก ที่เป็นกำลังใจให้ ขอขอบคุณเพื่อน ร่วมสถาบัน จี๊ด แจง ต่อม น็อค และก๊ีบ ที่ช่วยติดต่อ ชูระในการเรียน ทุกคนจึงมีส่วนสำคัญต่อ การสำเร็จการศึกษาครั้งนี้ของผู้วิจัย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พัชราวลัย ศิลป

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ณ

บทที่

1. บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	3
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	31
ขอบเขตของการวิจัย.....	31
คำจำกัดความ	31
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	32
2. วิธีดำเนินการวิจัย.....	33
กลุ่มตัวอย่าง.....	33
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	34
การสร้างและคุณภาพเครื่องมือ.....	34
วิธีดำเนินการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูล.....	47
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	48
การนำเสนอข้อมูล.....	48
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	49
4. การอภิปรายผลการวิจัย.....	56
5. สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ.....	61
รายการอ้างอิง.....	64
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก.....	71
ภาคผนวก ข.....	72
ภาคผนวก ค.....	75

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ภาคผนวก ง.....	80
ภาคผนวก จ.....	82
ภาคผนวก ฉ.....	85
ประวัติผู้เขียน.....	86

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. แสดงค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงของลักษณะสำคัญ 8 ประการ (Key Word 8) จำแนกตามการอบรมเลี้ยงดู.....	42
2. แสดงค่าสหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงแต่ละข้อกับคะแนนรวมข้ออื่นๆทั้งหมด(CITC) และค่าสัมประสิทธิ์ (Alpha) ของแบบวัดพฤติกรรมประชาธิปไตย.....	45
3. แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนพฤติกรรมประชาธิปไตยจำแนกตามรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูและเพศ.....	50
4. แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการรับรู้ข่าวสารจำแนกตามรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูและเพศ.....	51
5. แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนพฤติกรรมประชาธิปไตยจำแนกตามการเคยหรือไม่เคยในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมประชาธิปไตยในโรงเรียนและเพศ.....	52.
6. แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการรับรู้ข่าวสารจำแนกตามการเคยหรือไม่เคยในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมประชาธิปไตยในโรงเรียนและเพศ.....	53
7. แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับพฤติกรรมประชาธิปไตย.....	54
8. แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณในการทำนาย ปัจจัยคัดสรรที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมประชาธิปไตยของวัยรุ่นตอนปลาย โดยการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน.....	55

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยจัดได้ว่าเป็นประเทศกำลังพัฒนา ทั้งทางด้านเกษตรอุตสาหกรรม เทคโนโลยี อุตสาหกรรมขนาดใหญ่ มีการแข่งขันทางการค้าและมีการลงทุนในภาครัฐและเอกชนมากขึ้น แต่ในขณะเดียวกันเราก็พบปัญหามากมายที่เกิดขึ้นให้เห็นในแต่ละวัน เช่น เศรษฐกิจตกต่ำ การมีปัญหاتهละละวิวาท มีการไม่พอใจ เช่นฆ่ากัน เกิดเหตุการณ์รุนแรงต่างๆขึ้น นอกจากนั้นแรงกดดันทางเศรษฐกิจยังนำมาซึ่งปัญหาสังคมอีกหลายเรื่อง เช่น ปัญหาบุษยสัมพันธ์และความเอื้ออาทรระหว่างสมาชิกร่วมสังคม ปัญหาครอบครัวเดี่ยวและครอบครัวหย่าร้าง ปัญหาคุณภาพชีวิตของเด็กและสตรีเป็นต้น ซึ่งล้วนแล้วแต่ชี้ให้เห็นถึงปัญหาทางสังคม แสดงให้เห็นว่า คนไทยเราเริ่มขาดวิญญานของการเคารพกฎระเบียบในสังคม ขาดความมีน้ำใจให้แก่กัน ไม่รู้จักการร่วมกันแก้ปัญหาอย่างสันติวิธี สังคมไทยจะสามารถดำรงอยู่ร่วมกันอย่างมั่นคงได้นั้น จะต้องมีความพอดีระหว่างความมั่งคั่งทางวัตถุกับความเจริญทางจิตใจ

ปัญหาปัจจุบันไม่ว่าจะเป็นความอ่อนแอแล้วหลังของสังคมชนบทและภาคการเกษตรดั้งเดิม ภาวะวิกฤติของสถาบันครอบครัว คุณภาพชีวิตของประชาชน ตลอดจนปัญหาสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติชี้ให้เห็นว่า การพัฒนาประเทศในอนาคตจะเป็นแต่ความมั่นคงและประสิทธิภาพทางเศรษฐกิจในภาพรวมแต่ฝ่ายเดียวไม่ได้ แต่ต้องเป็นรูปแบบเศรษฐกิจที่จะทำให้ “คนมีความสุข ครอบครัวอบอุ่น ชุมชนเข้มแข็ง สังคมสันติ สิ่งแวดล้อมยั่งยืน” ด้วย

พฤติกรรมที่สำคัญอย่างหนึ่งของการอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุขสภาพก็คือ พฤติกรรมประชาธิปไตย เช่น การรู้จักบทบาทหน้าที่ของตน การยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น มีความรับผิดชอบและการมีวินัยในตนเอง การคิดถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน การใช้ปัญญา คุณธรรม และเหตุผลในการตัดสินใจ ซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้จึงจะสามารถทำให้สังคมไทยเราดำรงอยู่อย่างมั่นคงได้ ดังนั้นในสังคมที่พัฒนาแล้วหรือกำลังพัฒนาพฤติกรรมประชาธิปไตยควรจะถูกฝังให้แก่เด็กได้มีการคิด ตัดสินใจ สามารถแสดงความคิดเห็นต่างๆได้ตั้งแต่เริ่มแรก นอกจากนั้น พฤติกรรมประชาธิปไตยนี้ยังเป็นสิ่งสำคัญที่สามารถทำให้วัยรุ่นมีพัฒนาการทางสังคมสามารถปรับตัวให้เข้ากับมาตรฐานของกลุ่ม หรือประเพณีวัฒนธรรมของสังคมที่ตนอยู่ เกิดพฤติกรรมที่เป็นที่ยอมรับของสังคม องค์ประกอบที่มีผลต่อการทำตามอย่างสังคมของวัยรุ่นคือ พ่อแม่ กลุ่มเพื่อน และโรงเรียน ซึ่งอิทธิพลของพ่อแม่ที่มีต่อการทำตามอย่างสังคมของวัยรุ่น กล่าวได้ว่า ครอบครัวนับเป็นสถาบันทางสังคมแห่งแรกที่เป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาบุคลิกภาพ บิดามารดานับว่ามีความสำคัญในอันที่จะหล่อหลอมบุคลิกภาพของเด็กตั้งแต่เกิดจนโต เด็กวัยรุ่นจะซึมซาบทัศนคติ ค่านิยมต่อสังคมของพ่อแม่อย่างเต็มที่ ถึงแม้ในระยะวัยรุ่นจะเป็นระยะที่เด็กมีแนวโน้มที่จะมีความ

ขัดแย้งเกี่ยวกับทัศนคติและค่านิยมกับพ่อแม่อยู่บ้าง ทั้งนี้เพราะวัยรุ่นได้พบเห็นโลกกว้างขึ้น ประกอบกับวัยรุ่นมีพัฒนาการทางปัญญาที่เพิ่มมากขึ้น ทำให้สามารถวิเคราะห์ สังเคราะห์ค่านิยมต่างๆ เพื่อหาค่านิยมที่เป็นของตนเอง ความขัดแย้งระหว่างวัยรุ่นและพ่อแม่นี้จะหมดไปถ้าพ่อแม่และวัยรุ่นมีความเข้าใจกัน และทัศนคติ ค่านิยมของพ่อแม่และวัยรุ่นไม่แตกต่างกันมาก

โคลแมน (Coleman อ้างถึงใน อรชума พุ่มสวัสดิ์, 2539 : 2) ได้สรุปถึงสิ่งที่วัยรุ่นจะต้องเผชิญไว้ 4 ประการ

1. ช่วงวัยรุ่นเป็นช่วงที่ต้องต่อสู้กับสภาพการณ์ที่ต้องการเป็นอิสระ ในขณะที่ยังคงต้องพึ่งพาผู้อื่นในเวลาเดียวกัน (Dependence vs Independence) ในวัยเด็กเขาต้องพึ่งพาพ่อแม่ เพื่อตอบสนองต่อความพึงพอใจด้านร่างกายหรืออารมณ์ เมื่อโตขึ้นวัยรุ่นต้องการเป็นอิสระมากขึ้น เช่น มีการหางานเพื่อเลี้ยงตัวเอง หรือเป็นตัวของตัวเองมากขึ้น แต่ยังคงต้องพึ่งพาผู้ใหญ่ควบคู่กันไป นั่นคือความขัดแย้งที่วัยรุ่นจะต้องเผชิญและหาทางแก้ไขให้กับตนเอง

2. ช่วงวัยรุ่นเป็นช่วงที่เปลี่ยนสภาพการณ์จากความสนุกสนาน (pure pleasure) ไปสู่ความเป็นจริง (reality) ซึ่งวัยเด็กเขาไม่จำเป็นต้องคำนึงถึงความจำเป็นพื้นฐาน เช่น อาหาร เสื้อผ้า หรือที่อยู่อาศัย เมื่อโตขึ้นเขาเริ่มมีความกดดันที่ต้องคิดหาหนทางหาสิ่งเหล่านี้ เพื่อการดำเนินชีวิตในอนาคตของตนเอง

3. วัยรุ่นต้องเผชิญกับสภาพการณ์ไม่มีความสามารถ (Incompetence) ไปสู่การมีความสามารถ (Competence) ก่อนช่วงวัยรุ่นพวกเขาไม่จำเป็นต้องใช้ความชำนาญเฉพาะทางในการเรียนหรือประกอบอาชีพ เมื่อเข้าสู่วัยรุ่นเขาเริ่มคิดถึงความสามารถของตน ในการที่จะเลือกอาชีพหรือแสดงบทบาท จำกัดการกระทำที่ยึดตนเป็นศูนย์กลาง โดยให้ความสำคัญต่อผู้อื่น รู้จักการให้การตอบแทน สิ่งเหล่านี้จะช่วยให้วัยรุ่นเข้าสู่สังคมและได้รับการจุนเจือจากสังคมเป็นอย่างดี

4. วัยรุ่นจะพัฒนาตนจากการเป็นผู้รับไปสู่การเป็นผู้สรรหาด้วยตนเองมากขึ้น (Nonproductive to a more productive orientation) ในวัยเด็กพ่อแม่มักจะเป็นผู้สรรหาตอบสนองทั้งทางร่างกายและจิตใจ เมื่อเข้าสู่วัยรุ่นเขาเริ่มตระหนักถึงหน้าที่รับผิดชอบและเริ่มเรียนรู้ที่จะเป็นผู้สรรหาด้วยตนเอง โดยการเตรียมตัวเพื่อที่เลือกประกอบการทำงานต่อไป

สิ่งเหล่านี้ทำให้วัยรุ่นมีการทบทวนและประเมินตนเองทั้งในเรื่องทักษะ ค่านิยม และจุดมุ่งหมายของตนเพื่อรวบรวมความเป็นตนเอง วัยรุ่นสามารถที่จะพัฒนาการเข้าใจเกี่ยวกับตนเองว่าจะพัฒนาตนเองในแต่ละด้านอย่างไร วัยรุ่นเป็นช่วงระยะเวลาที่ต้องมีการปรับตัวเพื่อสนองต่อการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆที่เกิดขึ้น เช่นการปรับตัวต่อรูปร่างที่เปลี่ยนแปลงไป การปรับตัวในการเข้าสู่สังคม การค้นหาเอกลักษณ์แห่งตน เป็นต้น สภาพการปรับตัวต่อสิ่งต่างๆเหล่านี้ก่อให้เกิดความเครียด ความกังวล และมีความรู้สึกกดดัน วัยรุ่นที่ประสบความสำเร็จในการปรับตัวจะมีพฤติกรรมที่สังคมยอมรับ และไม่มีปัญหา ในขณะที่วัยรุ่นประสบความล้มเหลวในการปรับตัวก็จะนำไปสู่พฤติกรรมที่มีปัญหาต่อไป

นอกจากนี้วัยรุ่นในปัจจุบันจะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาสังคมในอนาคตต่อไป ประเทศไทยจะพบความอ่อนแอหลังจากหรือจะมั่นคง เข้มแข็งขึ้นอยู่กับพฤติกรรมของวัยรุ่นในปัจจุบัน และพฤติกรรมเบื้องต้นที่จะนำไปสู่การยอมรับซึ่งกันและกัน การเคารพในสิทธิหน้าที่ซึ่งกันและกันคือ พฤติกรรมประชาธิปไตย ซึ่งพฤติกรรมประชาธิปไตย คือพฤติกรรมที่บุคคลรู้จักบทบาทและหน้าที่ของตน ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น มีความรับผิดชอบและมีวินัยในตนเอง คิดถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน และมีการใช้ปัญญา คุณธรรม และเหตุผลในการตัดสินใจ โดยพฤติกรรมประชาธิปไตยดังกล่าวจะเกิดขึ้นได้กับวัยรุ่นนั้นจะต้องมีการอบรมสั่งสอนมาจากครอบครัวตั้งแต่เด็กจนโต

ครอบครัว ซึ่งมีบทบาทสำคัญในพัฒนาการของชีวิตของเด็ก โดยเป็นหลักในการให้ความอบอุ่นและลักษณะที่ดีแก่เด็ก จากการศึกษางานวิจัยยังพบว่ามีลักษณะปัจจัยหลายประการที่ส่งผลต่อพฤติกรรมประชาธิปไตย เช่น โรงเรียน การศึกษา เพศ อายุ กลุ่มอาชีพ ประสบการณ์ สภาพแวดล้อม สื่อมวลชน สถานการณ์ในช่วงนั้นๆ รวมถึงความคาดหวังต่อประโยชน์ของการปกครอง เป็นต้น ซึ่งปัจจัยดังกล่าวผู้วิจัยได้คัดเลือกปัจจัยที่มีแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยสนับสนุนว่ามีความเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมประชาธิปไตยของวัยรุ่นตอนปลาย ซึ่งประกอบด้วย การอบรมเลี้ยงดู เพศ การร่วมกิจกรรมประชาธิปไตย และการรับรู้ข่าวสารประชาธิปไตย เพื่อทำการศึกษาดังปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมประชาธิปไตยของวัยรุ่น อันเป็นแนวทางที่จะพัฒนาให้วัยรุ่นเติบโตขึ้นอย่างแข็งแรงสมบูรณ์และมีสุขภาพจิตที่ดี เป็นกำลังอันกล้าแข็งของบ้านเมืองได้ในวันข้างหน้า

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วัยรุ่นตอนปลาย (Late Adolescence)

วัยรุ่น (Adolescence) หมายถึง วัยที่เชื่อมระหว่างการเป็นเด็กกับการเป็นผู้ใหญ่ อันเป็นระยะที่ต้องปรับพฤติกรรมวัยเด็ก ไปสู่พฤติกรรมแบบผู้ใหญ่ที่สังคมนั้นยอมรับ เด็กวัยรุ่นจึงไม่ใช่เป็นเพียงการเจริญเติบโตทางด้านร่างกาย แต่หมายถึงการเจริญเติบโตทางสังคมด้วย (Dusek, 1987)

วัยรุ่นตอนปลายจะมีอายุ 18-21 ปี ในระยะนี้การพัฒนาการของวัยรุ่นเริ่มเข้าสู่วุฒิภาวะอย่างสมบูรณ์ ซึ่งมักมีการพัฒนาทางด้านจิตใจมากกว่าทางร่างกาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางด้านเกี่ยวกับความนึกคิด และปรัชญาชีวิต เด็กวัยรุ่นตอนนี้นักพยายามปรับปรุงตนเองให้เข้ากับสภาพแวดล้อมมากยิ่งขึ้น โดยพยายามหัดตัดสินใจแก้ปัญหาต่างๆด้วยตนเอง ก่อให้เกิดความมั่นคงด้วยตนเอง (ลักษณะ สกฤตสิริ, 2542 : 348) จำเป็นต้องมีพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์สังคม และสติปัญญาไปพร้อมๆกัน ดังจะกล่าวถึงพัฒนาการในแต่ละด้าน ดังต่อไปนี้

พัฒนาการทางด้านร่างกาย เป็นไปในแง่ของความงอกงาม เจริญเติบโตถึง จิตสมบุรณ์ (Maturation) เพื่อทำหน้าที่อย่างเต็มที่ มีการเปลี่ยนแปลงรูปร่างลักษณะทั่วไป การเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย การเจริญเติบโตของโครงกระดูกและฟัน การเจริญเติบโตของอวัยวะภายในและระบบประสาท ซึ่งการเจริญเติบโตทางกายจะมีช่วงหนึ่งซึ่งเป็นระยะเตรียม (Resting Period) (ศรีเรือน แก้วกังวาล, 2538) เมื่อพ้นช่วงนี้ไปแล้วจะมีการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายอย่างรวดเร็ว ลักษณะสุขภาพโดยทั่วไปของเด็กวัยนี้จะดีกว่าวัยที่ผ่านมา

พัฒนาการทางด้านอารมณ์ เด็กวัยรุ่นส่วนใหญ่จะมีอารมณ์รุนแรง แสดงความรู้สึกอย่างเปิดเผยและตรงไปตรงมา อารมณ์ที่เป็นลักษณะเฉพาะที่พบบ่อยในวัยรุ่น ได้แก่

- ความโกรธ เป็นการแสดงออกทางอารมณ์อย่างหนึ่ง การแสดงออกของความโกรธจะแตกต่างกันไปตามวัย เพศ และลักษณะของแต่ละบุคคล โดยทั่วไปแล้วความโกรธเกิดขึ้นเมื่อคนเราเกิดความคับข้องใจ อารมณ์โกรธจะมีความรุนแรงแค่ไหน และมีระชาเวลานานเพียงไรขึ้นอยู่กับ ความคับข้องใจของผู้ นั้นว่ามีมากหรือน้อย
- ความกลัว ความกลัวนอกจากจะกลัวในสิ่งที่มีตัวตน สิ่งที่เป็นธรรมชาติ สิ่งที้นอกเหนือธรรมชาติ หรือสถานการณ์ที่น่าสะพรึงกลัวแล้วยังมีสาเหตุที่ทำให้เด็กกลัวอีกคือ ความกลัวไม่เป็นที่ยอมรับของสังคม ความกลัวสิ่งทีประกอบขึ้นเป็นตัวของตัวเองเช่น กลัวพิการ กลัวไม่สวยเป็นต้น นอกจากนั้นมีความกลัวทีเกิดจากโซกลาง เช่น กลัวเลข 13 กลัวแมวดำเป็นต้น
- ความรัก ซึ่งในเด็กวัยรุ่นจะแบ่งความรักออกเป็น รักตนเอง รักเพื่อน รักคนทีตนเองเทิดทูนบูชาหรือรักคนเก่งหรือมีความสามารถทางใดทางหนึ่งเป็นพิเศษทีตนเองอยากเอาเป็นแบบฉบับ เช่น นักร้อง นักแสดง นักดนตรี เป็นต้น และรักเพื่อนต่างเพศ

การแสดงออกทางอารมณ์ของวัยรุ่น จะมีลักษณะทีแตกต่างกันไปในแต่ละบุคคล ขึ้นอยู่กับการอบรมเลี้ยงดูในวัยเด็ก ตลอดจนการยอมรับในสังคมต่อการแสดงออกของอารมณ์หนึ่งๆด้วย ซึ่งลักษณะอารมณ์และพฤติกรรมเหล่านี้ เป็นลักษณะปกติของวัยรุ่นตอนต้น และตอนกลาง เมื่อเข้าสู่วัยรุ่นตอนปลายจนถึงวัยผู้ใหญ่ พฤติกรรมเหล่านี้จะค่อยๆเป็นปกติ มีอารมณ์มั่นคง และสามารถควบคุมอารมณ์ของตนได้ดียิ่งขึ้น

พัฒนาการทางด้านสังคม วัยรุ่นจะมีพัฒนาการทางสังคมตามแบบพื้นฐานของพัฒนาการทางสังคมทีมีมาตั้งแต่วัยเด็ก กล่าวคือ วัยรุ่นจะผ่านกระบวนการทำตามอย่างสังคม (Social Process) ซึ่งเป็นกระบวนการเรียนรู้ทางสังคม เพื่อทีจะปรับตนให้เข้ากับมาตรฐานของกลุ่มตามแบบประเพณีวัฒนธรรมของสังคมทีตนอยู่ ดังนั้นเด็กจะให้ความสำคัญกับเพื่อนร่วมวัยมากกว่าในระยะเด็ก ระยะนี้จึงเริ่มต้นชีวิตกลุ่มทีแท้จริง (Gang Age) วัยรุ่นจะมีความสัมพันธ์กับเพื่อนจนยึด “เพื่อนเป็นหลัก” และเริ่มมีความสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศ วัยรุ่นจะมีพัฒนาการในการคบเพื่อนเริ่ม

จากการคบเป็นหมู่คณะในช่วงวัยรุ่นตอนต้น และเปลี่ยนมาเป็นการคบเพื่อนแบบคู่หูในช่วงวัยรุ่นตอนปลาย

พัฒนาการทางด้านสติปัญญา เป็นวัยที่มีพัฒนาการทางสติปัญญาเจริญเต็มที่ รู้จักคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ สามารถใช้เหตุผลในการแก้ปัญหา วัยรุ่นมักจะมีจินตนาการคาดเดา และตั้งสมมุติฐานมากขึ้น ซึ่งต่างกับความคิดระดับ concrete operation ในวัยเด็กของ Piaget เขาถือว่าพัฒนาการของความคิดขั้นสุดท้ายอยู่ที่วัยรุ่น และเรียกว่า Formal operation thought คือ พัฒนาการของความคิดแบบมีเหตุมีผลและเป็นวิทยาศาสตร์ ในช่วงนี้วัยรุ่นเริ่มมีทฤษฎี ซึ่งเป็นระบบที่คล้ายๆ วรรณคดี ปรัชญา ศิลปกรรม ความรัก ซึ่งสามารถคิดแบบนามธรรมเป็นครั้งแรก แต่อย่างไรก็ตาม ในระยะวัยรุ่นก็มีลักษณะความคิดต่างๆ ที่แตกต่างจากผู้ใหญ่ โดยวัยรุ่นจะยังมีลักษณะของการมุ่งยึดความคิดของตนเองอยู่ (Intellectual Egocentrism) การมุ่งยึดความคิดของตนเองนี้ทำให้วัยรุ่นยังไม่สามารถแยกความคิดของตนเอง และความคิดของผู้อื่น ได้ดีนัก ซึ่งแตกต่างไปจากผู้ใหญ่ที่สามารถคิดได้กว้าง และสามารถแยกความคิดของตนจากความคิดของผู้อื่น ได้มากกว่า

ความสำนึกทางการเมือง เด็กวัยรุ่นที่มีการศึกษาและที่อยู่ในสังคมเมืองมักเริ่มมีความสำนึกทางการเมือง (Political Awareness) ถ้าความสำนึกนี้ได้รับการส่งเสริม เขาจะเป็นเด็กที่มีความสนใจเรื่องการเมือง มีความคิดความอ่านเรื่องความเป็นไปของบ้านเมือง และอยากร่วมตัดสินใจชะตากรรมของบ้านเมือง เพื่อพัฒนาสังคม วัยรุ่นจะเป็นพลังสำคัญที่พัฒนาระบบการเมืองของประเทศได้ (ลักษณะ สกอลลิชเรศสีมา, 2542 : 365)

สภาพทางอารมณ์ สังคม จิตใจของวัยรุ่น เอื้อต่อการเป็นพลัง เพื่อการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองหลายประการ เช่น

- เป็นช่วงเวลาที่วัยรุ่นกำลังแสวงหาอุดมการณ์ทั้งส่วนตัว และอุดมการณ์ของสังคม
- เป็นช่วงเวลาที่วัยรุ่นมีความผูกพันกับกลุ่มเพื่อนแน่นแฟ้น และจงรักภักดี จึงมักรวมกลุ่มให้ง่ายกว่าคนในวัยต่างๆ สามารถสร้างกลุ่มที่มีโครงสร้างแบบองค์กรจึงทำให้สร้างพลังกดดันสังคม (Social Pressure) ได้ง่าย
- เป็นช่วงเวลาที่เด็กวัยรุ่นแสวงหาวีรบุรุษ (Hero) หรือผู้นำที่น่าเชื่อถือ หากผู้นำทางสังคมนักการเมืองคนใดทำให้เขาประทับใจ เชื่อถือได้ เขาจะจงรักภักดีและทำตามแบบอย่าง ไม่ตั้งคำถามสงสัยในความถูกต้อง
- เป็นช่วงเวลาที่วัยรุ่นพัฒนาความคิดอย่างมีเหตุผล เข้าใจเหตุผล ของเหตุการณ์ทางสังคมและการเมือง จึงยอมรับแนวคิดทางสังคมและการเมืองใดการเมืองหนึ่งที่ตนเห็นในทิศทางเดียวกับเหตุผลของตน

พฤติกรรมประชาธิปไตย

ได้มีผู้ศึกษาวิจัยมากมายให้ความหมายของคำว่า พฤติกรรมประชาธิปไตย ไว้ดังนี้ สมบัติ ศรีประเสริฐ (2525) ได้อธิบายความหมายพฤติกรรมประชาธิปไตยหมายถึง การแสดงออกทางด้านร่างกาย จิตใจ และอารมณ์ในรูปแบบต่างๆ

การปกครองในระบอบประชาธิปไตยจะมั่นคงได้ คนในสังคมจึงจำเป็นต้องมีจิตใจ มีพฤติกรรมหรือบุคลิกภาพที่เป็นประชาธิปไตยตามการปกครองไปด้วย การปกครองในระบอบประชาธิปไตยจึงจะสมบูรณ์และประสบความสำเร็จได้ มีผู้ศึกษาวิจัยและนักรัฐศาสตร์หลายท่านได้กล่าวถึงพฤติกรรมประชาธิปไตยไว้ในแง่มุมต่างๆดังนี้

ชัยอนันต์ สมุทวณิช(2523) ได้กล่าวถึงผู้ที่มีบุคลิกภาพประชาธิปไตยว่า ได้แก่บุคคลซึ่งมีลักษณะต่อไปนี้

1. มีความคิดเห็นของตนเอง ไม่นิยมการยอมตามความคิดของผู้อื่น เว้นเสียแต่ว่าจะถูกชักจูงให้คล้อยตาม ได้ว่าความเห็นนั้นมีเหตุผลควรที่จะเชื่อ
2. เป็นคนที่ปรับตัวให้เข้ากับสภาพการณ์ใหม่ๆ ได้ง่าย
3. มีความรับผิดชอบ ผูกพันในสิ่งที่เขาได้ตัดสินใจกระทำลงไป
4. คิดถึงบุคคลอื่นในฐานะที่คนๆนั้นเป็นตัวของเขาเอง ไม่ใช่ไปจัดประเภทให้เขา เช่น ไปเรียกเขาว่า "หัวรุนแรง" หรือ "พวกฝ่ายซ้าย" โดยไม่มีเหตุผล
5. มองโลกในแง่ดีอยู่เสมอ มีศรัทธาและความหวังต่อชีวิต
6. ไม่ยอมก้มหัวให้กับผู้ใหญ่ง่ายๆ แม้ว่าจะยอมรับอำนาจโดยอำนาจนั้นต้องมีเหตุผลหรือ

ความชอบธรรม

เมื่อประชาชนและผู้ปกครองยึดถือลัทธิประชาธิปไตย และใช้เป็นแนวทางในการปกครองประเทศ ประชาชนจึงต้องยึดหลักในการดำเนินชีวิตที่เป็นวิถีชีวิตประชาธิปไตยดังนี้

1. การไม่แสวงหาอภิสิทธิ์เหนือคนอื่น และต่อต้านบุคคลที่พยายามแสวงหาอภิสิทธิ์เหนือคนอื่น
2. ความมีใจกว้าง ความมีเหตุผล อดทน และรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น เพราะเมื่อถือว่าทุกคนเสมอกัน ความคิดเห็นของทุกคนย่อมมีค่าควรแก่การรับฟัง แม้จะไม่ตรงกับความคิดเห็นของตน
3. ความพร้อมที่จะประนีประนอม ความคิดเห็นหรือผลประโยชน์ที่ขัดแย้งกันและเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม ทั้งนี้เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

4.ความเต็มใจที่จะยอมรับและปฏิบัติตามความคิดเห็นหรือมติฝ่ายข้างมาก ส่วนฝ่ายข้างมาก ก็จะต้องไม่ถือว่าฝ่ายข้างน้อยเป็นฝ่ายที่มีความคิดผิดหรือไม่ดี และปล่อยให้ฝ่ายข้างน้อยมีโอกาสที่จะแสดงเหตุผลคัดค้านการกระทำของฝ่ายข้างมาก

5.ความรับผิดชอบและการมีวินัยในการใช้สิทธิเสรีภาพต่าง ๆ โดยรู้ว่าตนควรใช้สิทธิเสรีภาพเรื่องใด เมื่อไร และเพียงใด จึงเป็นการรบกวนหรือละเมิดสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น

ณรงค์ สินสวัสดิ์(2522) ได้กล่าวถึง คนที่เหมาะสมกับระบบประชาธิปไตยหรือคนที่มีลักษณะประชาธิปไตยไว้ ดังนี้

1.เชื่อในความสามารถของมนุษย์ หมายความว่า จะต้องเชื่อมั่นมนุษย์โดยทั่ว ๆ ไปในสังคม มีความสามารถที่จะตัดสินใจว่าจะไรควร อะไรไม่ควร มีความสามารถที่จะพิจารณาโยบายทางการเมืองที่นักการเมืองเสนอขึ้นมา มีความสามารถที่จะเลือกผู้นำที่ดีได้ เป็นต้น

2.ยอมรับฟังความคิดเห็นของคนอื่น และกล้าแสดงความคิดเห็น โดยจะต้องไม่คิดว่าความคิดเห็นของคนใดคนหนึ่งจะถูกต้องและดีเสมอไป ถึงแม้ว่าจะมีอายุน้อยกว่า หรือความรู้น้อยกว่าก็จะต้องรับฟัง แม้จะมีการคัดค้านก็ต้องถือเป็นเรื่องธรรมดา ในขณะที่เดียวกันก็ต้องกล้าแสดงความคิดเห็นของตนเองออกไป ถึงแม้จะค้านกับความเห็นของคนที่มีอาวุโสกว่าก็ตาม

3.รู้จักขอบเขตของหน้าที่ สิทธิ และเสรีภาพ ประชาชนในระบอบประชาธิปไตยจะต้องมีหน้าที่และสิทธิควบคู่กันไป จะต้องเข้าใจว่า สิทธิที่จะพึงได้นั้นมีอะไรบ้าง และก็ต้องรู้ว่าสิทธิเสรีภาพนั้นมีขอบเขตอยู่ตรงไหน เช่น สิทธิในร่างกาย ในทรัพย์สิน การแสดงออกซึ่งความคิดเห็น การชุมนุม การมีส่วนร่วมทางการเมือง เป็นต้น

4.ต้องคิดว่าตนมีประสิทธิภาพทางการเมือง โดยบุคคลจะต้องเชื่อว่าตนเองสามารถก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงทางการเมืองได้ อาจจะเป็นโดยการเลือกตั้งหรือโดยวิธีอื่น เช่น การช่วยผู้สมัครที่ตนเห็นว่าดีหาเสียง เพราะถ้าคิดว่าตนเองไม่มีประสิทธิภาพทางการเมืองเลย คน ๆ นั้น ก็จะต้องไม่คิดว่าระบอบประชาธิปไตยกับระบบเผด็จการต่างกันอย่างไร

5.ต้องให้ค่านิยมอย่างมากแก่เสรีภาพ จะต้องเห็นเสรีภาพเป็นสิ่งสำคัญ แต่การใช้เสรีภาพนั้นจะต้องไม่ทำความเดือดร้อนให้แก่ผู้อื่น เช่น การแสดงออกซึ่งความคิดเห็น การใช้จ่ายทรัพย์สินของตนตามใจชอบ การใช้เวลาทำสิ่งที่ตนต้องการ เป็นต้น

ช่อม อ่ำรุ่ง(2534) ได้กล่าวถึงพฤติกรรมประชาธิปไตยของนักเรียนที่ควรแสดงออก คือ

1.การระชมรม พฤติกรรมที่ควรแสดงออกมีดังนี้

1.1 เคารพในสถาบันพระมหากษัตริย์ ได้แก่ การเคารพเทิดทูนในสถาบันพระมหากษัตริย์ในทุกโอกาส การร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดเพื่อแสดงความจงรักภักดีต่อสถาบัน

พระมหากษัตริย์ในโอกาสวันสำคัญ การปฏิบัติต่อสัญลักษณ์ที่แสดงถึงพระมหากษัตริย์ เช่น ธงชาติ พระบรมฉายาลักษณ์

1.2 เคารพซึ่งกันและกันทางกาย ได้แก่ การแสดงความเคารพซึ่งกันและกัน การทักทาย การให้เกียรติผู้อื่น การแสดงความเคารพต่อผู้อาวุโสกว่า การให้การต้อนรับแก่บุคคล และการแสดงความเอื้อเฟื้อซึ่งกันและกัน

1.3 เคารพกันทางวาจา ได้แก่ การรู้จักพูดจาให้เหมาะกับกาลเทศะ ใช้คำพูดเหมาะสมตามฐานะของบุคคล พูดจาสุภาพไม่ก้าวร้าวต่อเสียด ไม่พูดในสิ่งที่ทำให้ผู้อื่นเกิดความเดือดร้อน ไม่นำความลับของผู้อื่นไปเปิดเผย และไม่พูดจានินทาหรือโกหกหลอกลวง

1.4 เคารพในสิทธิของผู้อื่น ได้แก่ การไม่ล่วงละเมิดสิทธิของผู้อื่นทั้งทางกายหรือวาจา รู้จักเคารพสิทธิของผู้อื่น เคารพในความเป็นเจ้าของสิ่งของเครื่องใช้ และต้องรู้จักขออนุญาตเมื่อล่วงล้ำเข้าไปในที่อยู่อาศัยของบุคคลอื่น

1.5 เคารพในความคิดเห็นของผู้อื่น ได้แก่ การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น เมื่อมีผู้พูดหรือแสดงความคิดเห็น ควรฟังด้วยความตั้งใจและใคร่ครวญด้วยวิจารณญาณ หากเห็นว่าเป็นการเสนอแนวคิดที่ดีมีประโยชน์มากกว่าความเห็นของตนเองก็ควรยอมรับและปฏิบัติตาม

1.6 เคารพในกฎระเบียบของสังคม ได้แก่ การยึดมั่นในกรอบระเบียบของสังคม เช่น วัฒนธรรมประเพณี กฎเกณฑ์ของสังคม และกฎหมายของบ้านเมือง

1.7 มีเสรีภาพและใช้เสรีภาพในขอบเขตของกฎหมายและขนบธรรมเนียมประเพณี

2. สามัคคีธรรม พฤติกรรมที่แสดงออกมีดังนี้

2.1 การรู้จักประสานประโยชน์ โดยยึดประโยชน์ของส่วนรวมหรือประเทศชาติเป็นที่ตั้ง ได้แก่ การทำงานร่วมกันอย่างสันติวิธี รู้จักการประนีประนอม โดยคำนึงถึงประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นโดยส่วนรวมเป็นใหญ่ มีการเสียสละความสุขส่วนตน หรือหมุ่คณะ เพื่อประโยชน์ส่วนรวมหรือของชาติ

2.2 ร่วมมือกันในการทำงาน หรือทำกิจกรรมอย่างหนึ่งอย่างใดร่วมกัน โดยมีบุคคลร่วมงานตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ในการร่วมกันทำงานนี้จะต้องมีการวางแผนในการทำงานร่วมกัน คิดร่วมกันและทำร่วมกัน เมื่อถึงขั้นตอนของการทำงานก็ช่วยเหลือกันอย่างตั้งใจจริง ไม่หลีกเลี่ยงหรือทำแบบเอาเปรียบผู้อื่น

2.3 เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม

2.4 รับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากส่วนรวม และหน้าที่ต่อสังคม

2.5 ความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันของคนในกลุ่ม ในหน่วยงานและในสังคม

3. ปัญญาธรรม มีพฤติกรรมที่แสดงออกดังนี้

3.1 การไม่ถือตนเป็นใหญ่ คือการรู้จักฟังความคิดเห็นของผู้อื่น การยอมรับฟังและปฏิบัติตามมติของเสียงส่วนมากในที่ประชุม หรือในการทำงานต่าง ๆ และการรู้จักเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี

3.2 เน้นการใช้ปัญญา ใช้เหตุผล และความถูกต้องในการตัดสินใจปัญหาที่พัวพัน ไม่ใช่ใช้เสียงข้างมาก ในการตัดสินใจปัญหาเสมอไป

3.3 เมื่อมีปัญหาใดเกิดขึ้น หรือมีเรื่องที่จะต้องตัดสินใจทุกคนต้องร่วมกันคิดและช่วยกันตัดสินใจโดยใช้เหตุผล

3.4 ในกรณีที่มีปัญหาโต้แย้งในหมู่คณะ จะต้องพยายามอภิปรายจนกระทั่งสามารถชักจูงให้ทุกคนเห็นคล้อยตาม เมื่อเกิดกรณีต่างก็มีเหตุผลที่ดีด้วยกันและไม่สามารถชักจูงให้กลุ่มหันไปทางใดทางหนึ่งได้จึงจะใช้วิธีการออกเสียง

กรมสามัญศึกษา (2536) ได้กล่าวถึง พฤติกรรมประชาธิปไตยไว้ดังนี้

1. การรู้จักบทบาทหน้าที่ที่มีพฤติกรรมบ่งชี้ดังนี้

- 1.1 รู้จักสถานภาพของตนเองที่เป็นอยู่
- 1.2 รู้จักสัมพันธ์ภาพระหว่างตนเองกับผู้อื่น
- 1.3 รู้จักประพฤติปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับสัมพันธ์ภาพโดยยึดหลักกาลเทศะ

บุคคล

- 1.4 รู้จักปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเต็มใจ จริงจัง รับผิดชอบ เกิดผลดีต่อส่วนรวม
- 1.5 ยึดถือระเบียบเป็นแนวปฏิบัติในการทำงาน
- 1.6 ให้ความร่วมมือตามบทบาทและหน้าที่ซึ่งมีต่อกันและกัน
- 1.7 ปฏิบัติหน้าที่อย่างจริงจังและสุจริต
- 1.8 ยอมรับบทบาทหน้าที่ของกันและกัน

2. การยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น มีพฤติกรรมบ่งชี้ดังนี้

- 2.1 ให้ออกาสผู้อื่นแสดงความคิดเห็น
- 2.2 ไม่แสดงปฏิกิริยาต่อต้านดูถูกเหยียดหยามความคิดเห็นของคนอื่น
- 2.3 สนใจฟังด้วยความตั้งใจ
- 2.4 ซักถามโดยใช้เหตุผล เมื่อไม่เข้าใจความคิดเห็นของคนอื่น
- 2.5 คิดถึงผลที่อาจจะเกิดจากความคิดหรือการกระทำของผู้อื่นที่มีต่อส่วนรวม
- 2.6 นำความคิดไปวิเคราะห์ ประเมิน และเลือกตัดสินใจในส่วนที่จะเป็นประโยชน์

ต่อส่วนรวมมากที่สุด

- 2.7 ไม่ยึดถือความคิดเห็นของตนเองว่าถูกต้องเสมอไป

3. การมีความรับผิดชอบ มีพฤติกรรมบ่งชี้ดังนี้

- 3.1 เป็นที่พึ่งของตนเองได้ ไม่เป็นภาระของผู้อื่น
- 3.2 ทำหน้าที่การงานสำเร็จอย่างดีตามเวลาที่ได้รับมอบหมาย
- 3.3 เอาใจใส่ติดตามการปฏิบัติงานโดยไม่ทอดทิ้ง
- 3.4 ยอมรับเมื่อมีความผิดพลาดเกิดขึ้นและพยายามแก้ไข
- 3.5 สนใจ กระตือรือร้น ให้ความร่วมมือ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ปัญหาของกลุ่มที่ตนเองสังกัดอยู่
- 3.6 รู้จักควบคุมตนเอง
- 3.7 ตรงต่อเวลา
- 3.8 ปฏิบัติตนเป็นที่เชื่อถือได้
- 3.9 หลีกเลี่ยงการก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นและส่วนรวม
4. ความเป็นผู้มีวินัยในตนเองมีพฤติกรรมบ่งชี้ดังนี้
 - 4.1 ปฏิบัติงานและปฏิบัติตนอย่างมีระเบียบเรียบร้อยจนเป็นนิสัย
 - 4.2 มีความเที่ยงตรงและยุติธรรมต่อตนเอง ผู้อื่น และสังคม
 - 4.3 เคารพและปฏิบัติตามกฎและระเบียบแบบแผนของสังคม
 - 4.4 ปฏิบัติตนต่อผู้อื่นได้เหมาะสมกับกาละ เทศะ บุคคล
 - 4.5 ปฏิบัติตนตรงต่อเวลาและการนัดหมาย
 - 4.6 ยอมรับและปฏิบัติตามมติของกลุ่ม
 - 4.7 ปฏิบัติตนเป็นที่ไว้วางใจต่อผู้อื่น
 - 4.8 รู้จักควบคุมพฤติกรรมของตนเองให้เหมาะสม
 - 4.9 ยอมรับและปฏิบัติตามวัฒนธรรมและประเพณีอันดีของชาติ
5. การคิดถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน มีพฤติกรรมบ่งชี้ดังนี้
 - 5.1 รู้จักเสียสละทรัพย์ กำลังกาย กำลังความคิด เวลา โอกาส โดยพิจารณาตามเหตุผลและความเหมาะสม
 - 5.2 กระทำการใด ๆ โดยมุ่งถึงผลประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก
 - 5.3 เลือกตัดสินใจและแสดงพฤติกรรมอันจะมีผลดีต่อส่วนรวมเป็นสำคัญ
 - 5.4 รู้จักอดทน อดกลั้น เพื่อผลประโยชน์ของส่วนรวม
 - 5.5 รู้จักละอายใจต่อความประพฤติของตนที่รักษาผลประโยชน์ส่วนตนโดยมิชอบ
 - 5.6 มีความกล้าที่จะแสดงพฤติกรรมเพื่อรักษาความเป็นธรรม และผลประโยชน์ของส่วนรวม
 - 5.7 ไม่ละอายและเพิกเฉยต่อการกระทำใด ๆ ที่จะเกิดประโยชน์ต่อส่วนรวมตามความรู้ความสามารถและโอกาส

6.การมีส่วนร่วมทั้งความคิด การกระทำ และน้ำใจ ด้วยมารยาทที่ดีตามวัฒนธรรมไทย มีพฤติกรรมบ่งชี้ดังนี้

- 6.1 เข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่มด้วยความสุจริตใจโดยไม่ละเลย
- 6.2 ยินดีปฏิบัติตามภาระหน้าที่ที่กลุ่มมอบหมายด้วยความเต็มใจ
- 6.3 แสดงความคิดเห็นเพื่อให้กลุ่มบรรลุเป้าหมาย
- 6.4 รู้จักเลือกแต่งกายให้เหมาะสมกับกาลเทศะและประเพณีนิยม
- 6.5 เลือกใช้ภาษา กิริยาท่าทางที่สุภาพในการแสดงความคิดเห็นและการร่วมกิจกรรม

กรรม

- 6.6 แสดงความคิดเห็นด้วยมารยาทอันดี
- 6.7 ให้ความคิดเห็นต่อกลุ่มด้วยความสุจริตใจ ให้ความสนใจในการแสดงความคิดเห็นอย่างจริงใจ

อย่างจริงใจ

- 6.8 รู้จักแพ้ รู้จักชนะ รู้จักการให้อภัย และรู้จักการเสียสละ
- 6.9 รู้จักการรับและการให้ด้วยความมีน้ำใจ
- 6.10 ระมัดระวังการกระทำใด ๆ ที่จะทำลายความรู้สึกและน้ำใจของผู้อื่น

7.การให้เกียรติซึ่งกันละกันตามฐานานุกรม มีพฤติกรรมบ่งชี้ดังนี้

- 7.1 รู้จักยกย่อง สรรเสริญผู้กระทำความดีโดยปราศจากอคติ
- 7.2 รู้จักแสดงออกต่อผู้อื่น โดยไม่แสดงความรังเกียจและดูถูกเหยียดหยาม
- 7.3 แต่งกายให้เหมาะสมเพื่อให้เกียรติแก่งาน บุคคล สถานที่และกิจกรรมนั้น ๆ
- 7.4 ให้เกียรติต่อความคิดเห็นและทัศนะของผู้อื่น และตอบสนองอย่างเหมาะสม
- 7.5 คิดต่อการทำงานหรือธุรกิจกับผู้อื่นด้วยการให้เกียรติต่อหน้าที่ความรับผิดชอบของเขาตามสมควร ไม่ใช่ตำแหน่งหน้าที่ของตนเพื่อข่มขู่หรือเพื่ออภิสิทธิ์

7.6 ไม่ใช้วุฒิความรู้หรือการศึกษาของตนเพื่อดูถูกเหยียดหยามสติปัญญา ความรู้ ความคิดของผู้อื่น

- 7.7 รู้จักให้กำลังใจแก่ผู้ด้อยกว่าโดยการให้เกียรติและสนับสนุนตามความเหมาะสม

สม

- 7.8 แสดงกิริยาจาสุภาพเรียบร้อย เหมาะสมต่อบุคคลอื่นตามวัฒนธรรมไทย

8.การยอมรับและเคารพในสิทธิและหน้าที่ของเอกัตตบุคคล มีพฤติกรรมบ่งชี้ดังนี้

8.1 ปฏิบัติหน้าที่ของตนให้ดีที่สุด โดยไม่ก้าวก่าย หรือรบกวน หรือขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่ของผู้อื่น

- 8.2 รู้จักให้ความสำคัญแก่ผู้อื่น ไม่สนใจและให้ความสำคัญแต่เฉพาะตนเองเท่านั้น
- 8.3 ไม่โอ้อวดหรือมีพฤติกรรมที่แสดงให้เห็นการยกตนข่มท่าน

- 8.4 คิด กระทำ และตัดสินใจ โดยคำนึงถึงผลที่จะกระทบต่อผู้อื่นและผู้เกี่ยวข้องเสมอ
- 8.5 กระทำการใด ๆ ตามสิทธิของตน และต้องไม่เป็นการละเมิดสิทธิของผู้อื่นไม่ว่ากรณีใด ๆ
- 8.6 เคารพต่อสิทธิส่วนบุคคลและสิทธิอื่น ๆ ที่บุคคลผู้นั้นมีอยู่
- 8.7 เคารพความคิดเห็นของผู้อื่น โดยคำนึงถึงสิทธิของแต่ละบุคคล
- 8.8 ยอมรับความแตกต่างของบุคคลว่าเป็นธรรมชาติและพยายามปรับพฤติกรรมกับความคิดของตนให้เหมาะสม
9. การใช้ปัญญาหรือเหตุผลในการตัดสินใจ มีพฤติกรรมบ่งชี้ดังนี้
- 9.1 รู้จักใช้เหตุผลในการพิจารณาตัดสินใจเมื่อข้อขัดแย้ง
- 9.2 ไม่ให้อารมณ์ของตนมีอิทธิพลเหนือเหตุผลในการแก้ปัญหาและตัดสินใจ
- 9.3 ตัดสินปัญหาโดยอาศัยข้อมูลประกอบ
- 9.4 ไม่นำความเชื่อหรือโซกลางมาเป็นเครื่องมือตัดสินใจ
- 9.5 ไม่นำเอาอคติมาเป็นอุปสรรคหรือตัวชี้นำในการตัดสินใจแก้ปัญหา
- 9.6 แยกเรื่องส่วนตัวกับหน้าที่การงานออกจากกันในการทำงานและการตัดสินใจปัญหาใด ๆ
- 9.7 รู้จักวิเคราะห์และประมวลเหตุการณ์ต่าง ๆ โดยใช้สติปัญญาและเหตุผลตลอดเวลา
- 9.8 รู้จักใช้ทรัพยากรอย่างสมประโยชน์ ประหยัด และมีเหตุผล
- 9.9 ให้ความเข้าใจและเห็นใจต่อปัญหาของผู้อื่นโดยใช้สติปัญญา
10. การรู้จักเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี มีพฤติกรรมบ่งชี้ดังนี้
- 10.1 ยอมรับบทบาทของหัวหน้าตามที่ได้รับมอบหมายหรือแต่งตั้ง
- 10.2 ยอมรับข้อกำหนดหรือนโยบายซึ่งได้กำหนดไว้ว่าเป็นหน้าที่ของผู้นำหรือผู้บริหาร
- 10.3 เป็นผู้นำในการสร้างขวัญแก่ผู้ร่วมงานในฐานะผู้นำในการปฏิบัติงาน
- 10.4 ให้เกียรติรับฟังความคิดเห็นตลอดจนปัญหาและอุปสรรคของผู้ร่วมงาน ไม่ใช่อำนาจในฐานะผู้นำเพียงอย่างเดียว
- 10.5 ให้ความเคารพนับถือผู้เป็นหัวหน้าตามฐานานุกรมและบทบาทของผู้นำ
- 10.6 แยกเรื่องส่วนตัวออกจากหน้าที่การงาน
- 10.7 ปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย โดยเคารพบทบาทหน้าที่ของกันละกัน
- 10.8 มีความพอใจในบทบาทและหน้าที่ของตนในขณะนั้นและพยายามทำหน้าที่ของตนให้ดีที่สุด

10.9 มีความอดทนในฐานะผู้นำและในฐานะผู้ตาม

11. การยึดมั่นในความกตัญญู เชิดชูสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ มีพฤติกรรมบ่งชี้ดังนี้

11.1 รู้จักตอบแทนผู้มีบุญคุณแก่ตนและสังคม

11.2 ให้เกียรติ ยกย่อง เคารพนับถือ บุคคลที่ทำคุณประโยชน์ให้แก่ท้องถิ่นและประเทศชาติ

11.3 ปกป้องคนที่ทำประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติเท่าที่บทบาท หน้าที่ของตน และโอกาสจะอำนวย

11.4 แสดงความเคารพ ปกป้อง เสียสละ และเทิดทูลพระมหากษัตริย์ในฐานะที่เป็นประมุขของประเทศ

11.5 ประดับบ้านเรือนด้วยธงชาติในโอกาสอันสำคัญของชาติ

11.6 ปกป้อง ค้ำครอง และดำรงรักษาศิลปวัฒนธรรมของชาติ

11.7 รัก ห่วงแหน ค้ำครองเกียรติภูมิและเสียสละต่อผืนแผ่นดินไทย

11.8 ประพฤติปฏิบัติตนตามหลักศาสนา

11.9 เข้าร่วมในกิจกรรมทางศาสนาที่ตนนับถือด้วยความศรัทธา

12. การยึดหลักคุณธรรมในการดำเนินชีวิต มีพฤติกรรมบ่งชี้ดังนี้

12.1 ให้ความอนุเคราะห์ช่วยเหลือผู้ประสบความเดือดร้อนตามเหตุผลอันสมควร

12.2 ปฏิบัติตนต่อผู้อื่นด้วยความเห็นอกเห็นใจและเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ในฐานะที่เป็นมนุษย์ด้วยกัน

12.3 ไม่เบียดเบียนไม่เอาเปรียบผู้อื่นและไม่เห็นแก่ตัว

12.4 เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่โดยช่วยเหลือจนเจือผู้ด้อยโอกาสกว่าตามเหตุผลอันสมควร

12.5 ตัดสินปัญหาโดยอาศัยหลักเหตุผลประกอบหลักคุณธรรม

12.6 ตัดสินคุณค่าของสิ่งต่างๆ และบุคคลโดยยึดหลักเหตุผลและหลักฐานประกอบกัน

ลาวัญย์ วิทยายุทธพิภูล (ม.ป.ป.: 69-72) ได้อธิบายถึงพฤติกรรมประชาธิปไตยไว้ดังนี้

1. การวางตัวในสังคมได้ถูกต้อง ลักษณะสำคัญของพฤติกรรมได้แก่ ความเคารพต่อมิตรภาพเพื่อนฝูง ทำงานร่วมกับคนอื่นอย่างสบายใจ ให้ข้อเสนอแนะแก่หมู่คณะอย่างเสรี มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ยอมเสียสละผลประโยชน์ส่วนตัวเพื่อสวัสดิภาพของหมู่คณะ

2. การร่วมมือกับผู้อื่น ลักษณะของพฤติกรรมชนิดนี้ได้แก่ การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้อื่น ความสนใจที่จะทำงานร่วมกับผู้อื่น รู้จักขอความช่วยเหลือและให้ความช่วยเหลือเพื่อน

3.การมีส่วนร่วม ลักษณะสำคัญของพฤติกรรมนี้คือ การเต็มใจที่จะมีส่วนในการทำงานของหมู่คณะ การยินดีที่จะทำงานให้สำเร็จด้วยดี การร่วมมือและขอความช่วยเหลือจากผู้อื่น การพัฒนางานให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น

4.การปกครองตนเอง ลักษณะของพฤติกรรมนี้ได้แก่ การรู้จักทำงานอย่างสม่ำเสมอ การตรงต่อเวลา การยอมรับมติของหมู่คณะ การยอมรับการวิพากษ์วิจารณ์จากผู้อื่น

5.ความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ลักษณะสำคัญของพฤติกรรมนี้ ได้แก่ การรู้จักทำงานโดยมีความมุ่งหมาย การรู้จักถนอมข้าวของของตนเองและสิ่งของของคนอื่น รู้ว่าการกระทำของตนย่อมมีผลกระทบต่อสวัสดิภาพของส่วนรวม

6.ความเป็นผู้ใฝ่หาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ ลักษณะสำคัญของพฤติกรรมนี้ได้แก่ เชื่อว่าความคิดของผู้อื่นมีคุณค่า รู้จักขอความช่วยเหลือและขอความเห็นจากผู้อื่น รู้จักไตร่ตรองและชั่งน้ำหนักของความเห็นของผู้อื่น แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้อื่น รู้จักปรับปรุงงานให้ดีขึ้น ไม่ยอมเชื่อในสิ่งเหลวไหลไม่มีเหตุผล

7.การสร้างสรรค์ ลักษณะสำคัญของพฤติกรรมนี้ ได้แก่ การนำวิธีการหรือวัสดุใหม่ ๆ มาใช้ในการแก้ปัญหา มองเห็นความคิดใหม่ ๆ ของผู้อื่น ได้เร็ว การรู้จักวัดผลงานของตนเองและวัดผลงานของผู้อื่น ด้วยความเป็นธรรม

8.ความรู้จักห่วงใยผู้อื่น ลักษณะสำคัญของพฤติกรรมนี้ คือ การมองเห็นความต้องการปัญหา ความสนใจของผู้อื่น ได้อย่างรวดเร็ว มีความห่วงใยผู้อื่นอย่างจริงจัง รักความยุติธรรม การมีสัมมาคารวะต่อผู้อื่น การให้โอกาสแก่ผู้อื่นแสดงความคิดเห็น

9.การทำงานแบบหมู่คณะ ลักษณะสำคัญของพฤติกรรมนี้ ได้แก่ การรู้จักวางแผนงานร่วมกัน การปฏิบัติงานร่วมกัน การรู้จักแสดงความคิดเห็นเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ส่วนรวม

ทิสนา เขมมณี (2536) ได้สรุปคุณลักษณะของผู้ที่มีประชาธิปไตยไว้ดังนี้

- 1.การเคารพในความเป็นบุคคล การตัดสินใจของผู้อื่น
- 2.การให้สิทธิเสรีภาพ และเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้ใช้ความคิดของเขาในการตัดสินใจ
- 3.มีใจกว้าง รู้จักรับฟังผู้อื่น พิจารณาความคิดเห็นของผู้อื่นอย่างเป็นธรรม
- 4.สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นเพื่อส่วนรวม มีขันติธรรม
- 5.ยึดหลักเหตุผลในการตัดสินใจ
- 6.รู้จักแก้ไขปัญหาโดยสันติวิธี

สมนึก มั่งน้อย (2539) ได้กล่าวถึงพฤติกรรมประชาธิปไตยไว้ดังนี้

- 1.การรู้จักบทบาทและหน้าที่ของตนประกอบด้วยพฤติกรรมบ่งชี้ ดังนี้

- 1.1 การเคารพและปฏิบัติตามกฎระเบียบแบบแผนของสังคม
- 1.2 การปฏิบัติหน้าที่ของตนด้วยความเต็มใจและเกิดผลดีต่อส่วนรวม
- 1.3 การปฏิบัติหน้าที่การงานสำเร็จตามกำหนดเวลาที่ได้รับมอบหมาย
- 1.4 การเอาใจใส่ติดตามการปฏิบัติงานโดยไม่ทอดทิ้ง
- 1.5 การยอมรับบทบาทหน้าที่ของกันและกัน
2. การยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น ประกอบด้วยพฤติกรรมบ่งชี้ดังนี้
 - 2.1 การให้โอกาสผู้อื่นแสดงความคิดเห็น
 - 2.2 การไม่ดูถูกเหยียดหยามความคิดเห็นของผู้อื่น
 - 2.3 การสนใจฟังความคิดเห็นของผู้อื่นด้วยความตั้งใจ
 - 2.4 การซักถามโดยใช้เหตุผลเมื่อไม่เข้าใจความคิดเห็นของผู้อื่น
 - 2.5 การไม่ยึดถือความคิดเห็นของตนเองว่าถูกต้องเสมอไป
3. การคิดถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน ประกอบด้วยพฤติกรรมบ่งชี้ดังนี้
 - 3.1 การรู้จักเสียสละโดยพิจารณาตามเหตุผลและความเหมาะสม
 - 3.2 มีความเต็มใจที่จะทำงานร่วมกับหมู่คณะ
 - 3.3 การไม่ละเลยและเพิกเฉยต่อการกระทำใด ๆ ที่จะเกิดประโยชน์ต่อส่วนรวมตามความสามารถและโอกาส
 - 3.4 การรู้จักอดทน อดกลั้น เพื่อผลประโยชน์ของส่วนรวม
 - 3.5 การรู้จักละอายใจต่อความประพฤติของตนที่จะรักษาผลประโยชน์ส่วนตนโดยมิชอบ
4. การยอมรับและเคารพในสิทธิและหน้าที่ของบุคคล ประกอบด้วยพฤติกรรมบ่งชี้ดังนี้
 - 4.1 การปฏิบัติหน้าที่ของตนให้ดีที่สุดโดยไม่ก้าวก่ายหรือรบกวนหน้าที่ของผู้อื่น
 - 4.2 การรู้จักให้ความสำคัญแก่ผู้อื่น ไม่สนใจและให้ความสำคัญแต่เฉพาะตนเองเท่านั้น
 - 4.3 การรักความยุติธรรม
 - 4.4 การรู้จักเห็นอกเห็นใจและห่วงใยผู้อื่น
 - 4.5 การยอมรับมติของหมู่คณะ
5. การใช้ปัญญาหรือเหตุผลในการตัดสินใจ ประกอบด้วยพฤติกรรมบ่งชี้ดังนี้
 - 5.1 การรู้จักการใช้เหตุผลในการพิจารณาตัดสินใจเมื่อเกิดข้อขัดแย้ง
 - 5.2 การตัดสินใจโดยอาศัยข้อมูลประกอบ
 - 5.3 การไม่นำความเชื่อหรือโชคกลางมาเป็นเครื่องตัดสินใจ
 - 5.4 การรู้จักวิเคราะห์และประมวลเหตุการณ์ต่าง ๆ โดยใช้สติปัญญาและเหตุผลตลอดเวลา

5.5 การแยกเรื่องส่วนตัวกับหน้าที่การงานออกจากกันในการทำงาน หรือการตัดสินใจปัญหาใด ๆ

พระรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์ ชีระพร อุวรรณโณ เพ็ญพิไล ฤทธาคนานนท์ สุภาพรรณ โคตรจรัส ถักนางค์ มณีศรี พรรณระพี สุทธิวรรณ (ภาคผนวก ก) ได้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ภายในครอบครัวและความสัมพันธ์กับสังคมโดยส่วนรวม โดย รศ.ดร.พระรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์, ดร.กรรณิการ์ นลราชสุวัจน์ และรศ.วัชรินทร์พรมย์ ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูกับพฤติกรรมประชาธิปไตยและได้กำหนดข้อกระทงของพฤติกรรมประชาธิปไตยไว้ดังนี้

1. การรู้จักบทบาทความรับผิดชอบในหน้าที่ของตน
 - 1.1 ฉันปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียนให้ดีที่สุด
 - 1.2 ฉันปฏิบัติหน้าที่การงานที่ได้รับมอบหมายสำเร็จตามกำหนดเวลา
 - 1.3 ฉันให้ความเคารพในความสามารถของมนุษย์ทุกคน
 - 1.4 ฉันเป็นผู้นำที่จะต้องปฏิบัติตามแบบแผน
 - 1.5 ฉันทอดทิ้งงานที่รับผิดชอบ
 - 1.6 ในการทำงานกลุ่ม ฉันให้ความสำคัญกับเรื่องของตนเองเป็นอันดับแรก
2. การยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น
 - 2.1 ฉันยอมรับฟังความคิดเห็นของเพื่อนที่แตกต่างจากฉัน
 - 2.2 ความคิดเห็นของฉันย่อมถูกที่สุดเสมอ
 - 2.3 ฉันให้ความสำคัญกับเสรีภาพของแต่ละบุคคลมากที่สุด
 - 2.4 ฉันยอมรับการวิพากษ์วิจารณ์จากผู้อื่น
 - 2.5 ฉันยอมรับว่าทุกคนมีความแตกต่างกัน
 - 2.6 ในการประชุม ฉันแสดงให้เห็นว่าการแสดงความคิดเห็น หลาย ๆ คนในเรื่องเดียวกันเป็นการเสียเวลา
3. การมีวินัยในตนเอง
 - 3.1 ฉันมีความอดทน อดกลั้น เพื่อประโยชน์ของส่วนรวม
 - 3.2 ฉันยอมรับมติและกติกาของส่วนรวม
 - 3.3 ฉันเป็นคนตรงต่อเวลา
 - 3.4 ฉันให้อภัยคนที่ทำผิดโดยไม่ได้ตั้งใจ
 - 3.5 ฉันหมั่นหาความรู้เพิ่มเติมให้ตนเองเสมอ
 - 3.6 ฉันสามารถควบคุมพฤติกรรมของตนเองได้เหมาะสม
4. การคิดถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน

- 4.1ฉันเต็มใจช่วยงานของหมู่คณะ
- 4.2ฉันยอมเสียสละทรัพย์ กำลังกายและความคิด เพื่อประโยชน์ส่วนรวม
- 4.3บางครั้ง ฉันรักษาผลประโยชน์ของตน มากกว่าผลประโยชน์ของส่วนรวม
- 4.4บางครั้ง ฉันละเลยและเพิกเฉยต่อการรักษาสาธารณสมบัติ
- 4.5ฉันกล้าแสดงพฤติกรรมเพื่อรักษาความเป็นธรรมและผลประโยชน์ของส่วน

รวม

- 4.6ฉันไม่ช่วยส่วนรวม ถ้าฉันยังช่วยตนเองไม่ได้

5.การใช้ปัญญา คุณธรรมและเหตุผลในการตัดสินใจ

- 5.1ฉันวิเคราะห์ และตัดสินใจเหตุการณ์ด้วยสติปัญญาเสมอ
- 5.2ฉันใช้สันติวิธี ในการแก้ไขปัญหา
- 5.3ฉันยกย่องผู้กระทำความดีโดยปราศจากอคติ
- 5.4ฉันให้คามเข้าใจและเห็นใจผู้อื่น
- 5.5ฉันใช้อารมณ์ในการแก้ปัญหา
- 5.6ฉันวางใจเป็นกลางได้ยาก

จากแนวคิดของนักการศึกษาหลายๆท่านที่ให้คำอธิบายไว้ข้างต้น ผู้วิจัยจึงขอเลือกพฤติกรรมประชาธิปไตยตามที่คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้ทำการวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมของคนไทยกับกระบวนการสังคมประภคของครอบครัวไทยในปัจจุบันที่เอื้อต่อการพัฒนาประเทศ

ปัจจัยคัดสรรที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมประชาธิปไตย ได้แก่

1.การอบรมเลี้ยงดู

ในช่วงชีวิตของมนุษย์นับตั้งแต่เกิดมา สิ่งแวดล้อมและสังคมจะมีอิทธิพลต่อชีวิตและพัฒนาการของเขาอย่างมาก นักจิตวิทยาและนักการศึกษาต่างเห็นว่าครอบครัวเป็นสถาบันที่มีความสำคัญต่อพัฒนาการของเด็ก เป็นสถาบันที่สร้างบุคลิกภาพ พฤติกรรมและสติปัญญาในอนาคตของเด็ก(อัจฉรา และคณะ 2527 : 7) ดังนั้นครอบครัวซึ่งเป็นสังคมหน่วยแรกของเด็กจึงมีความสำคัญยิ่งต่อพัฒนาการของเด็กตั้งแต่แรกเริ่มและวัยต่อมา เพราะหน้าที่ที่สำคัญที่สุดของครอบครัวคือการอบรมเลี้ยงดูบุตร เพื่อให้บุตรของของตนเป็นคนที่มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ ซึ่งผลิตผลของการอบรมเลี้ยงดูนี้จะเป็นเสมือนฐานรองรับบทบาทอื่น ๆ ต่อไป(จรรยา สุวรรณทัต, 2523)

ปัจจุบันได้มีนักวิจัยได้ศึกษาถึงการอบรมเลี้ยงดูเด็กไว้มากมายและได้ให้ความหมายของคำว่า การอบรมเลี้ยงดูไว้พอสังเขปดังนี้

ดวงเดือน พันธุมนาวิน อรพินทร์ ชุชม และงามตา วณิชานนท์ (2528)ได้สรุปการอบรมเลี้ยงดู หมายถึง การที่ผู้ใกล้ชิดเด็กมีการติดต่อเกี่ยวข้องกับเด็ก ทั้งทางด้านคำพูดและการกระทำ ซึ่งเป็นการสื่อความหมายต่อเด็กทั้งทางด้านความรู้สึกและอารมณ์ของผู้กระทำตลอดจนเป็น

ทางให้ผู้เลี้ยงดูสามารถจะให้รางวัลและลงโทษเด็กได้ นอกจากนี้ยังเปิดโอกาสให้เด็กได้ดูแลแบบอย่าง การกระทำของผู้เลี้ยงดูตนด้วย

อรชุนา พุ่มสวัสดิ์ (2539) สรุปว่า การอบรมเลี้ยงดู หมายถึง การที่พ่อแม่ปฏิบัติต่อวัยรุ่นทั้ง ทางตรงทางอ้อม ทั้งทางวาจาและการกระทำ ทำให้วัยรุ่นได้รับรู้ทั้งความรู้สึกและการกระทำดัง กล่าว

Wright (1976) ได้กล่าวว่า การอบรมเลี้ยงดู หมายถึง การปฏิบัติของพ่อแม่ ผู้ปกครองที่มีต่อเด็กใน 4 ด้านคือ การควบคุมเด็ก การเป็นตัวอย่างแก่เด็ก การให้รางวัล และการลงโทษ

รูปแบบการอบรมเลี้ยงดู

การอบรมเลี้ยงดูเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างและการพัฒนาบุคลิกภาพของเด็กจึงได้มีผู้ทำ การศึกษาค้นคว้าวิจัยเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูในแง่ต่าง ๆ ไว้มาก ซึ่งมีรูปแบบในการอบรมเลี้ยงดูที่ แตกต่างกันไป ดังนี้

นฤมล สิริพันธ์ (2533) กล่าวว่า วิธีการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ หมายถึง แบบแผนหรือวิธี การที่พ่อแม่หรือผู้ปกครองใช้ในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก ซึ่งแบ่งเป็น 3 แบบ คือ วิธีการอบรมเลี้ยงดู แบบประชาธิปไตย วิธีการเลี้ยงดูแบบทอดทิ้ง และวิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวด

วิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย หมายถึง วิธีการอบรมเลี้ยงดูที่เด็กรู้สึกว่าเขาเองได้ รับการปฏิบัติด้วยความยุติธรรม บิดามารดาให้ความรักความอบอุ่น มีเหตุผล ให้ความยอมรับนับ ถือความสามารถและความเห็นของเด็กและให้ความร่วมมือตามโอกาสอันเหมาะสม

วิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบทอดทิ้ง หมายถึง วิธีการอบรมเลี้ยงดูที่เด็กรู้สึกว่าเขาเองถูกทอดทิ้ง ขาดการดูแลเอาใจใส่หรือปล่อยให้ทำอะไรต่างๆ ได้ตามใจชอบ โดยบิดามารดาไม่ได้ให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ ไม่ให้ความอบอุ่นใจเท่าที่ควร

วิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกดขี่ หมายถึง การอบรมเลี้ยงดูที่เด็กรู้สึกว่าเขาเองไม่ได้ รับอิสระเท่าที่ควรตั้งอยู่ในระเบียบวินัยที่บิดามารดากำหนดให้ หรือถูกควบคุมไม่ให้ได้รับความ สะดวกในการกระทำที่ตนต้องการ

ดวงเดือน พันธุมนาวิน และคณะ (2528) ได้แบ่งการศึกษารูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของ มารดาไทยเป็น 5 รูปแบบ คือ

1.การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน คือ การที่พ่อแม่ปฏิบัติต่อบุตรด้วยความรักเอาใจใส่ ทุกข์สุขมีความใกล้ชิดและทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกับเด็ก ให้ความช่วยเหลือสนับสนุนแก่เด็กในสิ่ง ที่ต้องการทุกอย่าง

2.การอบรมเลี้ยงดูแบบให้เหตุผล คือ การที่พ่อแม่อธิบายเหตุผลให้กับเด็ก เมื่อต้องการจัดข้าวหรือสนับสนุนเด็ก พ่อแม่มีการลงโทษ และการให้รางวัลแก่เด็กอย่างเหมาะสมมากกว่าใช้อารมณ์

3.การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางจิตใจ คือ การที่พ่อแม่ใช้วาจาว่ากล่าวตีเด็ก เมื่อเด็กกระทำความผิด เช่น ขู่ว่าจะไม่รัก ตัดสิทธิเด็กที่เคยได้รับเมื่อเด็กมีพฤติกรรมไม่พึงประสงค์

4.การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม คือ การที่พ่อแม่ออกคำสั่งให้เด็กทำตาม และคอยควบคุมอย่างใกล้ชิดว่าเด็กจะทำหรือไม่ ถ้าเด็กไม่ทำตามก็จะลงโทษ

5.การอบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเองเร็ว คือ การที่พ่อแม่ให้โอกาสเด็กทำกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเอง ซึ่งพ่อแม่จะเป็นผู้แนะนำและช่วยฝึกฝนให้บ้าง

สมพร สุทัศนีย์ (2530) ได้แบ่งการอบรมเลี้ยงดูออกเป็น 7 ลักษณะ ตามพฤติกรรมกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ดังนี้ คือ

- 1.แบบใช้อำนาจควบคุม (มีติควบคุมและเจตนาร้าย)
- 2.แบบประชาธิปไตย (มีดีรักและเสรีภาพ)
- 3.แบบรักตามใจ (มีดีรักและเสรีภาพสุดโต่ง)
- 4.แบบให้ความคุ้มครอง (มีดีรักและควบคุม)
- 5.แบบปล่อยปละละเลย (มีดีเจตนาร้ายและเสรีภาพ)
- 6.แบบเข้มงวดกวดขัน (มีดีควบคุมและเจตนาร้าย)
- 7.แบบลงโทษทางกาย (มีดีเจตนาร้ายและควบคุม)

อรชุนา พุ่มสวัสดิ์ (2539) ได้สรุปจากการศึกษาการอบรมเลี้ยงดูและแบ่งการอบรมเลี้ยงดูออกเป็น 5 แบบ คือ

1.การอบรมเลี้ยงดูแบบอิตาเลียน (Authoritarian) หมายถึง การที่วัยรุ่นรายงานตนว่า พ่อแม่คอยกวดขันดูแลควบคุมสิ่งความประพฤติ ความคิด ทัศนคติ และความรู้สึกโดยตรง พ่อแม่จะออกคำสั่งให้ปฏิบัติตามกฎระเบียบและมาตรฐานของสังคม วัฒนธรรม หรือห้ามมิให้ประพฤติ ออกนอกกริดนอกรอย ถ้าเด็กไม่ปฏิบัติตามจะถูกลงโทษ

2.การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย (Democracy) หมายถึง การที่วัยรุ่นรายงานว่า พ่อแม่แสดงความรักและส่งเสริมให้วัยรุ่นมีอิสระในการคิด ตัดสินใจและแก้ปัญหาต่าง ๆ ด้วยตนเอง พ่อแม่จะอธิบายเหตุผลในการส่งเสริมหรือห้ามมิให้ทำสิ่งต่าง ๆ วัยรุ่นได้รับความเสมอภาคในการทำสิ่งต่าง ๆ

3.การอบรมเลี้ยงดูแบบรักตามใจ (Permissiveness) หมายถึง การที่วัยรุ่นรายงานว่าพ่อแม่ยินยอมให้วัยรุ่นแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ได้ตั้งใจปรารถนา โดยไม่ต้องทำตามกฎเกณฑ์ แม้กระทำความผิด

ก็ไม่ได้รับโทษ วัยรุ่นรู้สึกว่าพ่อแม่ปล่อยตามใจ โดยไม่มีการให้คำแนะนำที่เหมาะสมในการแก้ไขปัญหา

4.การเลี้ยงดูแบบให้การคุ้มครอง (Overprotection) หมายถึง การที่วัยรุ่นรายงานว่าพ่อแม่แสดงความรักและห่วงใยจนเกินไป ให้ความช่วยเหลือจนเกินความจำเป็น มักเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับวัยรุ่นทุกเรื่อง ทำให้วัยรุ่นรู้สึกว่าตนไม่มีอิสระที่จะทำอะไรด้วยตนเองได้

5.การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปะละเลย (Rejection) หมายถึง การที่วัยรุ่นรายงานว่าพ่อแม่ไม่สนใจ ไม่เอาใจใส่ ไม่ให้ความช่วยเหลือเมื่อจำเป็น

Gabriel (1968) กล่าวถึง การอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดา 5 แบบดังนี้

1.บิดามารดาที่แสดงความเป็นเจ้าของมากเกินไป (Over-Possessive Parents) บิดามารดาประเภทนี้ให้ความรักความคุ้มครอง และตามใจบุตรเกินไป ซึ่งมักเป็นบิดามารดาที่สูญเสียของรัก จึงชดเชยสิ่งที่ขาดไป เช่น บิดามารดาที่มีบุตรมากมีบุตรคนเดียว หรือบิดามารดาที่ขาดความรักในวัยเด็ก

2.บิดามารดาที่ไม่ยอมรับบุตร (Rejective Parents) บิดามารดาประเภทนี้ จะแสดงความไม่ยอมรับบุตรอย่างชัดเจนไม่สนใจสวัสดิภาพของบุตร ไม่สนใจพัฒนาการทางร่างกายและสังคมของบุตร ซึ่งบิดามารดาประเภทนี้จะมีพฤติกรรมตรงกันข้ามกับบิดามารดาที่แสดงความเป็นเจ้าของมากเกินไป

3.บิดามารดาแบบอิตาเลียน (Authoritarian Parents) บิดามารดาประเภทนี้ควบคุมบุตรมาก ไม่ค่อยให้ความอบอุ่น ต้องการให้บุตรเชื่อฟังอยู่ในระเบียบและคำสั่ง

4.บิดามารดาที่ยอมบุตร (Over-Permissive Parents) บิดามารดาประเภทนี้จะปล่อยให้บุตรทำอะไรตามใจชอบ ให้อิสระมากเกินไป ซึ่งการยอมตามบุตรนี้เป็นเพราะบิดามารดาไม่กล้าห้าม

5.บิดามารดาแบบประชาธิปไตย (Democratic Parents) บิดามารดาประเภทนี้จะให้อิสระแก่บุตรในการแสดงความคิดเห็นส่งเสริมให้บุตรมีพัฒนาการที่เหมาะสมกับวัย ให้ความอบอุ่นความรัก แสดงความเห็นอกเห็นใจบุตรในโอกาสที่เหมาะสม

Roger (1972) ได้แบ่งการอบรมเลี้ยงดูที่มีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพออกเป็น 3 แบบ คือ

1.แบบประชาธิปไตย (Democracy) หมายถึง วิธีการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่ทำให้เด็กรู้สึกว่าคุณได้รับการปฏิบัติด้วยความยุติธรรม ไม่ตามใจหรือเข้มงวดจนเกินไป มีเหตุผล ยอมรับความสามารถและความคิดเห็น ตลอดจนให้ความรัก เอาใจใส่ เป็นกันเอง ให้ความร่วมมือตามโอกาสเหมาะสม

2.แบบทอดทิ้ง (Rejection) หมายถึง วิธีการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่ทำให้เด็กรู้สึกว่าคุณเองถูกเกลียดชัง ไม่ได้รับการเอาใจใส่ สนับสนุน หรือให้คำแนะนำเท่าที่ควร มักใช้วิธีการลงโทษที่รุนแรงและปราศจากเหตุผล ไม่ให้ความสนใจสนิทสนมเป็นกันเอง และปล่อยปละละเลยความเป็นอยู่

3.แบบให้ความคุ้มครองมากเกินไป (Overprotection) หมายถึง วิธีการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่ทำให้เด็กรู้สึกว่าคุณเองไม่ได้รับอิสระเท่าที่ควร ไม่ได้ทำตามที่ต้องการ หรือทำอะไรด้วยตนเอง ต้องปฏิบัติตามระเบียบวินัยที่พ่อแม่กำหนดไว้ถูกควบคุมและอยู่ในสายตาหรือคุ้มครองป้องกัน ให้ความช่วยเหลืออยู่ตลอดเวลา

Baumrind (1975) ได้อธิบายถึงการอบรมเลี้ยงดูแต่ละรูปแบบได้ดังนี้

1.การอบรมเลี้ยงดูใช้อำนาจควบคุม (Authoritarian) เป็นการพ่อแม่ใช้อำนาจในการอบรมเลี้ยงดูให้เด็กทำตามความต้องการของตน ไม่มีการปรึกษาหารือกับเด็ก แสดงความไม่พอใจ ข่มขู่รับเด็กน้อย ไม่ไว้ใจ ห้างเหิน ให้ความอบอุ่นน้อยและลงโทษในระดับสูง

2.การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ (Authoritative) เป็นการอบรมเลี้ยงดูที่พ่อแม่ควบคุมสูงให้ทำตามที่คุณแม่ต้องการแต่มีการยอมรับในตัวเด็กสูงเช่นกัน มีการให้ความรัก ความอบอุ่น และให้เหตุผล

3.การอบรมเลี้ยงดูแบบรักตามใจ (Permissiveness) เป็นการอบรมที่พ่อแม่ยอมรับเด็กมาก ให้ความอบอุ่นแต่ไม่มีการประเมินความต้องการของเด็กอย่างเหมาะสม ควบคุมเด็กน้อย ปล่อยให้เด็กเป็นไปตามที่เด็กต้องการ

Eleanor Maccoby และ John Martin (1983) ได้ศึกษาวิธีการจำแนกรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูตามแนวของ Baumrind และวิเคราะห์แยกมิติการอบรมเลี้ยงดูแต่ละแบบ โดยยึดมิติการตอบสนองความต้องการของลูกและมิติควบคุมเป็นหลัก โดยทั้งคู่มีทัศนคติว่าการอบรมเลี้ยงดูเป็นการปฏิสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่กับลูก นั่นคือมีการตอบสนองและมีการรับรู้ระหว่างพ่อแม่กับลูก เด็กจะมีการรับรู้เพิ่มขึ้นพร้อมกับพัฒนาการทางพุทธิปัญญา ในวัยทารกปฏิสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่กับลูกนั้น เด็กจะรับรู้ในมิติของการตอบสนองความต้องการ โดยรับรู้ว่าคุณแม่จะตอบสนองความต้องการของตน ซึ่งถือเป็นการให้ความรักความอบอุ่นก่อให้เกิดความไว้วางใจ แต่เมื่อเด็กเติบโตขึ้นนอกจากพ่อแม่จะตอบสนองความต้องการแล้ว พ่อแม่มักมีข้อเรียกร้องหรือเข้มงวดกวดขันให้เด็กทำตาม ซึ่งเด็กจะรับรู้ในมิติควบคุม โดยเด็กจะรับรู้ว่าคุณแม่ควบคุมในระดับต่ำหรือสูง ฉะนั้นผลจากการอบรมเลี้ยงดูจึงขึ้นอยู่กับมารู้อับและแปรเจตนาพ่อแม่ของเด็ก ดังนั้นเมื่อพิจารณาาร่วมกันทั้ง 2 มิติตามแนวคิดของ Baumrind แล้ว Maccoby และ Martin จึงได้ข้อสรุปว่า แม่จะเป็นการอบรมเลี้ยงดูที่พ่อแม่เข้มงวดกวดขัน เรียกร้องและควบคุมให้เด็กทำตามในระดับสูงเหมือนกัน แต่ผลตามการรับรู้

ของเด็กแตกต่างกัน เนื่องจากเด็กรับรู้ร่วมกับมิติรักถึงการยอมรับตอบสนองความต้องการที่พ่อแม่ปฏิบัติ วิถีวิเคราะห์ห้องประกอบในมิติการอบรมเลี้ยงดูทั้ง 2 มิติ จึงทำให้แบ่งการอบรมเลี้ยงดูได้ 4 แบบ โดยมีแบบที่ 4 เพิ่มเข้ามาจากแบบที่ Baumrind เคยจัดไว้ คือพ่อแม่ที่ไม่เรียกร้องและไม่ตอบสนองความต้องการของเด็ก โดยพ่อแม่อาจคิดว่าจะทำให้เด็กเป็นตัวของตัวเองสูง กลับกลายเป็นว่าเด็กรับรู้ว่าพ่อแม่อบรมเลี้ยงดูแบบเฉยเมย ไม่แยแส ไม่สนใจ (indifferent or negligent or uninvolved) (Maccoby & Martin, 1983 อ้างถึงใน สารทิพย์ ยั่งยืน, 2541)

จากหลักในการจัดรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของ Maccoby และ Martin (1983) ทำให้อธิบายรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูที่เหมาะสมกับเด็กทุกวัย ตั้งแต่วัยทารกจนถึงวัยรุ่น โดยเฉพาะการอบรมเลี้ยงดูในวัยรุ่น ที่จัดวิธีการประพฤติปฏิบัติของพ่อแม่ว่าเป็นรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบใดตามการรับรู้ของวัยรุ่นเอง ซึ่งต่อมา Baumrind (1991) ได้ศึกษาเรื่องรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูกับพัฒนาการของวัยรุ่น และได้นิยามการอบรมเลี้ยงดูในวัยรุ่นทั้ง 3 แบบไว้ ส่วนการอบรมเลี้ยงดูแบบที่ 4 นั้นเป็นนิยามของ Maccoby และ Martin (1983) ดังต่อไปนี้คือ

1. การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจควบคุม (authoritarian parenting style) หมายถึง พ่อแม่ที่พยายามควบคุมพฤติกรรมของเด็ก ให้เป็นไปตามมาตรฐานที่พ่อแม่ต้องการอย่างสมบูรณ์แบบโดยพยายามปลูกฝังให้เด็กทำตาม ด้วยคาดหวังว่าเด็กจะต้องกลายเป็นบุคคลที่ได้รับการยอมรับและมีคุณค่า แต่ไม่มีการปรึกษาหารือกับเด็ก ยอมรับเด็กน้อย ไม่ไว้วางใจ ไม่ตอบสนองความต้องการของเด็ก และแสดงความไม่พอใจถ้าเด็กขัดใจไม่ทำตาม เด็กจึงต้องทำตามพ่อแม่ทุกอย่างโดยไม่มีข้อขัดโต้แย้ง

2. การอบรมเลี้ยงดูแบบดูแลเอาใจใส่ (authoritative parenting style) หมายถึง พ่อแม่ที่ยังคงมีการควบคุมความประพฤติของเด็ก แต่ขณะเดียวกันก็พยายามอธิบายเหตุผลประกอบการกระทำด้วยการอธิบายกฎเกณฑ์ที่เด็กจะต้องประพฤติ และมีการยอมรับเด็กในระดับสูง ตอบสนองความต้องการของเด็ก เด็กได้เป็นตัวของตัวเองตามสมควร พ่อแม่ทำให้เด็กรู้สึกที่ไม่ถูกควบคุมและไม่เป็นอิสระมากเกินไป

3. การอบรมเลี้ยงดูแบบรักตามใจ (permissive parenting style) หมายถึง พ่อแม่ที่ไม่มีความต้องการที่จะควบคุมพฤติกรรมเด็ก และเห็นว่าตัวพ่อแม่เองไม่มีสิทธิ์ที่จะไปควบคุมเด็ก ให้การยอมรับและตอบสนองความต้องการของเด็กสูง ไม่มีการประเมินเด็ก ไม่สร้างกฎเกณฑ์ในบ้านที่เด็กต้องทำตาม ไม่มีการเรียกร้องหรือการสั่งให้เด็กทำตามพ่อแม่ ปล่อยให้ทำตามความต้องการของเด็กทุกอย่างโดยไม่จำกัดขอบเขต

4. การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย (indifferent and uninvolved parenting style) หมายถึง พ่อแม่ที่ห่างเหินกับลูก ขาดการสื่อสารซึ่งกันและกันระหว่างพ่อแม่กับลูก พ่อแม่สนใจความประพฤติของลูกน้อย และไม่ตระหนักถึงความต้องการของเด็ก ยึดตัวเองเป็นศูนย์กลางโดยสนใจความสุขสบายและความสะดวกของตนเป็นเบื้องต้น ไม่แก้ไขพฤติกรรมที่ไม่ดีหรือไม่ถูกต้อง

ของเด็ก เพราะรู้สึกว่าเป็นการยุ่งยากและเสียเวลา นั่นคือไม่ตอบสนองความต้องการของเด็ก ขณะเดียวกันก็ไม่สนใจควบคุมเรียกร้องให้เด็กประพฤติปฏิบัติสิ่งใด ๆ

จากรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูดังกล่าวข้างต้นจะพบว่า การอบรมเลี้ยงดูได้ถูกแบ่งเป็นประเภทต่างๆไว้แตกต่างกัน เพื่อให้เกิดความเข้าใจในทางเดียวกัน ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาวิธีการอบรมเลี้ยงดูตามแบบของ Baumrind และ Maccoby ซึ่งคณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้นำมาพัฒนาเป็นแบบสำรวจรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูในปี 2544 เนื่องจากสามารถอธิบายการอบรมเลี้ยงดูแต่ละแบบได้อย่างชัดเจนและอธิบายพฤติกรรมได้ตรงกับพฤติกรรมของเด็กไทย ซึ่งแบ่งการอบรมเลี้ยงดูออกเป็น 4 ลักษณะตามพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ ดังนี้คือ

1. การอบรมเลี้ยงดูใช้อำนาจควบคุม (Authoritarian)
2. การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ (Authoritative)
3. การอบรมเลี้ยงดูแบบรักตามใจ (Permissive)
4. การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย (Uninvolved)

แนวคิดและงานวิจัยที่กล่าวถึงการอบรมเลี้ยงดูมีผลต่อพฤติกรรม ซึ่งรวบรวมไว้ดังนี้

Freud (1970 อ้างถึงใน อรชума พุ่มสวัสดิ์, 2539) กล่าวว่า การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ นั้นมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการปลูกฝังลักษณะบุคลิกภาพให้แก่เด็ก เนื่องจากพ่อแม่เป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับเด็กตั้งแต่แรกเกิด หากพ่อแม่ให้ความเอาใจใส่ในการอบรมเลี้ยงดู มีความรักใคร่ห่วงใย อบรมบ่มนิสัยในทางที่ดีงามแก่เด็กย่อมทำให้เด็กเกิดความรักความผูกพัน มีความอบอุ่นในครอบครัวและซึมซับแต่สิ่งดีงามเข้ามาในชีวิต ส่งผลให้เด็กเติบโตขึ้นอย่างมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีพัฒนาการทางบุคลิกภาพที่เหมาะสม แต่หากเด็กได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่ไม่ถูกต้อง ขาดความรักความอบอุ่น ปล่อยปละละเลย หรือมีระเบียบกฎเกณฑ์ที่เข้มงวดก็อาจส่งผลให้เด็กมีบุคลิกภาพที่ไม่เหมาะสม รวมถึงขาดความมั่นคงทางอารมณ์ ส่งผลต่อการเกิดปัญหาพฤติกรรมในอนาคตได้

Young (1994 อ้างถึงใน อรชума พุ่มสวัสดิ์, 2539) ศึกษาเรื่องรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูและพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของเด็กเป็นการศึกษาระยะยาว ข้อมูลได้จากการสำรวจภายในประเทศที่ต้องการศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ของเด็กและรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมและแบบให้การช่วยเหลือ การเห็นคุณค่าของตนเองและพฤติกรรมที่เป็นปัญหา โดยเริ่มบันทึกข้อมูลในปี ค.ศ.1976 เมื่อเด็กอายุ 7-11 ปี ปี ค.ศ.1981 เมื่อเด็กเริ่มเข้าสู่วัยรุ่นตอนต้น วัยรุ่นตอนกลางเมื่ออายุระหว่าง 12-16ปี และ ค.ศ.1987 เมื่อเข้าสู่วัยรุ่นตอนปลายหรือวัยผู้ใหญ่ตอนต้น อายุระหว่าง 17-22ปี ตัวแปรที่จะนำไปวัดคือ การเห็นคุณค่าในตนเอง และพฤติกรรมที่แสดงออกทั้งภายนอกและภายในที่เป็นปัญหา จากการวิเคราะห์เบื้องต้นแสดงให้เห็นว่า บิดามารดาที่เลี้ยงดูบุตรแบบให้ความช่วยเหลือจะมีความสัมพันธ์ระหว่างการเห็นคุณค่าในตนเองในทางบวก และพฤติกรรมที่เป็นปัญหาในทางลบ ถึงแม้บิดามารดาที่เลี้ยงดูบุตรแบบควบคุมจะมีผลเพียงเล็กน้อยต่อการเห็นคุณค่าในตนเอง และพฤติกรรมที่เป็นปัญหา และพบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน แบบทอด

ทั้ง และแบบรักตามใจ จะมีความสัมพันธ์ทางลบกับการเห็นคุณค่าในตนเอง ขณะที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมที่เป็นปัญหาทั้งภายในและภายนอก

Paul & John (1998) ได้ทำการศึกษา ความสำเร็จต่อการมีปฏิสัมพันธ์ของพ่อแม่กับเด็ก โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ชาย 138คน(เป็นพ่อ 78คน) และผู้หญิง 158คน(เป็นแม่ 110คน) มาหาสาเหตุและผลของความขัดแย้งของพ่อแม่กับเด็ก พบว่าผู้หญิงส่วนใหญ่จะยึดความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับเด็กมากกว่าผู้ชาย และเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทั่วไปจะยึดเหตุผลของการเป็นพ่อแม่ในการตัดสินใจเป็นหลักในระยะสั้น แต่เมื่อมีเหตุการณ์ที่ทำให้ร่วมรู้สึกด้วยจะยึดตัวเด็กเป็นศูนย์กลางร่วมกับยึดความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับเด็กในระยะยาว การที่พ่อแม่ยึดตนเป็นศูนย์กลางจะสัมพันธ์กับการแสดงถึงการใช้อำนาจของพ่อแม่ แต่การที่มุ่งที่เด็กเป็นศูนย์กลางจะสัมพันธ์กับการใช้เหตุผล และเมื่อยึดความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันเป็นศูนย์กลางจะสัมพันธ์ไปถึงความอบอุ่น การมีส่วนร่วมของพ่อแม่ ซึ่งการศึกษานี้ชี้ให้เห็นว่า ถ้ามองที่พ่อแม่เป็นศูนย์กลางจะทำให้เพิ่มผลกระทบทางลบมากขึ้น และมีความเห็นอกเห็นใจเด็กลดลง ซึ่งการมุ่งเน้นไปที่ความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันจะให้ผลตรงข้าม

Xinyin (1998) ได้ศึกษาข้ามวัฒนธรรมถึงการยับยั้งพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ในเด็กอายุ2ปี ระหว่างชาวจีนกับชาวแคนาดา พบว่า เด็กชาวจีนจะถูกยับยั้งพฤติกรรมแตกต่างจากเด็กชาวแคนาดา ชาวจีนจะยับยั้งพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ของเด็กโดยการให้ความอบอุ่นและการยอมรับในคุณค่าของเด็กเมื่อเด็กหยุดกระทำพฤติกรรมนั้นๆ โดยไม่มีการถอดถอนและลงโทษโดยการว่ากล่าวตักเตือน ซึ่งแตกต่างจากเด็กแคนาดาจะถูกยับยั้งพฤติกรรมโดยการลงโทษว่ากล่าวตักเตือน ไม่ได้รับการยอมรับและขาดความสนใจจากแม่ แสดงให้เห็นถึงการเรียนรู้และการปรับตัวของเด็กจากการเลี้ยงดูที่แตกต่างกันในต่างวัฒนธรรม

อังสนา เปศะนันท์ (2537) ได้ทำการศึกษาผลงานการวิจัยต่างๆเกี่ยวกับการเกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของเด็กอันเกิดจากวิธีการอบรมเลี้ยงดูที่ไม่เหมาะสมถูกต้องดังนี้

1) การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดมากเกินไป ทำให้เด็กรู้สึกถูกรบกวน ขาดอิสระในเรื่องความคิดและการกระทำ ซึ่งทำให้เด็กไม่สามารถพึ่งตนเอง ไม่สามารถตัดสินใจเองได้ เด็กจะพยายามหนีสิ่งควบคุมโดยการหนีครอบครัวไปหาสิ่งที่ยอมรับจากภายนอก นั่นก็คือเพื่อน เด็กต้องปรับตัวด้วยการสร้างทำตามสิ่งที่ผู้ใหญ่พอใจเมื่ออยู่ต่อหน้า และจะทำตามใจอิสระของตนเมื่ออยู่ลับหลัง บางครอบครัวมีความสมบูรณ์ มีระเบียบวินัยดี แต่เมื่อถึงช่วงวัยรุ่นกลายเป็นคนที่มีปัญหา คือร้อน กระทบความผิดเป็นการทดแทนที่พ่อแม่ไม่ให้อิสระ มักพบว่าเด็กหนีไปมั่วสุมกับเพื่อน โดยเฉพาะการหนีไปพึ่งยาเสพติด

2) การอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจมากเกินไป ทำให้เด็กทำอะไรเอาแต่ใจตนเอง ช่วยเหลือตนเองไม่ได้ เชื่อคนง่าย หรือถูกหลอกลวงไปในทางที่ผิดได้ง่าย พ่อแม่จะเห็นว่าเป็นเด็กเสมอและจะให้ภัยในความไร้เดียงสาตลอดเวลา ลักษณะชีวิตครอบครัวจะเย็นชาเด็กเกิดความเบื่อหน่าย

เมื่อเข้าสู่วัยรุ่น เด็กจะไปแสวงหาสิ่งใหม่ๆที่ตื่นเต้นกว่า ชอบทดลองสิ่งใหม่ๆ ไม่ว่าจะเป็สิ่งที่ดีหรือไม่ดีก็ตาม ซึ่งจะส่งผลต่อการทำผิดกฎหมายได้

3) การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย เป็นการอบรมเลี้ยงดูที่เกิดขึ้นในสังคมเมือง ทำให้เด็กรู้สึกว่ารุ่น ว้าเหว่ ขาดความมั่นคงทางอารมณ์ เนื่องจากขาดแบบอย่างที่ดีของพ่อแม่ให้เลียนแบบ เมื่อวัยรุ่นสามารถออกไปสู่สังคมภายนอกในหมู่เพื่อนฝูงได้ โอกาสที่จะคล้อยตามเพื่อนมีมาก การเลี้ยงดูแบบนี้มีทั้งการขาดแคลนในด้านวัตถุและจิตใจ เด็กจะเติบโตกลายเป็นคนเห็นแก่ตัว ไม่สามารถรักผู้อื่นและรับรักจากผู้อื่นได้ ไม่เห็นคุณค่าของวัตถุหรือความรักทั้งที่ทำทุกอย่างเพื่อให้ได้มาทั้งวัตถุและความรัก

ซึ่งการอบรมเลี้ยงดูทั้ง 3 แบบไม่ก่อให้เกิดความรับผิดชอบ ไม่มีวินัยในตนเอง ไม่เกิดการยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น หรือการคิดถึงประโยชน์ส่วนรวม ไม่มีเหตุผลในการคิดตัดสินใจ

2.เพศ

ความแตกต่างระหว่างเพศชายและเพศหญิงเป็นองค์ประกอบสำคัญอย่างหนึ่งที่มีผลต่อพฤติกรรมประชาธิปไตย ซึ่งแต่ละเพศจะให้ความสนใจกับพฤติกรรมประชาธิปไตยที่แตกต่างกัน สาเหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะบทบาททางเพศชายและหญิงได้ถูกกำหนดไว้อย่างชัดเจนตั้งแต่การอบรมเลี้ยงดู จากสังคมและครอบครัวกำหนดบทบาทหน้าที่ความแตกต่างระหว่างเพศอย่างชัดเจนมีการอบรมเลี้ยงดูและได้รับความคาดหวังจากพ่อแม่และสังคมที่แตกต่างกันดังนั้นจึงมีผลต่อพฤติกรรมที่เกิดขึ้นต่อมา นอกจากนี้ยังพบมีงานวิจัยที่สนับสนุนว่าเพศชายและเพศหญิงมีผลต่อพฤติกรรมประชาธิปไตยที่แตกต่างกันดังนี้

ไพฑูรย์ กุ่มสระพรหม (2538) ได้ศึกษา แนวความคิดของครูในโรงเรียนชั้นนำในกรุงเทพมหานครกับเหตุการณ์ทางการเมือง กรณีเฉพาะเหตุการณ์รัฐประหารของคณะ รสช.2534 และกรณีเดือนพฤษภาคม 2535 ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ครูในโรงเรียนชั้นนำในกรุงเทพมหานคร ให้ความสนใจต่อข่าวสารทางการเมืองในระดับปานกลาง โดยครูผู้ชายมักให้ความสนใจมากกว่าครูผู้หญิง

เฉลิมพล มิ่งเมือง (2539) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตสุขาภิบาล โดยเลือกศึกษาสุขาภิบาลในเขตจังหวัดนนทบุรี มีสุขาภิบาลบางศรีเมือง อำเภอเมืองนนทบุรีเป็นสุขาภิบาลที่ประธานคณะกรรมการสุขาภิบาลมาจากการเลือกตั้ง และสุขาภิบาลปลายบาง อำเภอบางกรวย เป็นสุขาภิบาลที่ประธานคณะกรรมการมาโดยตำแหน่ง ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตสุขาภิบาลทั้งสองรูปแบบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ เพศ อายุ รายได้การเป็นสมาชิกกลุ่ม หรือองค์กร ความคาดหวังต่อประโยชน์ของการปกครองท้องถิ่นหรือสุขาภิบาลและอุดมการณ์ประชาธิปไตย

นอกจากงานวิจัยดังกล่าวแล้ว Droppleman and Schaefer (1963) ได้ทำการวิจัยและพบว่าการฝึกอบรมแบบประชาธิปไตยได้รับผลกระทบที่เป็นสาเหตุทางตรงจากเพศร่วมด้วย นั่นคือ เพศชายจะให้ความร่วมมือในการฝึกอบรมแบบประชาธิปไตยมากกว่าเพศหญิง

3.การร่วมกิจกรรมประชาธิปไตยในโรงเรียน

เด็กและวัยรุ่นมีการใช้เวลาในชีวิตประจำวันส่วนใหญ่ในโรงเรียน ซึ่งโรงเรียนเปรียบเสมือนสังคมที่ถูกสร้างขึ้นสำหรับเด็กและวัยรุ่น เพื่อช่วยให้มีการพัฒนาทางสังคมให้ได้ดีขึ้น โดยมีการจัดกิจกรรมต่างๆ ให้เด็กมีส่วนร่วมเพื่อให้เด็กวัยรุ่นเติบโตอย่างมีประสิทธิภาพในสังคม ดังนั้นโรงเรียนเป็นหน่วยของสังคมหน่วยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการที่ทำให้วัยรุ่นเกิดทำตามอย่างสังคม (ประไพพรรณ ภูมิวุฒิสาร, 2530) เป็นสถานที่ที่ถ่ายทอดการเรียนรู้ทางการเมืองทั้งทางตรงโดยการอบรมให้ความรู้ทางการเมืองการปกครอง และทางอ้อมโดยการจัดกิจกรรมให้เด็กได้รู้จักการปฏิบัติตนในสังคมสร้างพฤติกรรมทางการเมืองในโรงเรียน เช่น การเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงความคิดเห็น การยอมรับฟังเหตุผล การเลือกคณะกรรมการนักเรียน หรือการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งประธานนักเรียน เป็นต้น ซึ่งเป็นตัวถ่ายทอดวัฒนธรรมทางการเมืองที่สำคัญ ก่อให้เกิดความรู้ทัศนคติ และพฤติกรรมทางการเมือง การนำไปสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองได้ ทำให้คนมีความรอบรู้ มีความสนใจ มีความเข้าใจสิ่งต่างๆ (ลาวัญย์ รักไทยดี, 2530) และมีอิทธิพลต่อการพัฒนาพฤติกรรมนั้นต่อไป

นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยที่แสดงถึงผลของการปลูกฝังพฤติกรรมในโรงเรียน ดังต่อไปนี้

ทรรศนีย์ ปัจจุสานนท์ (2519) ศึกษาการเรียนรู้ทางการเมืองของนักเรียนนายร้อยทหารบกไทย พบว่า นักเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าส่วนใหญ่มีทัศนคติทางการเมืองที่เป็นเผด็จการมากกว่าที่เป็นประชาธิปไตย

ไกรวรุช จิระบุตร (2519) ศึกษาเรื่องทัศนคติทางการเมืองของนิสิตนักศึกษาไทย พบว่า นิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่มีทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย มีความสำนึก มีความกระตือรือร้นสนใจในการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง

สนิท จรอนันต์ (2523) ศึกษาการอบรมและการเรียนรู้ทางการเมืองของนักเรียนนายเรือไทย ซึ่งศึกษาถึงทัศนคติทางการเมืองและวัฒนธรรมทางการเมืองของนักเรียนนายเรือ ประจำปีการศึกษา 2521 ตั้งแต่ชั้นปี 1 ถึงชั้นปี 4 จำนวน 513 คน พบว่า นักเรียนนายเรือมีทัศนคติทางการเมืองทั้งแบบอำนาจนิยมและประชาธิปไตยรวมอยู่ในคนเดียวกัน แต่มีความโน้มเอียงไปทางอำนาจนิยมมากกว่าประชาธิปไตย

อุคร ขอมเจริญ (2537) ศึกษาวิจัยเรื่องความคิดทางการเมืองของพลตรีจำลอง ศรีเมืองศึกษาพบว่า ลักษณะความคิดทางการเมืองของพลตรี จำลอง ศรีเมืองได้รับอิทธิพลจากการเรียนรู้อบรม

กล่อมเกลามาจากภูมิหลัง ประสบการณ์และการศึกษา ตลอดจนสภาพแวดล้อมและสถานการณ์ในช่วงนั้นๆ มีส่วนสำคัญในการกำหนดแนวความคิดทางการเมือง

รัชดา ภูมิรินทร์วรากุล (2538) ได้ทำวิจัยศึกษาแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ในการส่งเสริมการศึกษาเพื่อสร้างเยาวชนให้เป็นสุภาพบุรุษ ผลจากการศึกษาพบว่า แนวพระราชดำริในการศึกษาของพระองค์มีพระราชประสงค์ที่จะให้นักเรียนเป็นคนมีคุณภาพ กล่าวคือ มีความรักชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ มีความสามัคคีในหมู่คณะ มีมนุษยธรรม มีระเบียบวินัย ซื่อสัตย์สุจริต มีความรับผิดชอบ มีน้ำใจนักกีฬา มานะอดทน เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ไม่เอาเปรียบผู้อื่น มีความกล้าหาญกตัญญู ฯลฯ โดยทรงจัดตั้งโรงเรียนในพระบรมราชูปถัมภ์ขึ้น 4 โรงเรียน โดยมีวัตถุประสงค์หลักร่วมกันในการปลูกฝังให้นักเรียนเป็นสุภาพบุรุษ โดยได้ดำเนินการศึกษาและวิธีอบรมนักเรียนตามแนวพระราชดำริ ผลของการจัดการศึกษาตามแนวพระราชดำริของพระองค์ได้ผลคือสร้างคนที่มีคุณภาพ มีความเป็นสุภาพบุรุษตรงตามพระราชประสงค์และสำเร็จการศึกษามาประกอบอาชีพในหน้าที่การงานต่างๆที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติ

4. การรับรู้ข่าวสาร

ข่าวสารเป็นปัจจัยสำคัญที่ใช้ประกอบการตัดสินใจในกิจกรรมต่างๆของมนุษย์ ความต้องการข่าวสารจะเพิ่มมากขึ้นเมื่อบุคคลนั้นต้องการข้อมูลในการตัดสินใจหรือไม่แน่ใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง แรงผลักดันที่ทำให้บุคคลหนึ่ง ๆ ได้มีการเลือกรับสื่อที่นั้นเกิดจากคุณสมบัติพื้นฐานของผู้รับสารในด้านต่างๆได้แก่

1. องค์ประกอบทางด้านจิตใจ เช่น กระบวนการเลือกรับข่าวสาร การเลือกรับรู้ตามทัศนคติ และประสบการณ์เดิมของตน
 2. องค์ประกอบทางด้านสังคม สภาพแวดล้อม เช่น ครอบครัว วัฒนธรรม ประเพณี ลักษณะทางประชากร เช่น อายุ เพศ ภูมิฐานะ การศึกษา ตลอดจนสภาพทางสังคม
- อิทธิพลของสื่อมวลชน*

Joseph T Klapper (1966) ได้เสนอแนวความคิดเกี่ยวกับอิทธิพลของสื่อมวลชนประเภทต่างๆที่มีต่อทัศนคติ และพฤติกรรมด้านต่างๆของประชาชนไว้ดังนี้

1. อิทธิพลของสื่อมวลชนที่มีต่อประชาชนนั้น ไม่ใช่อิทธิพลโดยตรง แต่เป็นอิทธิพลโดยอ้อม เพราะมีปัจจัยต่างๆที่กั้นอิทธิพลของสื่อมวลชน ปัจจัยดังกล่าวได้แก่

- 1.1 ความมีใจโน้มเอียงของผู้รับสาร (Predispositions) ประชาชนจะมีความคิดเห็น ค่านิยม และมีความโน้มเอียงที่จะประพฤติ ปฏิบัติอย่างใดอย่างหนึ่งอยู่ก่อน ซึ่งได้รับอิทธิพลจากการคบหาสมาคมกับคนอื่น และสถาบันสังคมที่ตนเป็นสมาชิก เมื่อบุคคลผู้นั้นสัมผัสกับสื่อมวลชนก็จะนำเอาทัศนคติ ค่านิยม และพฤติกรรมเหล่านั้นติดมาด้วย

1.2 การเลือกของผู้รับสาร (Selective Processes) ประชาชนจะเลือกรับสารที่สอดคล้อง หรือที่ขัดแย้งกับความคิดเห็น และความสนใจของตน และจะหลีกเลี่ยงไม่ยอมรับสารที่ไม่สอดคล้อง หรือที่ขัดแย้งกับความคิดเห็น และความสนใจของตน ประชาชนจะพยายามตีความสารตามความเชื่อ และค่านิยมที่ตนมีอยู่เดิมและจะเลือกจดจำเฉพาะสิ่งที่สนับสนุนความคิดและความเชื่อของตน

1.3 อิทธิพลของบุคคล (Personal Influence) ข่าวสารจากสื่อมวลชนอาจไม่ได้ไปถึงประชาชนทั่วไปในทันที แต่จะผ่านสื่อบุคคลหรือผู้นำความคิดเห็นก่อนจะไปถึงประชาชน ผู้นำความคิดเห็นมักสอดแทรกความรู้สึกนึกคิดของตนเข้าไปด้วย ผู้นำความคิดเห็นมักจะเป็นคนที่ได้รับความเชื่อถือเลื่อมใส และไว้วางใจจากประชาชนทั่วไป จึงเป็นผู้มีอิทธิพลต่อความคิดเห็นและการตัดสินใจของประชาชน

1.4 ลักษณะของธุรกิจด้านสื่อมวลชน (Economic Aspects) การดำเนินธุรกิจด้านสื่อมวลชน ในสังคมเสรีนิยมซึ่งมีระบบเศรษฐกิจแบบเสรีนั้น สื่อมวลชนสามารถแข่งขันกันได้อย่างเสรี ต่างฝ่ายต่างเสนอความคิดเห็นและค่านิยมที่แตกต่างกันออกไป และประชาชนก็มีเสรีภาพในการที่จะเลือกเชื่อถือความคิดเห็นใดความคิดเห็นหนึ่งได้ และตัดสินใจว่าจะเชื่อสื่อมวลชนไหนดี

2. อิทธิพลที่สื่อมวลชนมีต่อประชาชน เป็นเพียงผู้สนับสนุนเท่านั้น คือ สื่อมวลชนจะสนับสนุนทัศนคติ ค่านิยม ความมีใจโน้มเอียง ตลอดจนแนวโน้มด้านพฤติกรรมของประชาชนให้มีความเข้มแข็งขึ้น และพร้อมที่จะแสดงให้ปรากฏออกมาเมื่อมีแรงจูงใจเพียงพอหรือเมื่อมีโอกาสเหมาะสม

3. สื่อมวลชนอาจทำหน้าที่เป็นผู้เปลี่ยนแปลงได้เช่นกัน จะเกิดขึ้นต่อเมื่อบุคคลมีความโน้มเอียงที่จะเปลี่ยนแปลงอยู่แล้ว หากสื่อมวลชนสามารถเสนอสิ่งที่สอดคล้องกับความต้องการของเขา เขาก็จะเปลี่ยนทัศนคติและพฤติกรรมได้ สื่อมวลชนจึงทำหน้าที่เป็นเพียงผู้เสนอหนทางในการเปลี่ยนทัศนคติและพฤติกรรมเท่านั้น

4. สื่อมวลชนสามารถสร้างทัศนคติ และค่านิยมใหม่ให้เกิดแก่ประชาชนได้ในกรณีที่บุคคลนั้นๆ ไม่เคยมีความรู้หรือประสบการณ์เกี่ยวกับสิ่งนั้นมาก่อน ทัศนคติและค่านิยมใหม่นี้จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อบุคคลผู้นั้นรับสารที่เสนอเรื่องราวในแนวเดียวกันบ่อยๆ เป็นอิทธิพลในลักษณะสะสมมิใช่อิทธิพลที่ก่อให้เกิดผลได้ทันทีทันใด หรือในระยะเวลาอันสั้น

จากงานวิจัยของอัจฉรา สามิภักดิ์ (2539) ศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารกับความรู้ ทัศนคติ และการมีส่วนร่วมส่งเสริม การปกครองระบอบประชาธิปไตยของเยาวชนทั้งในระบบ/นอกระบบการศึกษา สรุปได้ว่า

- 1) เยาวชนในระบบการศึกษามีพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ และทัศนคติ เกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยแตกต่างกับเยาวชนนอกระบบการศึกษา แต่

พฤติกรรมกรมีส่วนร่วมส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยของเยาวชนทั้งสองกลุ่มไม่แตกต่างกัน

- 2) พฤติกรรมกรเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยผ่านสื่อวิทยุและสื่อสิ่งพิมพ์ของเยาวชนทั้งสองกลุ่มไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตย ส่วนพฤติกรรมกรเปิดรับข่าวสารผ่านสื่อโทรทัศน์ของเยาวชนทั้งสองกลุ่มมีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตย
- 3) พฤติกรรมกรเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยของเยาวชนทั้งสองกลุ่มไม่มีความสัมพันธ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย
- 4) พฤติกรรมกรเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยของเยาวชนทั้งสองกลุ่มมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกรมีส่วนร่วมส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตย ทั้งนี้การเปิดรับข่าวสารผ่านสื่อโทรทัศน์จะมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกรมีส่วนร่วมส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยมากที่สุด รองลงมาคือ สื่อวิทยุและสื่อหนังสือพิมพ์ตามลำดับ

พสุ ชัยเวฬุ (2541) ทำการศึกษาเรื่องการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจในการเปิดรับชมข่าวสารทางการเมืองทางโทรทัศน์ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนิสิตจากคณะรัฐศาสตร์ และคณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และนักศึกษาคณะวารสารศาสตร์และสื่อมวลชน และคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จำนวน 970 คน ผลการวิจัยศึกษาพบว่า สื่อที่นักศึกษาส่วนใหญ่เปิดรับข่าวสารทางการเมืองมากที่สุดคือสื่อโทรทัศน์ โดยเปิดรับเป็นประจำทุกวันในช่วงเวลา 17.00-22.00 น. รูปแบบรายการที่เปิดรับเป็นจำนวนร้อยละสูงสุดคือ รายการประเภทข่าว โดยเฉพาะรายการของสถานีโทรทัศน์ ITV เป็นรายการที่ได้รับความนิยมชชอบจากนิสิต นักศึกษามากที่สุด นิสิต นักศึกษามีความคาดหวังจากการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองทางโทรทัศน์ในระดับปานกลางถึงมาก โดยนิสิต นักศึกษาจากคณะนิเทศศาสตร์และคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และคณะวารสารศาสตร์และสื่อมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มีความคาดหวังในเรื่องของการแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจของประเทศคิดเป็นจำนวนร้อยละสูงสุด ส่วนนักศึกษาคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มีความคาดหวังในเรื่องเกี่ยวกับนโยบายการแก้ไขปัญหาของประเทศมากที่สุด สำหรับการ ใช้ประโยชน์และการได้รับความพึงพอใจจากข่าวสารทางการเมืองทางโทรทัศน์ของนิสิตนักศึกษาพบว่า เป็นการ ใช้ประโยชน์เพื่อติดตามความเคลื่อนไหวของเหตุการณ์ทางการเมือง และต้องการเป็นคนทันต่อเหตุการณ์ เพื่อทราบความคิดเห็นของนักการเมือง นักวิชาการ สื่อมวลชน และประชาชนทั่วไป เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ทางการศึกษา และเพื่อนำไปใช้สนทนากับผู้

อื่น ผลการศึกษายังแสดงให้เห็นว่าพฤติกรรมกาเปิดรับข่าวสาร การใช้ประโยชน์ และการได้รับความพึงพอใจในการเปิดรับข่าวสารการเมืองทางโทรทัศน์ของนิสิต นักศึกษามีลักษณะใกล้เคียงกัน ถึงแม้จะมีความแตกต่างในเรื่องสถาบันการศึกษา คณะสาขาวิชา ตลอดจนระดับความรู้ทางการเมืองก็ตาม

จันดารา อุคมสิน (2541) ทำการศึกษา การใช้ประโยชน์ และความพึงพอใจของผู้อ่านบทวิเคราะห์การเมืองของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและข่าวสด เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจากผู้อ่านบทวิเคราะห์การเมืองของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและข่าวสดจำนวน 230 คน ผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้อ่านบทวิเคราะห์การเมืองที่มีเพศ ระดับการศึกษาต่างกัน มีพฤติกรรมกาอ่านบทวิเคราะห์แตกต่างกัน

2. ผู้อ่านบทวิเคราะห์การเมืองที่มีเพศ อาชีพต่างกัน มีการใช้ประโยชน์จากบทวิเคราะห์การเมืองต่างกัน

3. ผู้อ่านบทวิเคราะห์การเมืองที่มีเพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษาต่างกัน มีความพึงพอใจต่อบทบาทของหนังสือพิมพ์ด้านการเมืองที่ได้รับจากบทวิเคราะห์การเมืองแตกต่างกัน

4. พฤติกรรมกาอ่านไม่มีความสัมพันธ์กับการใช้ประโยชน์จากบทวิเคราะห์การเมือง และความพึงพอใจต่อบทบาทของหนังสือพิมพ์ด้านการเมืองที่ได้รับจากบทวิเคราะห์การเมือง

จุฑาทิพย์ ชยางกูร (2541) ศึกษา อิทธิพลของโฆษณาทางการเมืองที่มีต่อทัศนคติและพฤติกรรมของผู้ลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง จุดประสงค์เพื่อทราบถึงอิทธิพลของโฆษณาทางการเมืองการใช้ประเด็นและภาพลักษณ์ที่มีต่อทัศนคติและพฤติกรรมของผู้ลงคะแนนเสียง รวมทั้งศึกษาถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง และประสิทธิผลของสื่อหาเสียงที่มีต่อพฤติกรรมกาลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ด้วยวิธีการที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือ การวิจัยเชิงสำรวจ สัมภาษณ์ผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียง จาก 3 เขตเลือกตั้งในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 400 ราย ผลการวิจัยพบว่า โฆษณาทางการเมืองมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของกลุ่มตัวอย่างปานกลาง ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยว่าจำเป็นต้องพิจารณาการโฆษณาหาเสียงของแต่ละพรรคก่อนการตัดสินใจโดยสนใจทั้งโฆษณาของพรรคการเมืองที่จะลงคะแนนให้และไม่ได้ลงคะแนนให้ด้วย กลุ่มตัวอย่างรู้สึกเฉยๆกับข้อความที่ว่าโฆษณาหาเสียงของพรรคการเมืองสามารถเปลี่ยนการตัดสินใจได้ แต่กลุ่มตัวอย่างไม่เห็นด้วยว่าเคยตัดสินใจลงคะแนนเพราะชอบโฆษณาของพรรคการเมืองนั้น นอกจากนี้พบว่า การปราศรัยหาเสียง การให้ความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ บทความทางหนังสือพิมพ์ กระแสสังคม และบุคคลใกล้ชิดมีอิทธิพลต่อการลงคะแนนเสียงปานกลาง

สำหรับเรื่องประเด็นและภาพลักษณ์ พบว่า กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยว่า ภาพลักษณ์ของนักการเมืองมีผลต่อการตัดสินใจลงคะแนนเสียง และค่อนข้างมีความเห็นในเชิงบวกกับความเห็นที่ว่า ภาพลักษณ์ของนักการเมืองสำคัญกว่านโยบายที่ใช้ในการหาเสียง และรู้สึกเฉยๆกับความเห็นที่ว่า พรรคการเมืองไหนๆก็มีนโยบายเหมือนกัน

นอกจากนี้ยังพบว่า สื่อหาเสียงต่างๆมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของกลุ่มตัวอย่างปานกลาง โดยสื่อหาเสียงที่ค่อนข้างมีอิทธิพลมากกว่าสื่ออื่นด้วยกันคือ การประชาสัมพันธ์ การประชาสัมพันธ์ในที่ชุมชน ตามมาด้วยการโฆษณาทางโทรทัศน์

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาปัจจัยคัดสรรที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมประชาธิปไตยของวัยรุ่นตอนปลาย

ขอบเขตของการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นนิสิตนักศึกษาระดับมหาวิทยาลัยในเขต

กรุงเทพมหานคร

2. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

ตัวแปรต้น ได้แก่

2.1 การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม (Authoritarian)

2.2 การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ (Authoritative)

2.3 การอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจ (Permissive)

2.4 การอบรมเลี้ยงดูแบบทอดทิ้ง (Uninvolved)

2.5 เพศ แบ่งเป็น ชาย หญิง

2.6 การร่วมกิจกรรมประชาธิปไตยในโรงเรียน แบ่งเป็น เคย และไม่เคยมีส่วนร่วม

2.7 การรับรู้ข่าวสารประชาธิปไตย วัดจากคะแนนรวมการเปิดรับข่าวสาร

ตัวแปรตาม ได้แก่

พฤติกรรมประชาธิปไตย

คำจำกัดความที่ใช้ในงานวิจัย

ปัจจัย หมายถึง องค์ประกอบสำคัญที่มีผลต่อพฤติกรรมประชาธิปไตย ได้แก่

การอบรมเลี้ยงดู หมายถึง พฤติกรรมของพ่อแม่ในการปฏิบัติต่อวัยรุ่นทั้งทางวาจา และการกระทำ ทำให้วัยรุ่นรับรู้ได้ด้วยตนเองทั้งความรู้สึกและการกระทำดังกล่าว ซึ่งวัดได้จากคะแนนของมาตรวัดการอบรมเลี้ยงดูของ Baumrind (พัฒนาโดย คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย) ซึ่งประกอบด้วย 4 รูปแบบดังนี้

1. การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจควบคุม (authoritarian parenting style)

2. การอบรมเลี้ยงดูแบบดูแลเอาใจใส่ (authoritative parenting style)

3. การอบรมเลี้ยงดูแบบรักตามใจ (permissive parenting style)

4.การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย (indifferent and uninvolved parenting style)
เพศ หมายถึง เพศชายหรือเพศหญิง

การร่วมกิจกรรมประชาธิปไตยในโรงเรียน หมายถึง การที่วัยรุ่นเคยมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมประชาธิปไตยทั้งทางตรงและทางอ้อมร่วมกับโรงเรียนที่เคยศึกษามาก่อน เช่นการเคยเป็นคณะกรรมการนักเรียนหรือเคยเป็นสมาชิกชมรม/ชุมนุม หรือการมีส่วนร่วมทำโครงการวิชาการเป็นกลุ่ม เป็นต้น

การรับรู้ข่าวสาร หมายถึง การเปิดรับข่าวสารจากสื่อต่างๆ ที่เกี่ยวกับประชาธิปไตย ซึ่งวัดได้จากคะแนนรวมของแบบสอบถามการรับรู้ข่าวสารประชาธิปไตย

พฤติกรรมประชาธิปไตย หมายถึง พฤติกรรมที่วัยรุ่นปฏิบัติ ซึ่งวัดได้จากคะแนนมาตรวัดพฤติกรรมประชาธิปไตยตามแบบมาตรวัดของคณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งประกอบด้วยลักษณะดังต่อไปนี้

- 1.การรู้จักบทบาทและหน้าที่ของตน
- 2.การยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น
- 3.ความรับผิดชอบและการมีวินัยในตนเอง
- 4.การคิดถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน
- 5.การใช้ปัญญา คุณธรรมและเหตุผลในการตัดสินใจ

วัยรุ่นตอนปลาย หมายถึง นิสิตนักศึกษาระดับอุดมศึกษาทั้งของภาครัฐบาลและเอกชน สังกัดทบวงมหาวิทยาลัยในกรุงเทพมหานครที่มีอายุระหว่าง 18-21 ปี

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลของการศึกษาค้นคว้าสามารถทำให้ผู้เกี่ยวข้องทราบถึงปัจจัยคัดสรรที่มีผลต่อพฤติกรรมประชาธิปไตยของวัยรุ่นใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและปลูกฝังพฤติกรรมประชาธิปไตยให้กับเด็กวัยรุ่น อันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองของเด็กวัยรุ่นและสังคมต่อไป

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 2

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงสำรวจมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมประชาธิปไตยของวัยรุ่นตอนปลาย

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นวัยรุ่นตอนปลาย ที่มีอายุตั้งแต่ 18-21 ปี ศึกษาในมหาวิทยาลัยในเขตกรุงเทพมหานคร ทั้งของภาครัฐบาลและภาคเอกชน สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย โดยคัดเลือกมหาวิทยาลัยขนาดใหญ่ที่เป็นของรัฐ 2 มหาวิทยาลัย และเป็นมหาวิทยาลัยเอกชน 2 มหาวิทยาลัย ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ และ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย รวมทั้งสิ้นจำนวน 200 คน

การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยจะดำเนินการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ทำการติดต่อมหาวิทยาลัยในเขตกรุงเทพมหานครทั้ง 4 แห่ง ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ และ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
2. นำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยยื่นต่ออธิการบดีมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ นายกษามคม สถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย อธิการบดีมหาวิทยาลัยกรุงเทพ อธิการบดี มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย คณบดีและรองคณบดีฝ่ายกิจการนิสิตแต่ละคณะของ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่จะศึกษา
3. ทำการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง ดังต่อไปนี้

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามให้นิสิตนักศึกษาที่กำลังศึกษาในระดับอุดมศึกษาในภาค การเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2545 ที่มีอายุตั้งแต่ 18-21 ปี ทำการตอบแบบสำรวจ และได้ รับคืนกลับมา จำนวน 793 คน คิดเป็นร้อยละ 59.43

ผู้วิจัยนำแบบสำรวจทั้งหมดของกลุ่มตัวอย่าง 793 คน มาวิเคราะห์รูปแบบการ อบรมเลี้ยงดู และจำแนกกลุ่มตัวอย่างตามรูปแบบการอบรมเลี้ยงดู โดยมีขั้นตอนดังนี้

- 1) ผู้วิจัยนำคะแนนเฉลี่ยการอบรมเลี้ยงดูแต่ละรูปแบบไปคำนวณ เป็นคะแนนมาตรฐาน (Z-Score)
- 2) นำคะแนนแต่ละรูปแบบมาลบด้วยคะแนนรูปแบบอื่นๆ

- 3) พิจารณาคะแนนเพื่อจัดกลุ่มตัวอย่าง จัดเข้าเป็นการอบรมเลี้ยงดู รูปแบบใดจะต้องมีคะแนนรูปแบบนั้นสูงกว่าอีก 3 รูปแบบอย่างน้อยครั้งหนึ่งของค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

หลังจากนั้นผู้วิจัยได้คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างจากที่ใช้ในการวิเคราะห์ได้จำนวนทั้งสิ้น 200 คน มีเพศชาย 104 คน เพศหญิง 96 คน โดยกลุ่มตัวอย่างดังกล่าวมีรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่จำนวน 53 คน รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจควบคุมจำนวน 49 คน รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบรักตามใจจำนวน 48 คน และรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยจำนวน 50 คน นิสิตนักศึกษาที่เหลือจำแนกเป็นแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ และไม่สามารถจำแนกรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูได้

เครื่องมือที่ใช้ในการวัด

เครื่องมือที่ใช้ในการวัดครั้งนี้ได้แก่

1. แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยคัดสรรที่ศึกษา
2. มาตรการอบรมเลี้ยงดูตามแนวคิดของ Baumrind
(พัฒนาโดย คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย)
3. แบบวัดพฤติกรรมประชาริปไตย

1. แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป

เป็นเครื่องมือที่ใช้เพื่อรายงานข้อมูลทั่วไปที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามให้มีความครอบคลุมกับเนื้อหาสาระในแต่ละปัจจัย

ลักษณะมาตรวัด

เครื่องมือที่ใช้สำหรับวัยรุ่นในการรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตัวเองตอบแบบสอบถามเป็นข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยที่ศึกษาซึ่งมีลักษณะของข้อคำถามเป็นแบบปลายปิดและปลายเปิด

แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีดังนี้

1.เพศ หมายถึง

-เพศชาย

-เพศหญิง

2. การร่วมกิจกรรมประชาธิปไตยในโรงเรียน หมายถึง การที่วัยรุ่นมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมประชาธิปไตยทั้งทางตรงและทางอ้อมร่วมกับโรงเรียนที่วัยรุ่นเคยศึกษา มาก่อน แบ่งเป็น เคย และ ไม่เคยมีส่วนร่วมกิจกรรมประชาธิปไตย

3. การรับรู้ข่าวสาร หมายถึงการเปิดรับข่าวสารจากสื่อต่างๆที่เกี่ยวกับประชาธิปไตย โดยวัดจากคะแนนรวมแบบสอบถามพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสาร

วิธีตอบแบบสอบถาม

ให้ผู้ตอบแบบสอบถามเติมข้อความลงในช่องว่างหรือขีดเครื่องหมายถูก (✓) ลงในช่องว่างที่กำหนดให้หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริง

ซึ่งเกณฑ์การให้คะแนนของแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปในแต่ละข้อนั้นจะเป็นรูปแบบการให้คะแนน โดยการใส่รหัสและคะแนนดิบ

1. เพศ

เป็นการสร้างตัวแปรใหม่ที่มีลักษณะเป็นทวิ(Dichotomous Variables) ที่ชี้ให้ทราบว่า มีคุณลักษณะ “ใช่” หรือ “ไม่ใช่” ดังนั้นผู้วิจัยใช้การใส่รหัสแทนดังนี้

-เพศชาย	ใส่รหัสแทนด้วย	1
-เพศหญิง	ใส่รหัสแทนด้วย	0

2. การร่วมกิจกรรมประชาธิปไตย

ในตัวแปรการร่วมกิจกรรมประชาธิปไตยในโรงเรียน ซึ่งถือเป็นตัวแปรที่มีลักษณะเป็นทวิ (Dichotomous Variables) ที่ชี้ให้เห็นว่า “เคย” และ “ไม่เคย” มีส่วนร่วมกิจกรรมประชาธิปไตย ผู้วิจัยได้กำหนดรหัสแทน เพื่อความสะดวกในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

เคยร่วมกิจกรรมประชาธิปไตยในโรงเรียน	แทนรหัสด้วย	1
ไม่เคยร่วมกิจกรรมประชาธิปไตยในโรงเรียน	แทนรหัสด้วย	0

3. การรับรู้ข่าวสาร

ส่วนตัวแปรการรับรู้ข่าวสาร วัดจากความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย และแบบสำรวจการรับรู้ข่าวสารจากสื่อต่างๆ

การทดสอบความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย ซึ่งได้สร้างคำถามเกี่ยวกับประชาธิปไตยจำนวน 5 ข้อ เพื่อตรวจสอบข้อมูล และพิจารณาโดยใส่คะแนนดิบให้กลุ่มตัวอย่างที่สามารถตอบได้ถูกต้อง

ตอบถูกได้	1	คะแนน
ตอบผิดได้	0	คะแนน

และแบบสำรวจการรับรู้ข่าวสารจากสื่อต่างๆซึ่งให้ผู้ตอบแบบสอบถามพิจารณาว่าข้อความแต่ละข้อตรงกับพฤติกรรมที่ปฏิบัติจริง มีทั้งสิ้น 7 ข้อ โดยทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องทางขวามือ

หากทำเป็นประจำ	ให้ผู้ตอบขีด (✓) ในช่องที่ทำเป็นประจำ
หากทำค่อนข้างบ่อย	ให้ผู้ตอบขีด (✓) ในช่องที่ทำค่อนข้างบ่อย
หากทำเป็นบางครั้ง	ให้ผู้ตอบขีด (✓) ในช่องที่ทำเป็นบางครั้ง
หากทำนานๆครั้ง	ให้ผู้ตอบขีด (✓) ในช่องที่ทำนานๆครั้ง
หากไม่เคยทำเลย	ให้ผู้ตอบขีด (✓) ในช่องที่ไม่เคยทำเลย

เกณฑ์การให้คะแนน

คำตอบในกระถงของมาตรวัดชุดนี้คือ 1 ถึง 5 ดังนี้

การกระทำหรือทำที่	ทำเป็นประจำ	ทำค่อนข้างบ่อย	ทำเป็นบางครั้ง	ทำนานๆครั้ง	ไม่เคยทำเลย
1. ท่านทราบข่าวสารการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจากการฟังรายการข่าวจากสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย		✓			

จากตัวอย่างดังกล่าว หมายความว่าผู้ตอบเห็นข้อความทางด้านขวามือ “ตรง” กับการกระทำของตนเองจะได้ 4 คะแนน

ตารางเกณฑ์การให้คะแนนแบบมาตรส่วนประเมินค่า

คำตอบ	คะแนน
ทำเป็นประจำ	5
ทำค่อนข้างบ่อย	4
ทำเป็นบางครั้ง	3
ทำนานๆครั้ง	2
ไม่เคยทำเลย	1

หลังจากได้คะแนนรวมจากการตอบแบบสอบถามดังกล่าวจึงนำคะแนนดิบที่ได้นำไปวิเคราะห์ข้อมูลการรับรู้ข่าวสารต่อไป

2. มาตรการอบรมเลี้ยงดูตามแนวคิดของ Baumrind

มาตรการอบรมเลี้ยงดูที่ผู้วิจัยนำมาใช้ เป็นมาตรการรูปแบบการอบรมเลี้ยงดู ซึ่งพัฒนาขึ้นโดย คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2544) เพื่อทำการศึกษารูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมของคนไทยกับกระบวนการสังคมประติของครอบครัวในปัจจุบันที่เอื้อต่อการพัฒนาประเทศ โดยได้สร้างและพัฒนาข้อกระทงตามแนวคิดของ Baumrind ที่ใช้รูปแบบการรายงานตนเอง โดยแบ่งรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูเป็น 4 รูปแบบ คือ

- 1) รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบดูแลเอาใจใส่ (Authoritative Parenting Style)
- 2) รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจควบคุม (Authoritarian Parenting Style)
- 3) รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบรักตามใจ (Permissive Parenting Style)
- 4) รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย (Uninvolvement Parenting Style)

ลักษณะมาตรวัด

มาตรการอบรมเลี้ยงดู ซึ่งพัฒนาขึ้นโดย พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุษย์ ชีระพร อูวรรณ โณ เพ็ญพิไล ฤทธาคนานนท์ สุภาพรรณ โคตรจรัส คัคณางค์ มณีศรี พรรณระพี สุทธิวรรณ (ภาคผนวก ก) และผู้ทรงคุณวุฒิอีก 6 คน จากคณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้ร่วมกันพัฒนาแบบสำรวจการอบรมเลี้ยงดู โดยใช้แบบประเมินค่าของลิเคิร์ต (Likert Scale) มีข้อเลือก 5 ระดับ คือ ไม่ตรงเลย ไม่ค่อยตรง ตรงและไม่ตรงพอๆกัน ตรง และตรงมาก ซึ่งรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูทั้ง 4 แบบ ประกอบด้วยข้อกระทงจำนวน 99 ข้อ โดยรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูในแต่ละแบบจะประกอบด้วย ลักษณะคำสำคัญ (Key Word) 8 ประการ โดยคณะผู้วิจัยได้ศึกษาจากงานวิจัย และการศึกษาค้นคว้าตามทฤษฎีการอบรมเลี้ยงดูของ Baumrind ซึ่งการวัดข้อกระทงในแต่ละลักษณะ คณะผู้วิจัยได้พัฒนาข้อกระทงในแต่ละลักษณะคำสำคัญ (Key Word) และไม่ต่ำกว่า 2 ข้อ คำสำคัญ 8 ประการมีดังต่อไปนี้

1. รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ (Authoritative) จำนวน 25 ข้อ
 - 1.1 เรียกร้อง (Demands)
 - 1.2 กำหนดกฎ ระเบียบ และวินัย (Rules/Regulations/Discipline)
 - 1.3 กระตุ้นให้ปฏิบัติตามกฎ (Rule enforcement)
 - 1.4 อบอุ่น รักสนับสนุน (Warmth / affection / support)
 - 1.5 มีการสื่อสารสองทางที่ชัดเจน (Bi-directional and clear communication)
 - 1.6 ส่งเสริมให้เป็นตัวของตัวเอง และพึ่งตนเอง (Encouraging independence & individuality)
 - 1.7 เคารพในสิทธิทั้งของพ่อแม่และเด็ก (Right of both parent and child)

- 1.8 ให้รางวัลมากกว่าลงโทษ (Reward > punishment)
2. รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจควบคุม (Authoritarian) จำนวน 26 ข้อ
 - 2.1 เรียกร้องมาก (Strong demand)
 - 2.2 ตั้งมาตรฐานชัดเจน (Absolute sets of standards)
 - 2.3 ให้ความสำคัญการเชื่อฟัง (Value of obedience)
 - 2.4 ให้ความอบอุ่นน้อย (Less nurturant)
 - 2.5 ไม่สนับสนุนการสื่อสารสองทาง (Discouraging bi-directional)
 - 2.6 จำกัดอิสระและความเป็นตนเองของเด็ก (Suppressing child independence and individuality)
 - 2.7 อคติตามความต้องการของพ่อแม่ (Biased in favor of parental needs)
 - 2.8 ชมเชยและลงโทษ (Treat and punishment)
3. รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบรักตามใจ (Permissive) จำนวน 23 ข้อ
 - 3.1 หลีกเลี่ยงการเรียกร้อง (Avoid making demands)
 - 3.2 มีข้อจำกัดและกฎเกณฑ์น้อย (Few rules / limits)
 - 3.3 อดทนและยอมรับพฤติกรรมไม่เป็นไปตามวัย ไม่ขัดใจ (Tolerate and accepting immature behavior without parental restraint)
 - 3.4 ให้ความอบอุ่นและเกี่ยวข้องน้อย (Moderate nurturant, less involved)
 - 3.5 เด็กมีบทบาทในการสื่อสารมากกว่าพ่อแม่ (Child dominate communication)
 - 3.6 ยอมรับการตัดสินใจที่ปราศจากความรับผิดชอบและไม่มีวุฒิภาวะของเด็ก (Allow immature and irresponsible decision making)
 - 3.7 ลำเอียงเข้าข้างเด็ก (Biased in favor of child needs)
 - 3.8 ลงโทษน้อย (Little punishment)
4. รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย (Uninvolved) จำนวน 25 ข้อ
 - 4.1 ไม่เรียกร้อง (Undemanding)
 - 4.2 ไม่มีกฎเกณฑ์ ไม่ใส่ใจ (No rules / ignoring)
 - 4.3 ทอดทิ้ง ปฏิบัติไม่ดี (Neglect / maltreatment)
 - 4.4 ห่างเหินทางอารมณ์ (Emotionally detached)
 - 4.5 มีการสื่อสารน้อย (Infrequent communication)
 - 4.6 ให้เด็กมีอิสระโดยไม่มีการสนับสนุนจากพ่อแม่ (Allow child independence without parental support)
 - 4.7 ความต้องการของพ่อแม่เป็นใหญ่ (Biased in favor of parental needs)
 - 4.8 ทำร้ายร่างกายและจิตใจ (Physical and/or psychological abuse)

วิธีตอบแบบสอบถาม

ให้ผู้ตอบแบบสอบถามพิจารณาว่าข้อความแต่ละข้อตรงกับกรกระทำหรือทำที่ของพ่อแม่หรือของผู้ตอบเพียงใด แล้วขีดเครื่องหมายถูก (✓) ในช่องว่างทางขวามือ

หากตรงมากสำหรับผู้ตอบ	ให้ผู้ตอบขีด (✓) ในช่องที่ตรงมาก
หากตรงสำหรับผู้ตอบ	ให้ผู้ตอบขีด (✓) ในช่องที่ตรง
หากตรงและไม่ตรงพอๆกันสำหรับผู้ตอบ	ให้ผู้ตอบขีด (✓) ในช่องที่ตรงและไม่ตรงพอๆกัน
หากไม่ค่อยตรงสำหรับผู้ตอบ	ให้ผู้ตอบขีด (✓) ในช่องที่ไม่ค่อยตรง
หากไม่ตรงเลยสำหรับผู้ตอบ	ให้ผู้ตอบขีด (✓) ในช่องที่ไม่ตรง

เกณฑ์การให้คะแนน

คำตอบในกระถงของมาตรวัดชนิดนี้คือ 1 ถึง 5 ดังนี้

การกระทำหรือทำที่	ตรงมาก	ตรง	ตรงและไม่ตรงพอๆกัน	ไม่ค่อยตรง	ไม่ตรงเลย
	5	4	3	2	1
พ่อแม่คาดหวังให้ฉันทำตามกฎเกณฑ์ที่ตั้งไว้.....		✓			

จากตัวอย่างข้างบน หมายความว่านักเรียนเห็นข้อความทางด้านซ้ายมือ “ตรง” กับกรกระทำของพ่อแม่ของนักเรียนจะได้ 4 คะแนน

ตารางเกณฑ์การให้คะแนนแบบมาตรส่วนประเมินค่า

คำตอบ	คะแนน (ข้อกระถงเป็นบวก)	คะแนน (ข้อกระถงเป็นลบ)
ตรงมาก	5	1
ตรง	4	2
ตรงและไม่ตรงพอๆกัน	3	3
ไม่ค่อยตรง	2	4
ไม่ตรงเลย	1	5

การสร้างและคุณภาพเครื่องมือ

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

ค่าความตรงในเนื้อหา (Content validity)

- 1) พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุษย์ และคณะ(2544) ได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารข้อมูลของ Diana Baumrind รวมทั้งเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดู ตามแนวคิดของ Baumrind เพื่อศึกษาความเป็นมาและวัตถุประสงค์ที่ทำการศึกษา ซึ่งได้มีการสัมมนาร่วมกันเพื่อสร้างและพัฒนาข้อกระทงของมาตรวัดการอบรมเลี้ยงดูเป็นจำนวน 5 ครั้ง
- 2) คณะผู้วิจัย (จากข้อที่1) ได้ทำการเรียบเรียงข้อกระทงเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูทั้ง 4 แบบตามแนวทฤษฎีของ Baumrind และปรับให้สอดคล้องกับกระบวนการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัวไทย ซึ่งศึกษาจากงานวิจัยที่ทำมาระหว่างปี 2528-2542
- 3) คณะผู้วิจัยและผู้ทรงคุณวุฒิทางจิตวิทยาอีก 6 ท่าน(ภาคผนวก ก) ได้สัมมนาร่วมกันเพื่อพิจารณาข้อกระทงในแต่ละด้านของมาตรวัดการอบรมเลี้ยงดู และทำการสรุปข้อกระทงเป็นด้านละ 16 ถึง 32 ข้อ รวมเป็นข้อกระทงทั้งสิ้น จำนวน 104 ข้อ
- 4) ต่อจากนั้นจึงได้วิเคราะห์ข้อกระทง (Item analysis) หาความตรงของมาตรวัดกับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 และปีที่ 6 ของโรงเรียนสหศึกษาขนาดใหญ่ 2 โรงเรียน ๆ ละ 300 คน รวม 600 คน ได้แก่ โรงเรียนสันติราษฎร์วิทยาลัยและโรงเรียนพระปฐมวิทยาลัยโดยการวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงแต่ละข้อกับคะแนนรวมข้อกระทงอื่นๆทั้งหมด (Corrected Item-Total Correlation หรือ CITC) และตัดข้อกระทงที่ไม่มีค่านัยสำคัญ และผู้ทรงคุณวุฒิเห็นสอดคล้องกันว่าควรตัดออก จากจำนวนทั้งหมด 104 ข้อกระทง จึงเหลือข้อกระทงจำนวน 99 ข้อ

การทดลองใช้และการหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองนำมาตรวัดการอบรมเลี้ยงดูที่มีข้อกระทงจำนวน 99 ข้อนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีที่1-ปีที่4 ปีการศึกษา 2545 ภาคการเรียนที่ 1 ที่มีอายุตั้งแต่ 18-21 ปีในเขตกรุงเทพมหานครจำนวน 30 คน ซึ่งได้ค่าความเที่ยงของเครื่องมือดังนี้

มาตรวัดการอบรมเลี้ยงดู ตามแนวคิดของ Baumrind

ค่าความเที่ยง(Reliability) ของมาตรวัดการอบรมเลี้ยงดู

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการทดลองมาวิเคราะห์ เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยง โดยใช้สูตรของครอนบาค (Cronbach) ผลการวิเคราะห์ค่าความเที่ยงของมาตรวัดการอบรมเลี้ยงดู มีดังนี้

1. ค่าความเที่ยงของรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูในแต่ละด้าน
 - 1.1 รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบดูแลเอาใจใส่ (Authoritative Parenting Style)
มีค่าความเที่ยง เท่ากับ 0.83
 - 1.2 รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจควบคุม (Authoritarian Parenting Style)
มีค่าความเที่ยง เท่ากับ 0.93
 - 1.3 รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบรักตามใจ (Permissive Parenting Style)
มีค่าความเที่ยง เท่ากับ 0.86
 - 1.4 รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย (Uninvolvement Parenting Style)
มีค่าความเที่ยง 0.90
2. ค่าความเที่ยงของเครื่องมือ
มาตรวัดการอบรมเลี้ยงดูมีค่าความเที่ยงของเครื่องมือ เท่ากับ 0.96
3. ค่าความเที่ยงของลักษณะคำสำคัญ 8 ประการ (Key Word) ของมาตรวัดการอบรมเลี้ยงดู เสนอในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยง ของลักษณะคำสำคัญ 8 ประการ(Key Word 8)
จำแนกตามการอบรมเลี้ยงดู

รูปแบบการอบรมเลี้ยงดู	ลักษณะคำสำคัญ 8 ประการ (Key Word 8)	ค่าสัมประสิทธิ์ความ เที่ยง (Cronbach)
1. รูปแบบการอบรมเลี้ยงดู แบบดูแลเอาใจใส่ (Authoritative)	1.1 Demands	0.42
	1.2 Rules / regulations / discipline	0.76
	1.3 Role enforcement	0.54
	1.4 Warmth / affection / support	0.80
	1.5 Bi-directional and clear communication	0.61
	1.6 Encouraging independence and Individuality	0.65
	1.7 Right of both parent and child	0.52
	1.8 Reward > punishment	0.69
2. รูปแบบการอบรมเลี้ยงดู แบบใช้อำนาจควบคุม (Authoritarian)	2.1 Strong demand	0.59
	2.2 Absolute sets of standards	0.63
	2.3 Value of obedience	0.82
	2.4 Less nurturant	0.63
	2.5 Discouraging bi-directional	0.84
	2.6 Suppressing child independence and individuality	0.76
	2.7 Biased in favor of parental needs	0.57
	2.8 Threat and punishment	0.66
3. รูปแบบการอบรมเลี้ยงดู แบบรักตามใจ (Permissive)	3.1 Avoid making demands	0.70
	3.2 Few rules / limits	0.08
	3.3 Tolerate and accepting immature behavior without parental restraint	0.59
	3.4 Moderate nurturant / less involved	0.54
	3.5 Child dominated communication	0.82
	3.6 Allow immature and irresponsible decision making	0.54

รูปแบบการอบรมเลี้ยงดู	ลักษณะคำสำคัญ 8 ประการ (Key Word 8)	ค่าสัมประสิทธิ์ความ เที่ยง (Cronbach)
4. รูปแบบการอบรมเลี้ยงดู แบบปล่อยปละละเลย (Uninvolved)	3.7 Biased in favor of child needs	0.60
	3.8 Little punishment	0.70
	4.1 Undemanding	0.66
	4.2 No rules / ignoring	0.57
	4.3 Neglect / maltreatment	0.87
	4.4 Emotionally detached	0.84
	4.5 Infrequent communication	0.18
	4.6 Allow child independence without parental support	0.61
4.7 Biased in favor of parental needs	0.76	
4.8 Physical and / or psychological abuse	0.80	

3. แบบวัดพฤติกรรมประชาธิปไตย

ลักษณะแบบวัด

การสร้างและการพัฒนาเครื่องมือมีขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. แบบวัดพฤติกรรมประชาธิปไตยที่ผู้วิจัยนำมาใช้ ได้มาจากการนำแบบพฤติกรรมประชาธิปไตยที่พัฒนาขึ้น โดยคณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ภาคผนวก ก) เพื่อทำการศึกษารูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมของคนไทยกับกระบวนการสังคมประคิตของครอบครัวในปัจจุบันที่เอื้อต่อการพัฒนาประเทศ ซึ่งแบ่งพฤติกรรมประชาธิปไตยออกเป็น 5 ด้าน ผู้วิจัยได้สร้างข้อกระทง โดยปรับเปลี่ยนเนื้อหาให้เหมาะสมกับงานวิจัยครั้งนี้ ซึ่งพฤติกรรมประชาธิปไตยเป็น 5 ด้านแต่ละด้านจะประกอบไปด้วยข้อกระทงจำนวน 5 ข้อ รวมทั้งสิ้น 25 ข้อ ได้แก่

- 1) การรู้จักบทบาทและหน้าที่ของตน
- 2) การยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น
- 3) ความรับผิดชอบและการมีวินัยในตนเอง
- 4) การคิดถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน

5) การใช้ปัญญา คุณธรรม และเหตุผลในการตัดสินใจ

2. นำข้อกระทงทั้งหมดให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ได้แก่ กรรมการ นรราชสุวจน์ วัชร ทรัพย์มี ได้พิจารณาปรับเปลี่ยนภาษาและเนื้อหาและ(วิจัยได้หาความตรงของแบบสอบโดยหาความตรงทางโครงสร้าง จกการวิเคราะห์ Corrected Item-Total Correlation

วิธีตอบแบบสอบถาม

ให้ผู้ตอบแบบสอบถามพิจารณาว่าข้อความแต่ละข้อตรงกับกรกระทำหรือทำที่ของพ่อแม่หรือของผู้ตอบเพียงใด แล้วขีดเครื่องหมายถูก (✓) ในช่องว่างทางขวามือ

หากทำเป็นประจำสำหรับผู้ตอบ	ให้ผู้ตอบขีด (✓) ในช่องที่ทำเป็นประจำ
หากทำค่อนข้างบ่อยสำหรับผู้ตอบ	ให้ผู้ตอบขีด (✓) ในช่องที่ทำค่อนข้างบ่อย
หากทำเป็นบางครั้งสำหรับผู้ตอบ	ให้ผู้ตอบขีด (✓) ในช่องที่ทำเป็นบางครั้ง
หากทำนานๆครั้งสำหรับผู้ตอบ	ให้ผู้ตอบขีด (✓) ในช่องที่ทำนานๆครั้ง
หากไม่เคยทำเลยสำหรับผู้ตอบ	ให้ผู้ตอบขีด (✓) ในช่องที่ไม่เคยทำเลย

เกณฑ์การให้คะแนน

คำตอบในกระทงของมาตรวัดชุดนี้คือ 1 ถึง 5 ดังนี้

การกระทำ หรือทำที่	ทำเป็นประจำ 5	ทำค่อนข้างบ่อย 4	ทำเป็นบาง ครั้ง 3	ทำนานๆครั้ง 2	ไม่เคยทำเลย 1
ฉันปฏิบัติ ตามกฎ ระเบียบของ โรงเรียน อย่างดีที่สุด		✓			

จากตัวอย่างดังกล่าว หมายความว่านักเรียนเห็นข้อความทางด้านซ้ายมือ “ตรง” กับการกระทำของนักเรียนจะได้ 4 คะแนน

ตารางเกณฑ์การให้คะแนนแบบมาตราส่วนประเมินค่า

คำตอบ	คะแนน (ข้อกระทงเป็นบวก)	คะแนน (ข้อกระทงเป็นลบ)
ทำเป็นประจำ	5	1
ทำค่อนข้างบ่อย	4	2
ทำเป็นบางครั้ง	3	3
ทำนานๆครั้ง	2	4
ไม่เคยทำเลย	1	5

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

ผู้วิจัยนำข้อกระทงที่ปรับแก้ไขไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนิสิตนักศึกษา มหาวิทยาลัยที่กำลังศึกษาในชั้นปีที่ 1 –ปีที่ 4 ในปีการศึกษา 2545 ภาคการเรียนที่ 1 ที่มีอายุตั้งแต่ 18-21 ปีในเขตกรุงเทพมหานครจำนวน 60 คน หาค่าความตรงและค่าความเที่ยงของเครื่องมือดังนี้

การหาค่าความตรงของแบบวัดพฤติกรรมประชาธิปไตยใน

การวิเคราะห์ข้อกระทง (Item analysis) ผู้วิจัยได้นำแบบวัดทั้ง 25 ข้อ ไปวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์ (Corrected Item-Total Correlation) กับนิสิตนักศึกษาปีที่1-4 อายุ ในปีการศึกษา 2545 ภาคการเรียนที่ 1 ที่มีอายุ18-21 ปีจำนวน 60 คน ได้ตามตารางที่ 3

ตารางที่ 2 แสดงค่าสหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงแต่ละข้อกับคะแนนรวมข้ออื่นๆทั้งหมด

(CITC)และค่าสัมประสิทธิ์ (Alpha) ของแบบวัดพฤติกรรมประชาธิปไตย

องค์ประกอบ	Alpha	ข้อ	ข้อกระทง	CITC
1.การรู้จักบทบาท ความรับผิดชอบ ในหน้าที่ของตน	0.42	1.	ฉันปฏิบัติตามกฎระเบียบของสถาบัน	0.2697
		10.(R)	ฉันไม่ชอบปฏิบัติตามกฎระเบียบของสถาบันเพราะทำให้ไม่มีอิสระ	-0.0738
		11	ฉันฟังปราศรัยหาเสียงของผู้เข้ารับการเลือกตั้งประธานนักเรียน/นักศึกษา	0.4409
		20	ฉันเข้าร่วมประชุมของกิจกรรมต่างๆในสถาบันตามที่ตนเองเป็นคณะกรรมการหรือเป็นสมาชิก	0.3432
		21	ฉันใช้สิทธิในการเลือกตั้งผู้แทนนักเรียน/นักศึกษาในโอกาสต่างๆเช่น การเลือกหัวหน้าชั้นปี ประธานนักเรียน/นักศึกษา เป็นต้น	0.2306

องค์ประกอบ	Alpha	ข้อ	ข้อกระทง	CITC
2.การยอมรับ ความคิดเห็นของ คนอื่น	0.24	2	ฉันร่วมแสดงความคิดเห็นในระหว่างการ ประชุมกิจกรรมต่างๆในสถาบัน	0.0378
		9(R)	ฉันจะยืนยันความคิดเห็นของฉันเป็นสิ่งที่ถูก ต้องที่สุด	0.2288
		12(R)	ฉันไม่ยอมเสียเวลาในการประชุมที่มีความ คิดเห็นที่น่าเบื่อ	-0.0828
		19	ฉันรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นในระหว่าง การประชุม	0.1900
		22	ฉันยอมรับมติและกติกาของส่วนรวม	0.2539
3.การมีวินัยในตนเอง	0.53	3	ฉันปฏิบัติหน้าที่ทำงานตามที่ได้รับมอบ หมายสำเร็จตามกำหนดเวลา	0.2741
		8(R)	ทุกครั้งที่มีการเช็คชื่อ ฉันถึงจะมาตรงตาม เวลาที่นัดทำกิจกรรม	0.1960
		13(R)	ฉันมีชื่อร่วมในกิจกรรมต่างๆของสถาบัน แต่ฉันไม่ได้ช่วยปฏิบัติในกิจกรรมนั้นๆเลย	0.3867
		18	เมื่อถึงเวลานัดหมายในการทำกิจกรรมใน สถาบัน ฉันจะมาตรงตามเวลาที่นัดไว้	0.2298
		23(R)	ฉันจะให้เพื่อนทำงานที่ฉันได้รับมอบหมาย แทนเสมอ	0.4669
4.การคิดถึง ประโยชน์ส่วน รวมมากกว่าส่วน ตน	0.63	4	ฉันพยายามหาแนวทางแก้ไขปรับปรุงการ ดำเนินงานของกิจกรรมต่างๆในสถาบันให้ดีขึ้น	0.5574
		7(R)	ฉันจะคิดถึงประโยชน์ที่ฉันจะได้รับจากการ เข้าร่วมกิจกรรมในสถาบันในแต่ละครั้งก่อน ที่จะตัดสินใจลงมือปฏิบัติ	0.1409
		14	ฉันกล้าเป็นผู้นำ เพื่อรักษาความเป็นธรรม และผลประโยชน์ของส่วนรวม	0.6696
		17	ฉันอาสาที่จะปฏิบัติภารกิจหรือทำงานใน โครงการ กิจกรรมต่างๆในสถาบัน	0.4991

องค์ประกอบ	Alpha	ข้อ	ข้อกระทง	CITC
		24	ฉันเต็มใจและยินดีที่จะช่วยงานกิจกรรมของกลุ่ม	0.1176
5.การใช้ปัญญา คุณธรรมและเหตุ ผลในการตัดสินใจ	0.55	5	ฉันคิดและตัดสินใจแก้ปัญหาโดยใช้สติปัญญาและเหตุผล	0.4596
		6(R)	ฉันใช้อำนาจหน้าที่ และความคิดเห็นของฉันในการตัดสินใจปัญหาให้กับกลุ่มเสมอ	0.2760
		15	ฉันวางตัวเป็นกลางเมื่อมีความขัดแย้ง	0.4506
		16	ฉันแก้ปัญหาโดยไม่ใช้ความรุนแรง	0.3570
		25	ฉันยกย่องผู้กระทำความดี	0.0431

ค่าความเที่ยง(Reliability) ของแบบวัดพฤติกรรมประชาธิปไตย

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการทดสอบมาวิเคราะห์เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยง โดยใช้สูตรของครอนบาค(Cronbach) ผลการวิเคราะห์ค่าความเที่ยงของแบบวัดพฤติกรรมประชาธิปไตยมีดังนี้

ค่าความเที่ยงของพฤติกรรมประชาธิปไตยในแต่ละด้าน

- 1) การรู้จักบทบาทและหน้าที่ของตน มีค่าความเที่ยง เท่ากับ 0.42
 - 2) การยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น มีค่าความเที่ยง เท่ากับ 0.24
 - 3) ความรับผิดชอบและการมีวินัยในตนเอง มีค่าความเที่ยง เท่ากับ 0.53
 - 4) การคิดถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว มีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.63
 - 5) การใช้ปัญญา คุณธรรม และเหตุผลในการตัดสินใจ มีค่าความเที่ยง เท่ากับ 0.55
- ค่าความเที่ยงของแบบวัดพฤติกรรมประชาธิปไตย โดยรวมเท่ากับ 0.79

วิธีดำเนินการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยจะดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยวิธีเดินทางไปเก็บข้อมูลด้วยตนเองตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. นำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยยื่นต่ออธิการบดีมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ นายกสมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย อธิการบดีมหาวิทยาลัยกรุงเทพ อธิการบดีมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย คณบดีและรองคณบดีฝ่ายกิจการนิสิตแต่ละคณะของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่จะศึกษา
2. นำแบบสอบถามข้อมูลรายละเอียดของวัยรุ่น มาตรวจวัดการอบรมเลี้ยงดูตามแนวคิด

ของ Baumrind และมาตรวัดพฤติกรรมประชาธิปไตยไปให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับนิสิต นักศึกษา และชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับเครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูล และมอบเครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลให้กับเจ้าหน้าที่เพื่อใช้ในการแจกแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่าง โดยกลุ่มตัวอย่างตอบด้วยตนเอง โดยกลุ่มตัวอย่างคนหนึ่งตอบแบบสอบถาม 3 ฉบับ

3. ติดต่อรับข้อมูลจากเจ้าหน้าที่
4. ตรวจสอบและให้คะแนนและพิจารณาตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คัดกลุ่มตัวอย่างที่สุ่มไว้จากบัญชีรายชื่อตามจำนวนที่กำหนด

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการทำนายปัจจัยคัดสรรแต่ละตัวที่มีผลต่อพฤติกรรมประชาธิปไตย ผู้วิจัยใช้สถิติวิเคราะห์ความถดถอยแบบพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistic Package for Social Science)

การนำเสนอข้อมูล

แสดงผลการวิเคราะห์ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมประชาธิปไตย โดยเสนอในรูปแบบตาราง

บทที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์เป็นนิสิตนักศึกษาระดับมหาวิทยาลัยปีที่กำลังศึกษาชั้นปีที่ 1 – ปีที่ 4 ในปีการศึกษา 2545 ภาคการเรียนที่ 1 ที่มีอายุตั้งแต่ 18-21 ปี ในเขตกรุงเทพมหานคร มีจำนวนทั้งสิ้น 200 คน ซึ่งศึกษาตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมประชาธิปไตยของวัยรุ่นตอนปลาย

ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression) โดยผู้วิจัยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for Social Sciences) ซึ่งตัวแปรที่ใช้ในศึกษา ได้แก่

1. เพศ แบ่งเป็น ชาย หญิง
2. รูปแบบการอบรมเลี้ยงดู แบ่งเป็น
 - 1) การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ (Authoritative)
 - 2) การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจควบคุม (Authoritarian)
 - 3) การอบรมเลี้ยงดูแบบรักตามใจ (Permissive)
 - 4) การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย (Uninvolved)
3. การร่วมกิจกรรมประชาธิปไตยในโรงเรียน แบ่งเป็น เคยร่วมและไม่เคยร่วม โดยการใส่รหัสคะแนนแทน เคยร่วม เป็น 1 และไม่เคยร่วมเป็น 0
4. การรับรู้ข่าวสารประชาธิปไตย ซึ่งวัดจากคะแนนรวมของการรับรู้ข่าวสาร ซึ่งได้จากคะแนนดิบที่รวบรวมได้จากการตอบแบบสอบถาม
5. พฤติกรรมประชาธิปไตย

ในการศึกษาตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมประชาธิปไตยของวัยรุ่นตอนปลายนี้ ผู้วิจัยนำเสนอข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้

สงวนลิขสิทธิ์บริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนพฤติกรรมประชาธิปไตย จำแนกตามรูปแบบการอบรมเลี้ยงดู และเพศ

	รูปแบบการอบรมเลี้ยงดู							
	เอาใจใส่		ใช้อำนาจควบคุม		รักตามใจ		ปล่อยปละละเลย	
	Mean	SD	Mean	SD	Mean	SD	Mean	SD
ชาย	97	7	91	4	85	7	87	9
หญิง	100	7	94	7	88	7	90	5

จากตารางที่ 3 เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมประชาธิปไตยของวัยรุ่นตอนปลาย พบว่า เด็กที่มีการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่มีคะแนนพฤติกรรมสูงกว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบอื่นๆ และเพศหญิงมีคะแนนพฤติกรรมประชาธิปไตยสูงกว่าเพศชายเล็กน้อย

ตารางที่ 4 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการรับรู้ข่าวสาร จำแนกตามรูปแบบการอบรมเลี้ยงดู และเพศ

	รูปแบบการอบรมเลี้ยงดู							
	เอาใจใส่		ใช้อำนาจควบคุม		รักตามใจ		ปล่อยปละละเลย	
	Mean	SD	Mean	SD	Mean	SD	Mean	SD
ชาย	19	5	21	6	27	6	19	5
หญิง	18	4	19	5	18	8	22	7

จากตารางที่ 4 เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของคะแนนการรับรู้ข่าวสารจากสื่อต่างๆของวัยรุ่นตอนปลาย พบว่า เด็กชายที่มีการอบรมเลี้ยงดูแบบรักตามใจมีคะแนนการรับรู้ข่าวสารจากสื่อสูงกว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบอื่นๆ

ตารางที่ 5 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนพฤติกรรมประชาธิปไตย จำแนกตามการเคยหรือไม่เคยในการมีส่วนร่วมกิจกรรมประชาธิปไตยในโรงเรียนและเพศ

	การมีส่วนร่วมในกิจกรรมประชาธิปไตยในโรงเรียน			
	เคยมีส่วนร่วม		ไม่เคยมีส่วนร่วม	
	Mean	SD	Mean	SD
ชาย	90	9	91	7
หญิง	94	8	93	8

จากตารางที่ 5 เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมประชาธิปไตยของวัยรุ่นตอนปลาย พบว่า วัยรุ่นที่เคยหรือไม่เคยในการร่วมกิจกรรมประชาธิปไตยในโรงเรียนมาก่อนมีค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมประชาธิปไตยไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 6 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการรับรู้ข่าวสาร จำแนกตามการเคยหรือไม่เคยในการมีส่วนร่วมกิจกรรมประชาธิปไตยในโรงเรียนและเพศ

	การมีส่วนร่วมในกิจกรรมประชาธิปไตยในโรงเรียน			
	เคยมีส่วนร่วม		ไม่เคยมีส่วนร่วม	
	Mean	SD	Mean	SD
ชาย	20	6	22	7
หญิง	20	6	19	6

จากตารางที่ 6 เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของคะแนนการรับรู้ข่าวสารจากสื่อต่างๆของวัยรุ่นตอนปลาย พบว่า วัยรุ่นที่เคยหรือไม่เคยในการร่วมกิจกรรมประชาธิปไตยในโรงเรียนมาก่อนมีค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมประชาธิปไตยไม่แตกต่างกัน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 4

การอภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลในบทที่ 3 พบว่า มีตัวแปรจำนวน 4 ตัวแปร ได้แก่ ตัวแปรการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ อบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจควบคุม เพศ และการรับรู้ข่าวสารประชาธิปไตย เป็นปัจจัยคัดสรรที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมประชาธิปไตยของวัยรุ่นตอนปลาย ในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งผู้วิจัยได้อภิปรายผลในแต่ละด้านได้ดังนี้

รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูเป็นปัจจัยสำคัญที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมประชาธิปไตยของวัยรุ่นตอนปลาย ซึ่งจากผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ และการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจควบคุมเป็นตัวแปรที่สามารถทำนายตัวแปรพฤติกรรมประชาธิปไตยของวัยรุ่นตอนปลายได้อย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05 โดยการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยเท่ากับ 11.69 และการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจควบคุมมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยเท่ากับ 4.648 ส่วนการอบรมเลี้ยงดูแบบรักตามใจและการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยไม่มีผลต่อพฤติกรรมประชาธิปไตยของวัยรุ่นตอนปลาย โดยสามารถอภิปรายได้ดังนี้

1. การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ (Authoritative)

จากแนวคิดของ Diana Baumrind ได้กล่าวว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ (Authoritative) คือการอบรมเลี้ยงดูที่พ่อแม่เรียกร้องอย่างเหมาะสมต่อพัฒนาการตามวุฒิภาวะของเด็ก กำหนดขอบเขตพฤติกรรมของเด็ก เชื่อฟังและปฏิบัติตาม ในขณะที่เด็กก็แสดงความรักและให้ความอบอุ่นต่อเด็ก รับฟังความคิดเห็นและมุมมองต่างๆของเด็ก รวมถึงสนับสนุนให้เด็กมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องราวต่างๆ ในครอบครัวให้เสมอภาค มีความเป็นประชาธิปไตย ยอมรับสิทธิของกันและกัน (Baumrind, 1991; Kurdek & Fine, 1994; Lamborn et al, 1991 cited in Burk, 1994) พ่อแม่สนับสนุนที่จะให้เด็กแสดงความเป็นตัวเองออกมา ภายในขอบเขตที่พ่อแม่กำหนด โดยมีการใช้เหตุผลในการที่จะให้เด็กไปสู่สัมฤทธิผลที่ต้องการ พ่อแม่จะไม่ตัดสินใจสิ่งต่างๆ โดยยึดพื้นฐานความต้องการของคนเพียงฝ่ายเดียว แต่จะยึดข้อตกลงร่วมกัน (Baumrind, 1971) พ่อแม่จะมีรูปแบบและมาตรฐานในการแสดงออกต่อเด็กอย่างชัดเจนและมั่นคง แต่จะมีการปรับยืดหยุ่นได้ตามความเหมาะสม ซึ่งส่งผลให้เด็กรู้จักการให้ มีความสามารถในการปรับตัวในสังคม มีความไว้วางใจในตนเอง (Baumrind, 1980) พบว่าการที่พ่อแม่เอาใจใส่ชี้แนะ ให้ความรัก ความอบอุ่น ให้ความเป็นอิสระภายในขอบเขตและกฎเกณฑ์ที่เป็นเหตุผล จะทำให้ลูกมีทักษะทางสังคม มีการร่วมมือกับผู้อื่น มีมนุษยสัมพันธ์และมีความเป็นผู้นำ (Baumrind, 1967, 1971; Maccoby & Mortin, 1983; Shaffer, 1994) ซึ่งสอดคล้องในงานวิจัยที่ผ่านมามีศึกษาพบว่า พ่อแม่ที่เลี้ยงดูลูกแบบให้ความเอาใจใส่ส่งผลให้เด็กเห็นคุณค่าในตนเองทางบวกและก่อให้เกิดพฤติกรรมที่เป็นปัญหาลดน้อยลง (Young, 1994) เด็กที่ได้การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่จะมี

พฤติกรรมประชาธิปไตยมากกว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจควบคุม แบบรักตามใจและแบบปล่อยปละละเลย (พรพนทิพย์ ศิริวรรณบุศย์ และคณะ, 2545)

2. การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจควบคุม (Authoritarian)

จากแนวความคิดของ Baumrind ได้อธิบายถึงรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจควบคุมดังนี้คือ การอบรมเลี้ยงดูที่พยายามควบคุมพฤติกรรมของเด็กให้เป็นไปตามมาตรฐานที่พ่อแม่ต้องการอย่างสมบูรณ์แบบ โดยพยายามปลูกฝังให้เด็กทำตาม ด้วยคาดหวังว่าเด็กจะต้องกลายเป็นบุคคลที่ได้รับการยอมรับและมีคุณค่า แต่ไม่มีการปรึกษาหารือกับเด็ก ยอมรับเด็กน้อย ไม่ไว้วางใจ ไม่ตอบสนองความต้องการของเด็กและแสดงความไม่พอใจถ้าเด็กขัดขืนไม่ทำตาม เด็กจึงต้องทำตามพ่อแม่ทุกอย่างโดยไม่มีข้อโต้แย้ง (Baumrind, 1991)

แต่จากผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจควบคุมสัมพันธ์กับพฤติกรรมประชาธิปไตยของวัยรุ่นตอนปลาย อย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05 อาจเกิดจากสาเหตุในด้านการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีอยู่ในสังคมไทยส่วนใหญ่ ซึ่งอาจเป็นแบบผสม ดังเช่น Baumrind (1980) ได้กล่าวในการวิจัยช่วงหลังพบว่าการอบรมเลี้ยงดูในลักษณะผสมอยู่เป็นจำนวนมากในสังคมปัจจุบัน จึงทำให้เลือกที่จะใช้การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ร่วมกับการอบรมเลี้ยงดูแบบอื่น ซึ่งการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจควบคุมก็อาจมีการอบรมเลี้ยงดูแบบอื่นร่วมด้วยเช่นกัน โดยอาศัยพื้นฐานของความรัก พ่อแม่ที่ใช้อำนาจควบคุมจึงมีการวางกฎ ระเบียบแบบแผนให้เด็กปฏิบัติตาม และจากการวิเคราะห์สภาพการดำเนินชีวิตและสภาพการอบรมเลี้ยงดูเด็กไทยในอดีตจนถึงปัจจุบัน พบว่า วัฒนธรรมไทยมีอิทธิพลต่อวิถีการดำเนินชีวิตและการอบรมเลี้ยงดูเด็กมาแต่อดีต ดังจะเห็นได้จากการดำเนินชีวิตประจำวันและประเพณีต่างๆ รวมทั้งทัศนคติ ความเชื่อต่างๆ ในเรื่องการอบรมเลี้ยงดูเด็ก ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า วัฒนธรรมไทยเป็นพื้นฐานของสังคมไทยที่สำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง พระพุทธศาสนาเป็นรากฐานที่มีอิทธิพลต่อองค์ประกอบอื่นๆ ของวัฒนธรรม (ทิสนา เขมมณี, 2536) ซึ่งในลักษณะการอบรมเลี้ยงดูในประเทศไทยถึงแม้จะใช้การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจควบคุมแต่บิดามารดาส่วนใหญ่จะมีรากฐานของความรักเด็กร่วมอยู่ด้วย และในทางพระพุทธศาสนาถือว่า บทบาทผู้เลี้ยงดูมีความสำคัญมาก ไม่ว่าจะเป็นบิดา มารดา ด้วยหลักการทางพระพุทธศาสนา คุณธรรมเป็นพื้นฐานทางจิตใจอันนำไปสู่การกระทำที่ชอบธรรมและถูกต้อง จึงอาจทำให้เด็กมีความเข้าใจถึงความปรารถนาของพ่อแม่ และประพฤติปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนตามที่พ่อแม่วางไว้ให้ปฏิบัติ จึงทำให้เกิดผลทางบวกกับพฤติกรรมได้ นอกจากนี้ยังพบว่าระหว่างพัฒนาการเด็กจะมีการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับความคิดว่า พฤติกรรมใดเป็นพฤติกรรมที่สังคมยอมรับหรือไม่ยอมรับอย่างต่อเนื่อง โดยอาศัยการเรียนรู้ การสอนโดยตรง ใช้การเลียนแบบ การสังเกต และการเสริมแรง ทำให้เกิดพฤติกรรมขึ้นมา (Bandura, 1987) ซึ่งอาจทำให้เด็กมีการลอกเลียนแบบพฤติกรรมของพ่อแม่ หรือบุคคลที่เป็นที่ยอมรับในสังคม ก่อให้เกิดพฤติกรรมประชาธิปไตยขึ้นได้ มีงานวิจัยที่ศึกษาความสัมพันธ์ของรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูและพฤติกรรม

ทางสังคมพบว่า รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจควบคุมทำให้เด็กมีพฤติกรรมสังคมทางบวกมากกว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบรักตามใจ และแบบปล่อยปละละเลย (พรณทิพย์ ศิริวรรณบุษย์ และคณะ, 2545)

3. เพศ

เพศเป็นปัจจัยหนึ่งที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมประชาธิปไตยของวัยรุ่นตอนปลาย ซึ่งจากผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า เพศเป็นตัวแปรที่สามารถทำนายตัวแปรพฤติกรรมประชาธิปไตยของวัยรุ่นตอนปลายได้อย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยเท่ากับ 3.199 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยที่ผ่านมาว่า เพศมีความเกี่ยวข้องกันกับพฤติกรรมสังคม เช่นการมีส่วนร่วมในการใช้สิทธิเลือกตั้ง การมีส่วนร่วมในชุมชนหรือสังคม (Lipset, 1960; ฅม ทรัพย์เจริญ, 2523; พรศรีใจชื่อ, 2523; เขียรชัย บุรพชนก, 2532) อธิบายได้ว่าผลที่เกิดขึ้นน่าจะเกิดจากการที่สังคมและครอบครัวไทยกำหนดบทบาทความแตกต่างระหว่างเพศอย่างชัดเจน มีการอบรมเลี้ยงดูและได้รับความคาดหวังจากพ่อแม่และสังคมที่แตกต่างกัน มีการกำหนดบทบาทของเด็กผู้หญิงและเด็กชายแตกต่างกัน ในเพศชายบทบาททางเพศจะมีลักษณะเด่นในเรื่องพลังกำลัง การคิดวิเคราะห์วิจารณ์ การพึ่งพาตนเอง การเป็นผู้นำ ฯลฯ ในขณะที่เพศหญิงจะมีลักษณะเด่นในเรื่องการแสดงออกทางอารมณ์และความรู้สึก เช่นความสุภาพอ่อนโยน การไวต่อความรู้สึกของผู้อื่น การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ฯลฯ (ฉันทิกา ทิมากร, 2534) นอกจากนี้ในสังคมเมื่อมีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมทางการเมือง หรือการเป็นผู้นำในชุมชน ส่วนใหญ่เพศชายมักจะได้รับการยอมรับมากกว่า ดังนั้นเพศชายจึงได้รับการสนับสนุนมากกว่าเพศหญิงและจากความแตกต่างในตัวของเด็กเพศชายต้องการความเป็นอิสระมากกว่าเพศหญิง เพศชายจะพยายามค้นหาว่าจะเป็นอิสระจากการถูกควบคุมจากพ่อแม่และต้องการควบคุมและรับผิดชอบพฤติกรรมของตนเองมากกว่าเพศหญิง ซึ่งความรู้สึกเช่นนี้ในเด็กชายจะสร้างความขัดแย้งระหว่างเด็กกับพ่อแม่ จึงอาจไม่ปฏิบัติตามที่พ่อแม่ต้องการ แต่เด็กหญิงจะมีแนวโน้มที่จะเชื่อฟังผู้ใหญ่และปฏิบัติตามอยู่ในระเบียบแบบแผนของครอบครัวและสังคมมากกว่าเด็กชาย ด้วยเหตุปัจจัยดังกล่าวตัวแปรเพศจึงมีผลต่อพฤติกรรมประชาธิปไตย (จัตติยา วรรณสูตร และคณะ, 2519, ไพรัตน์ เตชะรินทร์, 2525)

4. การรับรู้ข่าวสารประชาธิปไตย

จากผลการวิจัย พบว่า การรับรู้ข่าวสารประชาธิปไตย สัมพันธ์กับพฤติกรรมประชาธิปไตยของวัยรุ่น ซึ่งจากผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า การรับรู้ข่าวสารประชาธิปไตยเป็นตัวแปรที่สามารถทำนายพฤติกรรมประชาธิปไตยของวัยรุ่นได้อย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยเท่ากับ 0.157 สอดคล้องกับงานวิจัยที่ผ่านมาซึ่งศึกษาอิทธิพลการสื่อสารมวลชน และสรุปให้เห็นถึงความสามารถของการสื่อสารมวลชนในการที่จะเปลี่ยนแปลงทัศนคติและพฤติกรรมของบุคคล สื่อมวลชนโดยเฉพาะหนังสือพิมพ์ วิทยุ และโทรทัศน์ มีหน้าที่ให้ความรู้ การศึกษาและให้ข้อมูลข่าวสารนำไปสู่การทำให้เกิดความรู้เพิ่มขึ้น แต่ผลของค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยเท่ากับ

0.157 ซึ่งมีค่าค่อนข้างต่ำ จึงเห็นได้ว่าการรับรู้ข่าวสารประชาธิปไตยไม่ใช่สาเหตุสำคัญเพียงประการเดียวที่จะทำให้เกิดผลต่อพฤติกรรมกับผู้รับสาร แต่จะทำหน้าที่ร่วมกันหรือมีปัจจัยหรืออิทธิพลที่เป็นตัวกลางอื่นๆมากกว่า (Klapper, 1960 อ้างถึงใน ฐิติ วิทยธรรมะ, 2540) เช่น ความรู้ ทักษะ ทักษะการอ่าน การเรียนรู้จากครอบครัว สังคม ร่วมด้วย

นอกจากปัจจัยคัดสรรทั้ง 4 ปัจจัยที่มีความเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมประชาธิปไตยของวัยรุ่นตอนปลายดังกล่าวแล้วนั้น ยังมีปัจจัยคัดสรรอีก 3 ปัจจัยที่ผู้วิจัยศึกษา คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักตามใจ การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย และการร่วมกิจกรรมประชาธิปไตย จากการวิเคราะห์ทางสถิติซึ่งผู้วิจัยได้พิจารณาค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 พบว่า ปัจจัยคัดสรรทั้ง 3 ปัจจัยดังกล่าวไม่สัมพันธ์กับพฤติกรรมประชาธิปไตยของวัยรุ่นตอนปลาย สามารถอธิบายได้ดังนี้

1. การอบรมเลี้ยงดูแบบรักตามใจ (Permissive)

การอบรมเลี้ยงดูแบบรักตามใจ เป็นการอบรมที่พ่อแม่ยอมรับเด็กมาก ให้ความอบอุ่นแต่ไม่มีการประณามเด็ก ควบคุมเด็กน้อย ปล่อยให้เด็กเป็นไปตามที่เด็กต้องการ อนุญาตให้เด็กทำสิ่งต่างๆตามการตัดสินใจเด็กเองโดยไม่มีการกำหนดขอบเขต (Baumrind, 1991; Kurdek & Fine, 1994; Lamborn et al, 1991 cited in Burk, 1994) เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบนี้ มักไม่มีศักยภาพตามวุฒิภาวะเพียงพอ มีความสามารถต่ำในการควบคุมตนเอง มีลักษณะพึ่งพาผู้อื่นสูง มีความวิตกกังวล มีปัญหาทางอารมณ์ที่เกิดขึ้น (Baumrind, 1975 cited in Joseph, 1986)

2. การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย (Uninvolved)

การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย เป็นการอบรมที่ไม่ให้ความสนใจในการตอบสนองต่อความต้องการของเด็ก ให้ความเอาใจใส่ดูแลเด็กน้อย (Baumrind, 1991; Kurdek & Fine, 1994; Lamborn et al, 1991 cited in Burk, 1994) ซึ่งส่งผลให้เด็กเกิดพฤติกรรมที่เป็นปัญหาในการสร้างสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น ส่งผลให้เด็กกระทำพฤติกรรมที่เป็นปัญหาต่อสังคมได้ (อังศนา เปตะนันท์, 2537; วิชัย พงษ์ศิริ, 2538; วาสุเทพ ทองเจิม, 2540; ศักดา ขำคม, 2540; กตัญญูลี ณรงค์ราช, 2543)

3. การร่วมกิจกรรมประชาธิปไตย

จากการวิจัยครั้งนี้พบว่า การร่วมกิจกรรมประชาธิปไตยไม่มีผลต่อพฤติกรรมประชาธิปไตยของวัยรุ่น นั่นคือ การเคยมีส่วนร่วมหรือไม่เคยมีส่วนร่วมกิจกรรมประชาธิปไตยในโรงเรียนมาก่อนมีผลต่อพฤติกรรมประชาธิปไตยของวัยรุ่นในระดับมหาวิทยาลัยไม่แตกต่างกัน ผลที่ได้ดังกล่าวอาจเป็นสาเหตุมาจากปัจจัยหลายๆด้านที่มีผลต่อพฤติกรรมประชาธิปไตย ได้แก่ ลักษณะของประชากรที่แตกต่างกัน เช่น ความรู้ ทักษะ ซึ่งส่งผลต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมือง (วิชัย ไหวหารดี, 2534 ; บุญจิรา พุทธิศรี, 2541) เมื่อองค์ประกอบทางด้านความรู้หรือความคิดเปลี่ยนแปลงไปก็จะมีแนวโน้มทำให้องค์ประกอบทางด้านความรู้สึกและองค์ประกอบทางด้านพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไปด้วย ซึ่งอาจจะพิจารณาได้ว่า ความรู้นั้นเป็นข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับ

ข้อเท็จจริงในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ส่วนทัศนคตินั้นมีความเกี่ยวข้องกับความคิด ความเชื่อของบุคคลซึ่งมีอารมณ์ และความรู้สึกผสมผสานอยู่ด้วย ซึ่งทัศนคตินั้นมีความเกี่ยวข้องกับความคิด ความเชื่อของแต่ละบุคคล ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นตัวแปรที่จะทำให้แต่ละบุคคลมีทัศนคติเรื่องใดเรื่องหนึ่งอันเกิดจากความรู้นั้นแตกต่างกันไปได้ (สุจิต บุญบงการ, 2414 ; ไกรวุธ จิระบุตร, 2519 ; ทรศณีย์ ปัจจุบันท์, 2519 ; สนิท จรอนันต์, 2523) จึงอาจทำให้พฤติกรรมที่ผ่านมาไม่ก่อให้เกิดพฤติกรรมนั้นขึ้นอีกได้เนื่องจากทัศนคติ ความเชื่อของบุคคลเปลี่ยนแปลงไป

นอกจากปัจจัยอื่นที่อาจมีผลต่อพฤติกรรมประชาธิปไตยแล้ว ผลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ที่พบว่า การเคยมีส่วนร่วมกิจกรรมในโรงเรียนไม่เกิดความสัมพันธ์กับพฤติกรรมประชาธิปไตย เนื่องจากมีจุดบกพร่องของการวิจัย ซึ่งอาจจะมาจากการจำกัดความของความหมายของคำว่า การเคยมีส่วนร่วมในกิจกรรมในโรงเรียนไม่ชัดเจน จึงอาจทำให้กลุ่มตัวอย่างเกิดความสับสน ดังนั้นในการวิจัยครั้งต่อไปควรจำกัดความให้ชัดเจนมากขึ้น ซึ่งอาจจะมีการเปลี่ยนแปลงในผลการวิจัยได้

จากผลการวิจัยที่ได้ดังกล่าวจะเห็นได้ว่าการอบรมเลี้ยงดูมีผลอย่างมากต่อพฤติกรรม เมื่อเด็กได้รับการอบรมเลี้ยงดูอย่างเหมาะสมกับสังคมจะสามารถสร้างให้เด็กเป็นตัวของตัวเอง สามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคม พัฒนาการเองให้เกิดความเชื่อมั่น รู้จักการให้และมีความสามารถในการปรับตัวในสังคมได้ดี มีความไว้วางใจตนเองและสามารถควบคุมตนเองได้ดี (Baumrind, 1980)นอกจากนั้นยังพบว่า เพศ และการรับรู้ข่าวสารประชาธิปไตยจากสื่อต่างๆก็มีผลต่อพฤติกรรมประชาธิปไตยเช่นกัน ดังนั้นจะเห็นได้ว่านอกจากครอบครัวที่จะอบรมเลี้ยงดูเพื่อให้เกิดการเรียนรู้แล้ว การเรียนรู้เกี่ยวกับค่านิยม และหลักศีลธรรม ซึ่งเป็นการเรียนรู้ทางสังคม ดังนั้นทุกคนในสังคมจึงมีอิทธิพลในการสร้างประชากรให้มีคุณภาพ เพื่อการพัฒนาประเทศอย่างมั่นคงต่อไป

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาปัจจัยคัดสรรที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมประชาธิปไตยของวัยรุ่นตอนปลาย ในเขตกรุงเทพมหานคร

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นนักศึกษาระดับมหาวิทยาลัยปีการศึกษา 2545 ภาคการเรียนที่ 1 ที่มีอายุ 18-21 ปี ในเขตกรุงเทพมหานคร ทั้งของภาครัฐบาลและภาคเอกชน สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ และมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย จำนวน 200 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยคัดสรรที่ศึกษา
2. มาตรการอบรมเลี้ยงดูตามแนวคิดของ Baumrind (พัฒนาโดย คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย)
3. แบบวัดพฤติกรรมประชาธิปไตย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ทดลองใช้และหาประสิทธิภาพของมาตรการอบรมเลี้ยงดูตามแนวคิดของ Baumrind กับนักศึกษามหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2545 ภาคการเรียนที่ 1 ที่มีอายุตั้งแต่ 18-21 ปี ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 30 คน และทดลองใช้และหาประสิทธิภาพของแบบวัดพฤติกรรมประชาธิปไตยที่สร้างขึ้นกับนักศึกษามหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2545 ภาคการเรียนที่ 1 ที่มีอายุตั้งแต่ 18-21 ปี ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 50 คน
2. นำแบบสอบถามทั้ง 2 ชุด ซึ่งผ่านการทดลองใช้และได้หาประสิทธิภาพของเครื่องมือเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างนักศึกษามหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2545 ภาคการเรียนที่ 1 ในเขตกรุงเทพมหานครจากมหาวิทยาลัยทั้ง 4 แห่ง จำนวน 200 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาปัจจัยคัดสรรที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมประชาธิปไตยของวัยรุ่นตอนปลายในเขตกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยใช้เทคนิคการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ (Multiple Regression) ใช้ Method แบบ Stepwise เป็นเกณฑ์ในการคัดเลือกตัวแปรที่มีอยู่เข้ามาวิเคราะห์ตามลำดับความสำคัญของตัวแปรโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป(SPSS)

ผลการวิจัย

จากตัวแปรปัจจัยคัดสรรทั้ง 7 ตัวแปร พบว่ามีตัวแปร 4 ตัวแปรได้แก่รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ แบบใช้อำนาจควบคุม เพศ และการรับรู้ข่าวสารประชาธิปไตย สัมพันธ์กับพฤติกรรมประชาธิปไตยของวัยรุ่นตอนปลายในเขตกรุงเทพมหานคร โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การทำนาย (R^2) เท่ากับ .37 ซึ่งสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงคะแนนพฤติกรรมประชาธิปไตย ได้ร้อยละ 37 อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

1. รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ พบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่สัมพันธ์กับพฤติกรรมประชาธิปไตยของวัยรุ่นตอนปลาย โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย เท่ากับ 11.690
2. รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจควบคุม พบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจควบคุมสัมพันธ์กับพฤติกรรมประชาธิปไตยของวัยรุ่น โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย เท่ากับ 4.648
3. เพศ พบว่า เพศสัมพันธ์กับพฤติกรรมประชาธิปไตยของวัยรุ่นตอนปลาย โดยมีสัมประสิทธิ์การถดถอย เท่ากับ 3.199
4. การรับรู้ข่าวสารประชาธิปไตย พบว่า การรับรู้ข่าวสารประชาธิปไตยสัมพันธ์กับพฤติกรรมประชาธิปไตยของวัยรุ่นตอนปลาย โดยมีสัมประสิทธิ์การถดถอย เท่ากับ 0.157

ข้อเสนอแนะ

1. จากผลการวิจัยครั้งนี้จะเห็นได้ว่า มีปัจจัยคัดสรร 4 ปัจจัยคือ รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจควบคุม เพศ และการรับรู้ข่าวสารประชาธิปไตย ที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมประชาธิปไตยของวัยรุ่นตอนปลายในเขตกรุงเทพมหานคร แต่จากทฤษฎีและการศึกษาวิจัยที่ผ่านมาชี้ให้เห็นว่า การร่วมกิจกรรมประชาธิปไตยในโรงเรียน น่าจะสัมพันธ์กับพฤติกรรมประชาธิปไตย ดังนั้นจึงควรมีการศึกษาซ้ำเพื่อหาข้อสรุปที่ชัดเจน และเพื่อสนับสนุนแนวคิด ทฤษฎี รวมทั้งงานวิจัยต่างๆที่เกี่ยวข้องได้
2. ควรศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมประชาธิปไตยของวัยรุ่นตอนปลายระหว่างวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร กับวัยรุ่นในต่างจังหวัด เพื่อศึกษาว่ามีปัจจัยใดบ้างที่มีผลต่อพฤติกรรมประชาธิปไตยซึ่งส่งผลให้เกิดการพัฒนาประเทศต่อไป

3. ในการวิจัยครั้งนี้มีข้อจำกัด ซึ่งส่งผลต่อการวิจัยที่ได้ ซึ่งจากทฤษฎีแรงงานวิจัยที่ผ่านมา น่าจะมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมประชานิยมไทย แต่ด้วยการให้คำจำกัดความของตัวแปรที่ศึกษา ไม่ชัดเจนจึงทำให้กลุ่มตัวอย่างเกิดความสับสนจึงทำให้ผลอาจเกิดความคลาดเคลื่อนได้ และจากข้อจำกัดของแบบวัดพฤติกรรมประชานิยมไทยที่มีค่าความตรงและความเที่ยงค่อนข้างต่ำ จึงทำให้ผลการวิจัยครั้งนี้ไม่ได้ผลตามทฤษฎีและการวิจัยที่ผ่านมา ดังนั้นในการวิจัยครั้งต่อไปควรมีการให้คำจำกัดความที่ชัดเจนและเข้าใจง่าย รวมถึงมีการทดสอบประสิทธิภาพของเครื่องมือเพื่อนำมาปรับใช้ให้เหมาะสมอีกครั้ง เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการวิจัยครั้งต่อไป

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กรมสามัญศึกษา, กระทรวงศึกษาธิการ. (2535). *หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524*.

(ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

กัตัญชลี ฌรงศ์ราช. (2543). *ปัจจัยคัดสรรที่เกี่ยวข้องกับวัยรุ่นชายที่ทำผิดกฎหมายในสถานพินิจ*

และคุ้มครองเด็กและเยาวชนในเขตภาคใต้ของประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญา

มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

กุสุมาวดี พะวินรัมย์. (2538). *การศึกษาพฤติกรรมประชาธิปไตยของครูอนุบาลในโรงเรียนอนุบาล*

สังกัดสำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ไกรวูธ จิระบุตร. (2519). *ทัศนคติทางการเมืองของนิสิตนักศึกษาไทย*. วิทยานิพนธ์ปริญญา

มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

จรจจา สุวรรณทัต. *การสร้างความสัมพันธ์ในครอบครัว*. *คุรุปริทัศน์*.5(6)(มิถุนายน2523):52-57.

จันดารา อุดมสิน. (2541). *การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจของผู้อ่านบทวิเคราะห์การเมืองของ*

หนังสือพิมพ์ไทยรัฐและข่าวสด. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

จุฑาทิพย์ ชยางกูร. (2541). *อิทธิพลของโฆษณาทางการเมืองที่มีต่อทัศนคติและพฤติกรรมของผู้ลง*

คะแนนเสียงเลือกตั้ง. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

จุฑารัตน์ จันทระเปารยะ. (2531). *การติดตามผลบัณฑิตคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ที่*

สำเร็จการศึกษาในปี 2525-2529. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ฉันทิกา ทิมากร. (2534). *การศึกษาเปรียบเทียบความสามารถในการปรับตัวกับเพื่อนของเด็กในวัย*

รุ่นตอนปลายที่มีบทบาททางเพศแตกต่างกัน. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์

มหาวิทยาลัย.

เฉลิมพล มิ่งเมือง. (2539). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองท้องถิ่น รูปแบบ*

แบบสุขาภิบาล : ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างสุขาภิบาลในเขตจังหวัดนนทบุรี. วิทยานิพนธ์

ปริญญามหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ช่อม่อ อ่ำรุ่ง. (2534). *การดำเนินงานของโรงเรียนต้นแบบการจัดกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตยตาม*

โครงการสนับสนุนกิจกรรมประชาธิปไตย. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์

มหาวิทยาลัย.

ชัยอนันต์ สมุทวณิช. (2523). *ประชาธิปไตย สังคมนิยม คอมมิวนิสต์กับการเมืองไทย*.

กรุงเทพมหานคร: บรรณกิจ.

- ฐิติ วิทยสรณะ. (2540). การเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชนกับความรู้ ทักษะคิดและการมีส่วนร่วม
ทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- ณรงค์ สิ้นสวัสดิ์. (2522). จิตวิทยาทางการเมือง. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์.
- ดวงเดือน พันธุมาวิน, อรพินทร์ ชูชม และงามตา วานิชานนท์. (2528). ปัจจัยทางจิตวิทยา
นิเวศน์ที่เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูของมารดาไทย. รายงานการวิจัย.
- ถม ทรัพย์เจริญ. (2523). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนชนบทในประเทศไทย ศึกษา
เฉพาะกรณี อำเภอกำแพงแก้ว จังหวัดยโสธร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทรรศนีย์ ปัจจุสานนท์. (2519). การเรียนรู้ทางการเมืองของนักเรียนนายร้อยทหารบกไทย. วิทยา
นิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิตนา เขมมณี. (2536). ช่วยครูฝึกประชาธิปไตยให้แก่เด็ก. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิตนา เขมมณี. (2536). หลักการและรูปแบบการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามวิถีชีวิตไทย.
กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เชียรชัย บุรพชนก. (2532). การมีส่วนร่วมของชุมชนในกิจกรรมสุขภาพของหมู่บ้านพึ่งตนเอง
ทางสาธารณสุขมูลฐาน จังหวัดระยอง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหิดล.
- นพมาศ อู่พระ. (2545). สังคมประกิตและพัฒนาการมนุษย์. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- นฤมล สิริพันธ์. (2533). ความสัมพันธ์ระหว่างวิธีการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ ความคิดเห็นเกี่ยวกับ
ตนเอง ลำดับการเกิด เพศและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับพฤติกรรมกล้าแสดงออกของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- บุญจิระ พุทธิศรี. (2541). พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะคิด เกี่ยวกับรัฐธรรมนูญ 2540
และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญา
โทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประคอง วรรณสูตร. (2529). สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: บริษัท
ศูนย์หนังสือดร.ศรีสง่า.
- ประไพพรรณ ภูมิวุฒิสาร. (2530). จิตวิทยาวัยรุ่น. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.

- พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุญชัย. (2530). *ทฤษฎีจิตวิทยาพัฒนาการ*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พรศรี ใจซื่อ. (2523). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พสุ ชัยเวฬุ. (2541). *การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจในการเปิดรับชมข่าวสารการเมืองทางโทรทัศน์*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไพฑูรย์ คุ่มสระพรหม. (2538). *ครูในโรงเรียนชั้นนำในกรุงเทพมหานครกับเหตุการณ์ทางการเมือง ศึกษาเฉพาะกรณีเหตุการณ์รัฐประหารของคณะ รสช. 2534 และกรณีเดือนพฤษภาคม 2535*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รัชดา ภูมรินทร์วรากล. (2538). *การศึกษาแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ในการส่งเสริมการศึกษาเพื่อสร้างเยาวชนให้เป็นสุภาพบุรุษ*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ลักขณา สกกุลลิขเรศสีมา. (2542). *การอบรมเลี้ยงดูเด็ก*. คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สถาบันราชภัฏนครราชสีมา.
- ลาวัญย์ รักไทยดี. (2530). *การส่งเสริมวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยในนักเรียนของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานครตามการรับรู้ของตนเอง*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ลาวัญย์ วิชาวุฑฒิกุล. *เอกสารประกอบคำสอนวิชา 414726 การศึกษาเพื่อความเป็นพลเมืองดี*. คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สนิท จรอนันต์. (2523). *การอบรมและการเรียนรู้ทางการเมืองของนักเรียนนายเรือไทย*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมนึก มั่งน้อย. (2539). *การรับรู้พฤติกรรมประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 กรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมบัติ ศรีประเสริฐ. (2525). *ความสัมพันธ์ระหว่างมโนทัศน์กับพฤติกรรมประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมบูรณ์ กมลวรรณ. (2530). *การสำรวจประเภททักษะกระบวนการวิทยาศาสตร์ในหนังสือเรียนวิชาวิทยาศาสตร์กายภาพ ชีวภาพ ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมพร สุทัศน์ย์. (2530). *ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุกับพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- สารทิ ขงยีน. (2541). *การศึกษาความวิตกกังวลในการสอบของวัยรุ่นที่มีรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูตามการรับรู้ของตนเองที่แตกต่างกัน*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุจิต บุญบงการ. (2514). *นิสิตนักศึกษากับการพัฒนาการเมืองของไทย*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- สุนีย์ ช่างเจริญ. (2527). *ปัจจัยคัดสรรที่เกี่ยวข้องกับการบัณฑิตศึกษาศาสตรบัณฑิตในทัศนะของนิสิต นักศึกษามหาบัณฑิต*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวิชาน มนแสวงสานนท์. (2544). *วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS for Window*. กรุงเทพมหานคร: ซีเอ็ดยูเคชั่น.
- อภิญา มานะโรจน์. (2539). *การศึกษากระบวนการปลูกฝังคุณธรรมแก่นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อรชума พุ่มสวัสดิ์. (2539). *การเปรียบเทียบการเห็นคุณค่าในตนเองของเด็กวัยรุ่นที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกันตามการรับรู้ของตนเอง*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อังสนา เปศะนันท์. (2537). *ป้องกันเด็กจากสารเสพติด*. วารสารแนะแนว. 29(155) (ตุลาคม-พฤศจิกายน 2537) : 41.
- อังรณมณี สามิกศักดิ์. (2539). *พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารกับความรู้ทัศนคติ และการมีส่วนร่วมส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยของเยาวชนทั้งในระบบ/นอกระบบการศึกษา*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อุคร ขอมเจริญ. (2537). *ความคิดทางการเมืองของพลตรีจำลอง ศรีเมือง*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภาษาอังกฤษ

- Baumrind, D. (1971). *Development psychology monograph*. Berkeley: University of California.
- Baumrind, D. (1975). Some thoughts about child rearing. *In influence on human development*, 270-285.
- Baumrind, D. (1980). New direction in socialization research. *American Psychologist*, 7, 639-652.
- Baumrind, D. (1991). The influence of parenting style on adolescent competence and substance use. *Journal of Early Adolescent*, 11, 56-95.

- Berk, L. E. (1994). *Child development*. Toston: Allyn and Bacon.
- Cohen, J. (1990). *Statistical power analysis for the behavioral science*. New York: Academic Press.
- Cohen, J. M., and Uphoff, N.T. (1977). *Rural development participation : Concepts and measure for project design implementation and evaluation*. New York: Cornell University.
- Coleman, J. S. (1968). *Education and political development*. New Jersey: Prince University Press.
- Dawson, R. E., and Kenneth, P. (1969). *Political socialization*. Boston: Little Brown and Company.
- Donbusch, L. (1987). The parenting style to adolescent school performance. *Child Development*, 58, 1244-1257.
- Droppleman, L.F., and Schaefer, E.S. (1963). Boys and girls, reports of maternal and paternal behavior. *Journal of Abnormal and Social Psychology*, 76, 648-684.
- Dusek, J. B. (1987). *Adolescent development and behavior*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
- Easton, D., and Dennis, J. (1969). *Children in the political system*. New York: Mcgraw Hill.
- Erikson, H. E. (1978). *Childhood and society*. New York: W.W. Norton.
- Fuhrmann, B. S. (1990). *Adolescence*. IL: Scott, Foresman, and Co.
- Gabriel, J. (1968). *Children growing up*. London: University of London.
- Hajelle, L. A., and Ziegler, D.J. (1992). *Personality theories*. Singapore: Mcgraw Hill.
- Hurlock, E. B. (1973). *Adolescent development*. New York: Mcgraw Hill.
- Hurlock, E. B. (1974). *Developmental psychology*. New Delhi: Tata Mcgraw Hill.
- Joseph, M. F. (1986). *Lifespan human development*. CA: Wadsworth Inc.
- Kirk, R. E. (1995). *Experimental design : Procedures for the behavioral science*. New York: Brook/Cole Publishing Company.
- Klapper, J.T. (1966). *The effects mass communication*. New York: Free Press.
- Lamborn, S., Mounts, N., Steinberg, L., & Dornbusch, S. (1991). Pattern of competence and adjustment among adolescents from authoritative, authoritarian, indulgent, and neglectful families. *Child Development*, 62, 1049-1065.
- Lipset, S. M. (1960). *Political man: The social base of politics*. New York: doubleday Press.

- Maccoby, E. E (1980). *Social development psychological growth and parent-child relationship*. New York: Horcoort Grace Javanovich.
- Maccoby, E. E., and Martin, J. A. (1983). *Socialization in the context of the family: Parent-child interaction*. Standford University.
- Maleska, H. E., and Muszynski, H. (1970). *Reading in child socialization*. Oxford: Perganon.
- Paul, D. H., and John E. G. (1998). Parenting goals as organizers of responses to parent-child disagreement. *Developmental Psychology*, 34(3), 465-479.
- Paulson, S. E., and Sputa, C. L.(1996). Patterns of parenting during adolescence: Perceptions of adolescents and parents. *Academic Search Elite*, 31(122), 369-381.
- Penny, D. G., and Bussey, K. (1984). *Social development*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
- Piaget, J. (1972). *The psychology of intelligence*. England: Routledge and Kegan.
- Robert, A. D. (1961). *Who Govern?*. New Haven: Yale University Press.
- Rogers, E. F., and Lynne, S. (1969). *Modernization among peasants: The impact of communication*. New York: Holt Richart and Winston.
- Sears, R. (1957). *Patterns of child rearing*. IL: Row, Peterson & Co.
- Sebald, H. (1984). *Adolescenc*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
- Secord, P. F., and Backman, C. W. (1964). *Social psychology*. New York: McFraw-Hill.
- Steinberg, L., Lamborn, S., Darling, N., Mounts, N., & Donbursh, S. (1994). Overtimes changes in adjustment and competence among adolescents from authoritative, authoritarain, indulgent, and neglectful families. *Child Development*, 65, 754-770.
- United Nation. (1978). *Popular participation in decision making for development*. New York: Nation Publication.
- Vander Janden, W. J. (1989). *Human development*. New York: Knopf.
- Xinyin, C. (1998). Child rearing attitudes and behavior inhibition in Chinese and Canadian toddlers: A cross cultural study. *Developmental Psychology*, 34(4), 677-689.
- Young, M. H. (1994). Parenting style and child behavior problems: A longitudinal analysis (behavior problems). *Dissertation Abstracts International*, 24, 169.

ภาคผนวก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก

โครงการวิจัยเรื่อง : การศึกษารูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมของคนไทยกับ
กระบวนการสังคมประกิต ของครอบครัวในปัจจุบันที่เอื้อต่อการพัฒนาประเทศ

รายชื่อผู้วิจัย

1. รองศาสตราจารย์ ดร.พรหมทิพย์ ศิริวรรณบุศย์	ผู้วิจัยหลัก
2. รองศาสตราจารย์ ดร.ธีรพร อุวรรณโณ	ผู้ร่วมวิจัย
3. รองศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญพิไล ฤทธาคณานนท์	ผู้ร่วมวิจัย
4. รองศาสตราจารย์ สุภาพรธรรม โคตรจรัส	ผู้ร่วมวิจัย
5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คัตนางค์ มณีศรี	ผู้ร่วมวิจัย
6. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรรณระพี สุทธิวรรณ	ผู้ร่วมวิจัย

(เรียงตามตำแหน่งวิชาการ ผู้ร่วมวิจัยมีสัดส่วนในการวิจัยเท่ากัน)

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบภาษาและเนื้อหาแบบวัดพฤติกรรมประชาริปไตย

1. รองศาสตราจารย์ วัชร ทรัพย์มี
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กรรณิการ์ นลราชสุวรรณ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ข.

แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

โปรดเติมข้อความหรือทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความที่ต้องการ

1. เพศ () ชาย () หญิง

2. อายุ.....ปี

3. สาขาวิชาที่เรียน

() สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ชีวภาพ คณะ.....

() สาขาวิชาวิทยาศาสตร์กายภาพ คณะ.....

() สาขาวิชาสังคมศาสตร์ คณะ.....

() สาขาวิชามนุษยศาสตร์ คณะ.....

ส่วนที่ 2 แบบสำรวจการร่วมกิจกรรมประชาธิปไตยในโรงเรียน

โปรดเติมข้อความหรือทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความที่ต้องการ

1. ในขณะที่เรียนในระดับมัธยมศึกษา ท่านเคยเป็นคณะกรรมการหรือมีส่วนร่วมในกิจกรรมในโรงเรียนหรือไม่

() เคย () ไม่เคย

2. ในกรณีที่ท่านเคยเป็นคณะกรรมการหรือมีส่วนร่วมในกิจกรรมในโรงเรียน ท่านเคยเป็น

() คณะกรรมการนักเรียนของโรงเรียน ตำแหน่ง.....

() สมาชิกชมรมหรือชุมนุม ฝ่าย.....

โปรดระบุชื่อชมรม / ชุมนุม และตำแหน่ง

ชมรม / ชุมนุม.....

ตำแหน่ง.....

() อื่นๆ ระบุ.....

ส่วนที่ 3. แบบสำรวจการรับรู้ข่าวสารจากสื่อต่างๆที่เกี่ยวกับประชาธิปไตย

โปรดกาเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อที่ถูกต้อง

1. ปัจจุบันผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้จะต้องมีคุณสมบัติดังนี้ ยกเว้น
 - ก. มีสัญชาติไทยโดยกำเนิด
 - ข. บุคคลผู้มีสัญชาติไทยโดยการแปลงสัญชาติต้องได้สัญชาติไทยมาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี
 - ค. มีอายุไม่ต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์ในวันที่ 1 มกราคมของปีที่มีการเลือกตั้ง
 - ง. มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตเลือกตั้งมาแล้วไม่น้อยกว่าสามสิบวันนับถึงวันเลือกตั้ง
2. สภาผู้แทนราษฎรมีอายุการดำรงตำแหน่งกี่ปีนับแต่วันเลือกตั้ง
 - ก. 2 ปี
 - ข. 4 ปี
 - ค. 6 ปี
 - ง. 8 ปี
3. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2540 กำหนดสัดส่วนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรงและมาจากการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อกี่คน
 - ก. 400 และ 100 คน
 - ข. 300 และ 200 คน
 - ค. 200 และ 300 คน
 - ง. 100 และ 400 คน
4. วาระการดำรงตำแหน่งของสมาชิกวุฒิสภามีกำหนดคราวละกี่ปี
 - ก. 2 ปี
 - ข. 4 ปี
 - ค. 6 ปี
 - ง. 8 ปี
5. สมาชิกวุฒิสภาได้มาจาก
 - ก. พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง
 - ข. การแต่งตั้งจากประธานวุฒิสภา
 - ค. การเลือกตั้งจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
 - ง. การเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน

ท่านมีพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารจากสื่อต่างๆที่เกี่ยวกับประชาธิปไตย โดยมีพฤติกรรมดังปรากฏในข้อความข้างล่างนี้บ่อยเพียงใด

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องว่างทางขวามือที่ตรงกับพฤติกรรมที่ท่านปฏิบัติจริง

การกระทำ	ทำเป็นประจำ	ทำค่อนข้างบ่อย	ทำเป็นบางครั้ง	ทำนานๆครั้ง	ไม่เคยทำเลย
1. ท่านทราบข่าวสารการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจากการฟังรายการข่าวจากสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย					
2. ท่านเคยฟังการถ่ายทอดการแถลงนโยบายของรัฐบาล/พรรคการเมืองทางวิทยุ					
3. ท่านเคยฟังการถ่ายทอด รายการประชุมรัฐสภาทางวิทยุ					
4. ท่านอ่านข่าวการเลือกตั้ง/ข่าวทางการเมืองจากหนังสือพิมพ์ฉบับต่างๆ					
5. ท่านอ่านนิตยสารรายสัปดาห์ หรือรายนิตยสารที่วิเคราะห์สถานการณ์การเลือกตั้ง/การเมือง เช่น มติชนรายสัปดาห์ สยามรัฐสุดสัปดาห์ เป็นต้น					
6. ท่านติดตามชมรายการข่าวการเลือกตั้งจากรายการข่าวทางสถานีโทรทัศน์					
7. ท่านชมรายการถ่ายทอดการประชุมรัฐสภาทางโทรทัศน์					

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ค.

แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดู

คำชี้แจง ให้ท่านอ่านประโยคข้อความแต่ละข้อให้เข้าใจ และพิจารณาว่าข้อความแต่ละข้อตรงกับกรกระทำหรือทำที่ของพ่อแม่หรือของท่านเพียงใด แล้วขีดเครื่องหมาย ✓ ในช่องว่างทางขวามือที่ตรงกับกรกระทำหรือทำที่ของพ่อแม่หรือของท่านตามความเป็นจริง

การกระทำหรือทำที่	ตรง มาก	ตรง	ตรง และ ไม่ตรง พอๆ กัน	ไม่ ค่อย ตรง	ไม่ ตรง เลย
1. พ่อแม่จะให้เวลาฉันเฉพาะเมื่อพ่อแม่เห็นว่าจำเป็นจริงๆ					
2. ฉันสามารถฝ่าฝืนคำสั่งสอนของพ่อแม่ได้โดยไม่ถูกลงโทษ					
3. พ่อแม่ยินดีรับฟังและให้คำปรึกษาแก่ฉันในทุกเรื่อง					
4. พ่อแม่ตั้งระเบียบและกฎเกณฑ์ที่เคร่งครัดมากเพื่อให้ฉันปฏิบัติตาม					
5. พ่อแม่สนับสนุนให้ฉันคิดและทำทุกสิ่งต่างๆด้วยตนเอง					
6. พ่อแม่มักให้ฉันทำตามวิธีการของท่าน เพราะเห็นว่าเป็นวิธีที่ถูก ต้องและเหมาะสมกว่า					
7. ฉันรู้ว่าแม้ฉันทำผิด พ่อแม่จะหลีกเลี่ยงการลงโทษฉัน					
8. พ่อแม่ให้ฉันทำในสิ่งที่ไม่เกินความสามารถของฉัน					
9. ฉันต้องปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ที่พ่อแม่ได้วางไว้โดยไม่สามารถซัก ถามหรือคัดค้านได้					
10. ฉันสามารถแสดงกิริยาก้าวร้าวต่อพ่อแม่โดยพ่อแม่ไม่ถือโกรธ					
11. พ่อแม่แสดงความรักต่อฉันทั้งโดยคำพูดและการกระทำ					
12. พ่อแม่รักฉันแต่เรามีเวลาทำกิจกรรมร่วมกันน้อยมาก					
13. พ่อแม่รับฟังความคิดเห็นและการตัดสินใจของฉัน					
14. เมื่อฉันแสดงความคิดเห็นที่ไม่ตรงกับพ่อแม่ พ่อแม่จะโกรธ					
15. แม้ฉันไม่ทำตามระเบียบของโรงเรียน พ่อแม่ก็มักไม่ตำหนิ					
16. พ่อแม่คาดหวังให้ฉันมีความรับผิดชอบและช่วยตัวเองได้ใน กิจวัตรประจำวัน					
17. พ่อแม่จะตั้งกฎเกณฑ์ที่เปลี่ยนแปลงไม่ได้ไม่ว่ากรณีใดๆ					

การกระทำหรือท่าที	ตรง มาก	ตรง	ตรง และ ไม่ตรง พอๆ กัน	ไม่ ค่อย ตรง	ไม่ ตรง เลย
18.ฉันสามารถพูดแทรกขณะที่ผู้ใหญ่กำลังคุยกัน โดยพ่อแม่ไม่ตำหนิ					
19.พ่อแม่สนับสนุนให้กำลังใจในเรื่องเรียนของฉันสม่ำเสมอ					
20.พ่อแม่สนใจถามทุกข้อสงสัยเฉพาะเวลาที่ฉันมีปัญหาหนัก					
21.พ่อแม่ให้ฉันมีอิสระในการเลือกเครื่องแต่งกาย					
22.พ่อแม่จะเป็นคนกำหนดให้ฉันทำสิ่งต่างๆตามความต้องการของท่านอยู่เสมอ					
23.ถ้าจำเป็นต้องลงโทษ พ่อแม่จะลงโทษฉันสถานเบา					
24.พ่อแม่เชื่อว่าฉันดูแลตัวเองได้เมื่อพ่อแม่ไม่อยู่					
25.พ่อแม่แสดงให้เห็นว่าท่านภูมิใจในตัวฉัน					
26.พ่อแม่ดูแลเอาใจใส่ฉันอย่างใกล้ชิดเมื่อฉันป่วย					
27.ถ้าฝ่าฝืนกฎเกณฑ์ที่พ่อแม่ได้วางไว้ ฉันจะถูกลงโทษอย่างรุนแรง					
28.พ่อแม่ไม่เคยบอกให้รู้ว่าต้องการให้ฉันประพฤติปฏิบัติตนอย่างไร					
29.ฉันเรียกร้องทุกอย่างที่ต้องการจากพ่อแม่ได้เสมอ					
30.พ่อแม่เห็นว่าฉันและพ่อแม่มีสิทธิในการแสดงความคิดเห็นเท่าเทียมกัน					
31.ฉันมักไม่ได้รับคำชมเมื่อทำอะไรถูกต้องแต่จะได้รับการลงโทษหรือตำหนิอย่างรุนแรงเมื่อทำอะไรผิด					
32.พ่อแม่ปล่อยให้ฉันตัดสินใจเองโดยไม่ให้คำแนะนำหรือช่วยเหลือ					
33.พ่อแม่วางกฎเกณฑ์เกี่ยวกับการปฏิบัติตนของฉันที่บ้านอย่างชัดเจน					
34.พ่อแม่ชอบให้ฉันทำตามที่ท่านต้องการโดยไม่มีข้อแม้ใดๆ					
35.พ่อแม่จะเชื่อและทำตามที่ฉันบอก					
36.พ่อแม่เอาของเล่นของฉันไปให้คนอื่นโดยไม่ถามฉันก่อน					

การกระทำหรือท่าที	ตรง มาก	ตรง	ตรง และ ไม่ตรง พอๆ กัน	ไม่ ค่อย ตรง	ไม่ ตรง เลย
37.ฉันจะถูกทำโทษถ้าขัดคำสั่งของพ่อแม่ในเรื่องต่างๆ					
38.ฉันชวนขวายเป็นช่วยเหลือตนเองในการเรียนโดยพ่อแม่ไม่ได้ช่วย อะไร					
39.พ่อแม่วางกฎเกณฑ์เกี่ยวกับการเรียนของฉันอย่างชัดเจน					
40.พ่อแม่ไม่สนใจความเป็นอยู่ของฉัน					
41.พ่อแม่ไม่เคยตั้งกฎเกณฑ์ว่าฉันต้องเรียนให้ได้ระดับอะไร					
42.ฉันสามารถพูดกับพ่อแม่ได้อย่างตรงไปตรงมาว่าฉันจะทำตาม ที่ท่านคาดหวังได้แค่ไหน					
43.พ่อแม่ทอดทิ้งให้ฉันอยู่ตามลำพังบ่อยๆ					
44.พ่อแม่เห็นว่าความคิดฉันเป็นเรื่องเหลวไหล					
45.พ่อแม่มักทำให้ฉันรู้สึกว่าคุณดีกว่าคนอื่น					
46.พ่อแม่ไม่สนใจดูแลเวลาฉันป่วย					
47.พ่อแม่จะโกรธฉันมากหากฉันไม่ทำตามที่ท่านบอก					
48.พ่อแม่ไม่เคยมอบหมายงานใดๆให้ฉันรับผิดชอบ					
49.เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้น ฉันสามารถปรึกษาพ่อหรือแม่ได้เสมอ					
50.หากฉันไม่ได้สิ่งที่ต้องการแล้วฉันแสดงความไม่พอใจ พ่อแม่ก็ จะให้สิ่งนั้น					
51.พ่อแม่มักรู้ค่านิยมของส่วนตัวของฉัน					
52.พ่อแม่มักใช้การขู่และการลงโทษกับฉัน					
53.พ่อแม่ให้ฉันทำสิ่งต่างๆด้วยตนเองโดยไม่สนใจว่าฉันจะทำได้ หรือไม่					
54.ถ้าพ่อแม่รู้ว่าฉันไม่ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของ โรงเรียน พ่อแม่จะลงโทษอย่างรุนแรง					
55.เมื่อมีความเห็นไม่ตรงกัน พ่อแม่กับฉันจะพูดคุยทำความเข้าใจ ใจกัน					
56.พ่อแม่ช่วยให้ฉันสามารถปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ที่ท่านวางไว้					
57.ฉันจะทำตามกฎเกณฑ์ที่พ่อแม่ตั้งไว้หรือไม่ก็ได้					

การกระทำหรือทำที่	ตรง มาก	ตรง	ตรง และ ไม่ตรง พอๆ กัน	ไม่ ค่อย ตรง	ไม่ตรง เลย
58. พ่อแม่ไม่สนใจว่าฉันจะสอบได้หรือสอบตก					
59. พ่อแม่เข้มงวดกับฉันมากจนฉันรู้สึกว่าคุณไม่รัก					
60. พ่อแม่ไม่รักและไม่ต้องการฉัน					
61. พ่อแม่จะแสดงความยินดีเมื่อฉันทำอะไรสำเร็จ					
62. พ่อแม่ให้ฉันตัดสินใจได้เองเรื่องการไปโรงเรียน ถ้าฉันไม่ออกไปก็ไม่ต้องไป					
63. พ่อแม่จะโกรธมากถ้าฉันทำสิ่งที่ขัดกับความต้องการของท่าน					
64. พ่อแม่ส่งเสริมให้ฉันแต่งกายตามระเบียบของโรงเรียน					
65. พ่อแม่ปล่อยให้ฉันไปเที่ยวกับเพื่อนๆ ได้ทุกครั้งที่ขอโดยไม่ทักท้วง					
66. พ่อแม่ไม่สนใจว่าฉันคบใครเป็นเพื่อน					
67. พ่อแม่จะให้สิ่งของที่ท่านต้องการจะให้โดยไม่คำนึงถึงความต้องการของฉัน					
68. พ่อแม่เพิกเฉยไม่ชมเชยเมื่อฉันทำความดี					
69. เมื่อฉันทำอะไรผิดพลาด พ่อแม่จะว่ากล่าวตักเตือนและให้กำลังใจมากกว่าตำหนิ					
70. ฉันมีอิสระในการเลือกซื้อของเล่นและสิ่งของต่างๆ ได้ตามใจชอบ					
71. ไม่ว่าฉันจะคิดอย่างไร พ่อแม่ก็ไม่สนใจความคิดเห็นของฉัน					
72. พ่อแม่จะสอบถามเหตุผล หากฉันกลับบ้านผิดเวลา					
73. ฉันจะกลับบ้านเวลาใดพ่อแม่ก็ตามใจ					
74. พ่อแม่แทบจะไม่วัดอะไรเกี่ยวกับตัวฉันเลย					
75. พ่อแม่ต้องการให้ฉันประสบความสำเร็จแต่ไม่เคยให้กำลังใจ					
76. พ่อแม่ไม่ยินดียืนร่วมทุกข์สุขและความปลอดภัยของฉัน					
77. เมื่อสอบได้คะแนนไม่ดี ฉันจะไม่ถูกตำหนิ แต่พ่อแม่จะช่วยหาวิธีแก้ไข					

การกระทำหรือท่าที	ตรง มาก	ตรง	ตรง และ ไม่ตรง พอๆ กัน	ไม่ ค่อย ตรง	ไม่ตรง เลย
78.ฉันสามารถเลือกการไปเที่ยวกับเพื่อนแทนการดูหนังสือในช่วงสอบได้โดยพ่อแม่ไม่ตำหนิ					
79.พ่อแม่คำนึงถึงความต้องการของท่านมากกว่าความต้องการของฉัน					
80.แม้ฉันจะทำได้ตามที่พ่อแม่ต้องการ ท่านก็ไม่แสดงความชื่นชมหรือภูมิใจในตัวฉัน					
81.พ่อแม่ไม่เคยพบครูในวันประชุมผู้ปกครอง					
82.พ่อแม่ต้องการให้ฉันปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ที่ตั้งไว้โดยไม่มีข้อโต้แย้งใดๆ					
83.พ่อแม่วางกฎเกณฑ์น้อยมากสำหรับฉัน					
84.เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นฉันจะถูกตำหนิทันทีโดยพ่อแม่ไม่ยอมรับฟังคำชี้แจงของฉัน					
85.ฉันไม่อยากปรึกษาปัญหาเกี่ยวกับพ่อแม่แม้จะมีเรื่องหนักใจ					
86.พ่อแม่ไม่ให้อิสระฉันในการเลือกคบเพื่อน					
87.พ่อแม่เข้าข้างฉันเสมอไม่ว่าจะเกิดอะไรขึ้น					
88.เมื่อฉันทำสิ่งที่ไม่ถูกใจพ่อแม่ พ่อแม่จะลงโทษอย่างรุนแรง					
89.เมื่อพ่อแม่สั่งให้ฉันทำอะไร ฉันต้องทำตามเสมอ					
90.พ่อแม่ปล่อยให้ฉันทำอะไรก็ได้ตามสบายตราบเท่าที่ฉันอยู่บ้าน					
91.เมื่อฉันแสดงความคิดเห็น พ่อแม่มักจะตัดบทและไม่รับฟัง					
92.ฉันมีโอกาสพูดคุยกับพ่อแม่บ่อยมาก					
93.ฉันจะแสดงความคิดเห็นได้ต่อเมื่อพ่อแม่อนุญาต					
94.เมื่อฉันทำผิด ฉันไม่เคยโดนตำหนิไม่ว่ากรณีใดๆ					
95.พ่อแม่ตั้งใจทำร้ายจิตใจของฉัน					
96.พ่อแม่เข้มงวดกับฉันในการปฏิบัติตนที่บ้าน					
97.พ่อแม่ทำในสิ่งที่ฉันต้องการให้ทันทีไม่ว่าท่านจะว่างหรือไม่					
98.พ่อแม่ตั้งกฎเกณฑ์ให้ฉันปฏิบัติตามโดยไม่อธิบายเหตุผล					
99.พ่อแม่ไม่เล่าเรื่องเกี่ยวกับตัวท่านให้ฉันฟัง					

ภาคผนวก ง .
แบบสอบถามพฤติกรรมประชาธิปไตย

ท่านมีส่วนร่วมในกิจกรรมของสถาบันโดยมีพฤติกรรมดังปรากฏในข้อความดังต่อไปนี้บ่อยเพียงใด โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องว่างทางขวามือที่ตรงกับพฤติกรรมที่ท่านปฏิบัติจริง

การกระทำ	ทำ เป็น ประจำ	ทำ ค่อนข้าง บ่อย	ทำ เป็น บาง ครั้ง	ทำ นานๆ ครั้ง	ไม่ เคย ทำ เลย
1.ฉันปฏิบัติตามกฎระเบียบของสถาบัน					
2.ฉันร่วมแสดงความคิดเห็นในระหว่างการประชุมกิจกรรมต่างๆ ในโรงเรียน					
3.ฉันปฏิบัติหน้าที่ทำงานตามที่ได้รับมอบหมายสำเร็จตาม กำหนดเวลา					
4.ฉันพยายามหาแนวทางแก้ไขปรับปรุงการดำเนินงานของ กิจกรรมต่างๆในสถาบันให้ดีขึ้น					
5.ฉันคิดและตัดสินใจแก้ปัญหาโดยใช้สติปัญญาและเหตุผล					
6. ฉันใช้อำนาจ หน้าที่ และความคิดเห็นของฉันในการตัดสินใจ ปัญหาให้กับกลุ่มเสมอ					
7.ฉันคิดถึงประโยชน์ที่ฉันจะได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรมใน สถาบันในแต่ละครั้งก่อนที่จะตัดสินใจลงมือปฏิบัติ					
8.ทุกครั้งที่มีการเช็คชื่อ ฉันถึงจะมาตรงตามเวลาที่นัดทำกิจกรรม					
9.ฉันจะยืนยันความคิดเห็นของฉันเป็นสิ่งที่ถูกต้องที่สุด					
10.ฉันไม่ชอบปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียนเพราะทำให้ไม่มี อิสระ					
11.ฉันฟังปราศรัยหาเสียงของผู้เข้ารับการเลือกตั้งประธาน นักศึกษา					
12.ฉันไม่ยอมเสียเวลาในการประชุมที่มีความคิดเห็นที่น่าเบื่อ					
13.ฉันมีชื่อร่วมในกิจกรรมต่างๆของสถาบัน แต่ฉันไม่ได้ช่วย ปฏิบัติในกิจกรรมนั้นๆเลย					

การกระทำ	ทำ เป็น ประจำ	ทำ ค่อนข้าง บ่อย	ทำ เป็น บาง ครั้ง	ทำ นานๆ ครั้ง	ไม่ เคย ทำ เลย
14. ฉันกล้าเป็นผู้นำ เพื่อรักษาความเป็นธรรมและผลประโยชน์ของส่วนรวม					
15. ฉันวางตัวเป็นกลาง เมื่อมีความขัดแย้ง					
16. ฉันแก้ปัญหาโดยไม่ใช้ความรุนแรง					
17. ฉันอาสาที่จะปฏิบัติภารกิจหรือทำงานในโครงการกิจกรรมต่างๆของกิจกรรมในสถาบัน					
18. เมื่อถึงเวลานัดหมายในการทำกิจกรรมในสถาบัน ฉันจะมาตรงตามเวลาที่นัดไว้					
19. ฉันรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นในระหว่างการประชุม					
20. ฉันเข้าร่วมประชุมของกิจกรรมต่างๆในสถาบันตามที่ตนเองเป็นคณะกรรมการหรือเป็นสมาชิก					
21. ฉันใช้สิทธิในการเลือกตั้งผู้แทนนักศึกษาในโอกาสต่างๆ เช่น การเลือกหัวหน้าชั้นปี ประธานนักศึกษา เป็นต้น					
22. ฉันยอมรับมติและกติกาของส่วนรวม					
23. ฉันจะให้เพื่อนทำงานที่ฉันได้รับมอบหมายแทนเสมอ					
24. ฉันเต็มใจและยินดีที่จะช่วยงานกิจกรรมของกลุ่ม					
25. ฉันยกย่องผู้กระทำความดี					

ภาคผนวก จ

รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบ่งออกเป็น 4 แบบ ในแต่ละลักษณะคำสำคัญ 8 ประการ จำแนกข้อกระทงต่างๆได้ดังข้อต่อไปนี้

1. รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ (Authoritative) จำนวน 25 ข้อ
 - 1.1 เรียกร้อง (Demand)
ซึ่งใช้วัดอยู่ในข้อที่ 8 16 24
 - 1.1 กำหนด กฎ ระเบียบ และวินัย (Rules/Regulations/Discipline)
ซึ่งใช้วัดอยู่ในข้อที่ 33 39
 - 1.2 กระตุ้นให้ปฏิบัติตามกฎ (Rule enforcement)
ซึ่งใช้วัดอยู่ในข้อที่ 56 64 72
 - 1.3 อบอุ่น รัก สนับสนุน (Warmth/affection/support)
ซึ่งใช้วัดอยู่ในข้อที่ 3 11 19 25 26
 - 1.4 มีการสื่อสารสองทางที่ชัดเจน (Bi-directional and clear communication)
ซึ่งใช้วัดอยู่ในข้อที่ 42 49 55
 - 1.5 ส่งเสริมให้เป็นตัวของตัวเอง และพึ่งพาตนเอง (Encourageing independence & individuality)
ซึ่งใช้วัดอยู่ในข้อที่ 5 13 21
 - 1.6 เคารพในสิทธิทั้งของพ่อแม่และเด็ก (Right of both parent and child)
ซึ่งใช้วัดอยู่ในข้อที่ 30 36 51
 - 1.7 ให้รางวัลมากกว่าการลงโทษ (Reward > punishment)
ซึ่งใช้วัดอยู่ในข้อที่ 61 69 77
2. รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจควบคุม (Authoritarian) จำนวน 26 ข้อ
 - 2.1 เรียกร้องมาก (Strong demand)
ซึ่งใช้วัดอยู่ในข้อที่ 82 89 96
 - 2.2 ตั้งมาตรฐานชัดเจน (Absolute sets of standards)
ซึ่งใช้วัดอยู่ในข้อที่ 4 9 17
 - 2.3 ให้ความสำคัญการเชื่อฟัง (Value of obedience)
ซึ่งใช้วัดอยู่ในข้อที่ 27 34 47 54

- 2.4 ให้ความอบอุ่นน้อย (Less nurturan)
 ซึ่งใช้วัดอยู่ในข้อที่ 59 67 75 80
- 2.5 ไม่สนับสนุนการสื่อสารสองทาง (Discouraging bi-directional)
 ซึ่งใช้วัดอยู่ในข้อที่ 84 91 98
- 2.6 จำกัดอิสระและความเป็นตนเองของเด็ก (Suppressing child independence and individuality)
 ซึ่งใช้วัดอยู่ในข้อที่ 44 86 93
- 2.7 อคติตามความต้องการของพ่อแม่ (Biased in favor of parental needs)
 ซึ่งใช้วัดอยู่ในข้อที่ 6 14 22
- 2.8 ช่มชู้และลงโทษ (Treat and punishment)
 ซึ่งใช้วัดอยู่ในข้อที่ 31 37 52
3. รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบรักตามใจ (Permissive) จำนวน 23 ข้อ
- 3.1 หลีกเลี้ยงการเรียกร้อง (Avoid making demands)
 ซึ่งใช้วัดอยู่ในข้อที่ 57 65 75
- 3.2 มีข้อจำกัดและกฎเกณฑ์น้อย (Few rules/limits)
 ซึ่งใช้วัดอยู่ในข้อที่ 83 90 97
- 3.3 อดทนและยอมรับพฤติกรรมไม่เป็นไปตามวัย ไม่ขัดใจ (Tolerate and accepting immature behavior without parental restraint)
 ซึ่งใช้วัดอยู่ในข้อที่ 2 10 18
- 3.4 ให้ความอบอุ่นและเกี่ยวข้องน้อย (Moderate nurturant, less involved)
 ซึ่งใช้วัดอยู่ในข้อที่ 1 12 20
- 3.5 เด็กมีบทบาทในการสื่อสารมากกว่าพ่อแม่ (Child dominate communication)
 ซึ่งใช้วัดอยู่ในข้อที่ 29 35 50
- 3.6 ยอมรับการตัดสินใจที่ปราศจากความรับผิดชอบ และไม่มีวุฒิภาวะของเด็ก (Allow immature and irresponsible decision making)
 ซึ่งใช้วัดอยู่ในข้อที่ 62 70 78
- 3.7 ลำเอียงเข้าข้างเด็ก (Biased in favor of child needs)

ซึ่งใช้วัดอยู่ในข้อที่ 87 94

3.8 ลงโทษน้อย (Little punishment)

ซึ่งใช้วัดอยู่ในข้อที่ 7 15 23

4. รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย (Uninvolved) จำนวน 25 ข้อ

4.1 ไม่เรียกร้อง (Undemanding)

ซึ่งใช้วัดอยู่ในข้อที่ 28 41 48

4.2 ไม่มีกฎเกณฑ์ ไม่ใส่ใจ (No rules/ ignoring)

ซึ่งใช้วัดอยู่ในข้อที่ 58 66 74

4.3 ทอดทิ้ง ปฏิบัติไม่ดี (Neglect/ maltreatment)

ซึ่งใช้วัดอยู่ในข้อที่ 40 43 46

4.4 ห่างเหินทางอารมณ์ (Emotional detached)

ซึ่งใช้วัดอยู่ในข้อที่ 60 68 76 81

4.5 มีการสื่อสารน้อย (Infrequent communication)

ซึ่งใช้วัดอยู่ในข้อที่ 85 91 92

4.6 ปล่อยให้เด็กมีอิสระโดยไม่มีการสนับสนุนจากพ่อแม่ (Allow child

independence without parental support)

ซึ่งใช้วัดอยู่ในข้อที่ 32 38 53

4.7 ความต้องการของพ่อแม่เป็นใหญ่ (Biased in favor of parental needs)

ซึ่งใช้วัดอยู่ในข้อที่ 63 71 79

4.8 ทำร้ายร่างกายและจิตใจ (Physical and/or psychological abuse)

ซึ่งใช้วัดอยู่ในข้อที่ 45 88 95

ภาคผนวก จ

พฤติกรรมประชาธิปไตยแบ่งออกเป็น 5 แบบ จำแนกข้อกระทงต่างๆ ได้ดังข้อต่อไปนี้

1. การรู้จักบทบาทและหน้าที่ของตน
ซึ่งใช้วัดอยู่ในข้อที่ 1 10 11 20 21
2. การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
ซึ่งใช้วัดอยู่ในข้อที่ 2 9 12 19 22
3. ความรับผิดชอบและการมีวินัยในตนเอง
ซึ่งใช้วัดอยู่ในข้อที่ 3 8 13 18 23
4. การคิดถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว
ซึ่งใช้วัดอยู่ในข้อที่ 4 7 14 17 24
5. การใช้ปัญญา คุณธรรม และเหตุผลในการตัดสินใจ
ซึ่งใช้วัดอยู่ในข้อที่ 5 6 15 16 25

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติผู้เขียน

นางสาว พัชรารัตน์ ศิลป เกิดวันที่ 7 สิงหาคม 2518 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี ในหลักสูตร พยาบาลศาสตรบัณฑิต จากสภาการศึกษาไทย ในปีการศึกษา 2539 และเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาพัฒนาการ จากคณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในปีการศึกษา 2542

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย